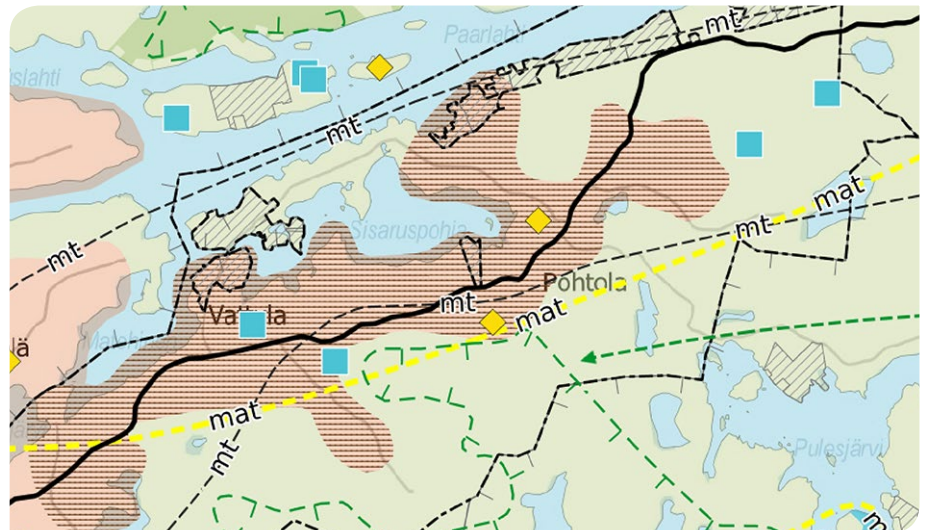
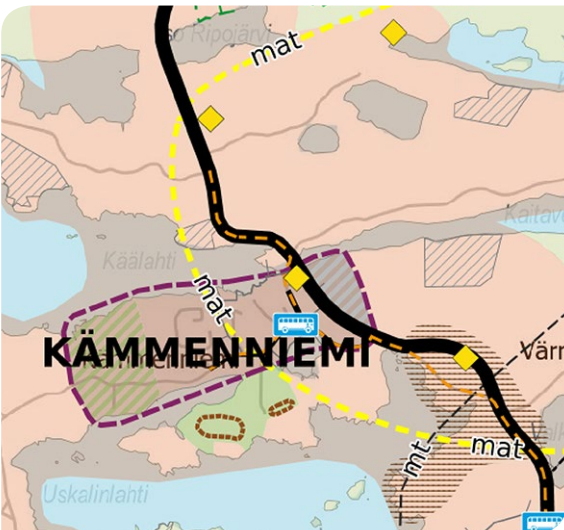
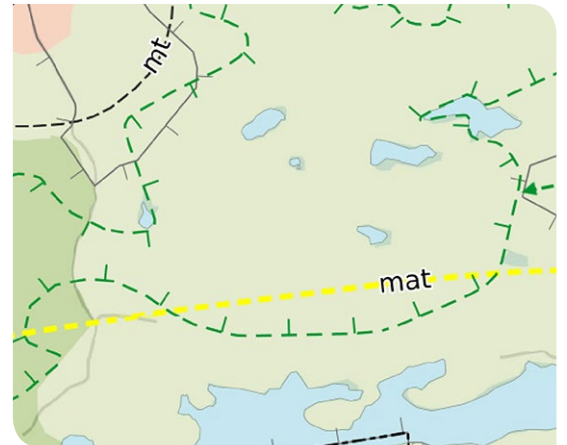
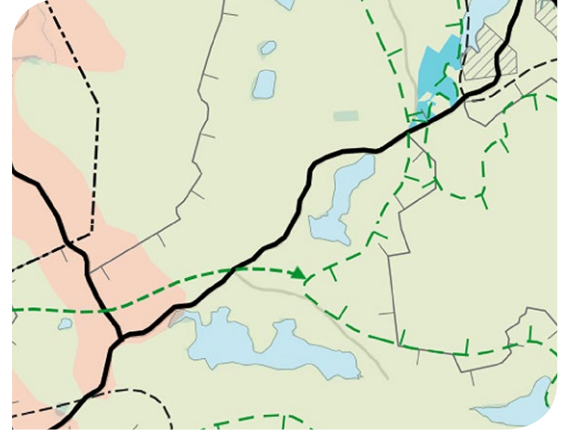
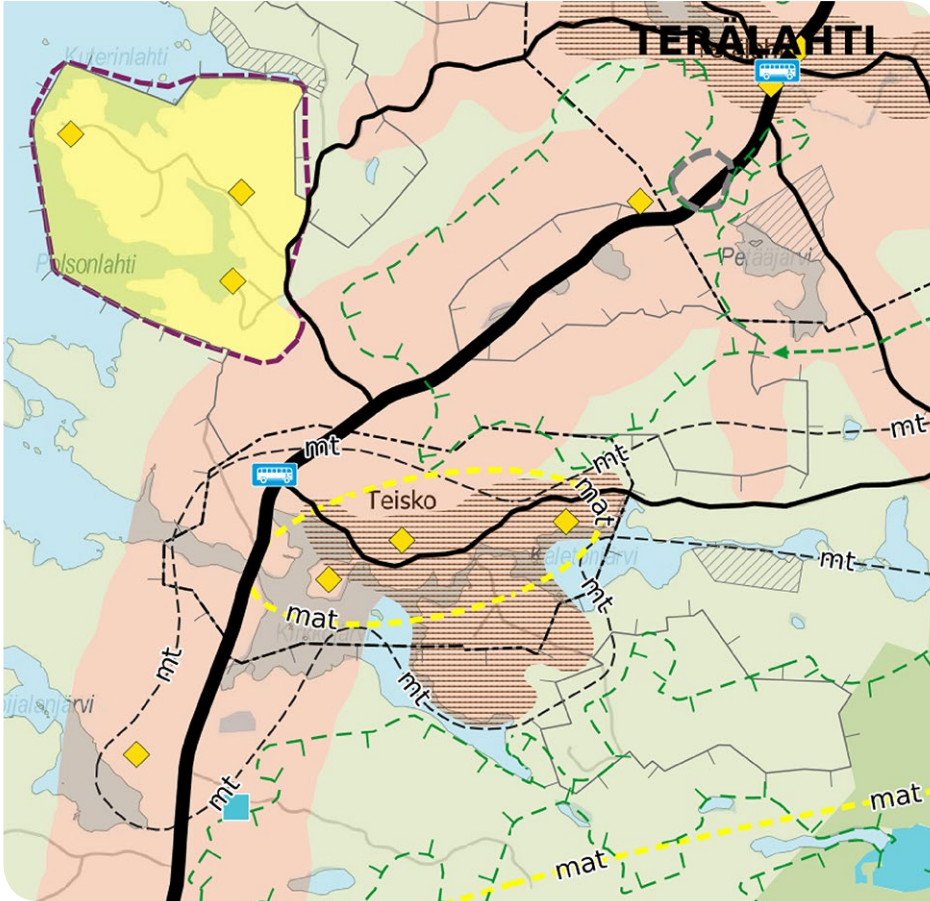

Pohjois-Tampere

Strateginen yleiskaava

Selostus

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.4.2021.
Hallinto-oikeuden päätös valituksesta 20.10.2022.
Voimaantulokuulutus 25.11.2022.

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön suunnittelu
Yleiskaavoitus
PL 487
33101 Tampere

www.tampere.fi/pohjoistampereenyleiskaava

Sisällysluettelo

Johdanto.....	5
Tiivistelmä.....	7
Kokonaisrakenne.....	7
Muuttuvat alueet.....	8
Rakentamisen ohjaaminen, mitoituseriaatteet.....	9
Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen.....	9
Matkailun kehittäminen.....	10
Kaavan toteuttaminen.....	11
Ehdotusvaiheen palaute ja kaavaan tehtävät tarkistukset.....	12
Yleiskaavamerkinnot ja -määräykset.....	15
Kämmenniemen yleissuunnitelma.....	36
Kaavan vaikutusten arviointi.....	39
Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset.....	39
Luonnonympäristöön kohdistuvat vaikutukset.....	41
Yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvat vaikutukset.....	44
Kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset.....	51
Elinkeinotoimintaan kohdistuvat vaikutukset.....	52
Lähtökohdat ja tavoitteet.....	55
Alueen nykytilanne.....	55
Kaavalliset lähtökohdat.....	55
Tavoitteet.....	57
Kaavaprosessi ja osallistuminen.....	61
Organisaatio.....	61
Kaavatyötä koskevat päätökset.....	61
Viranomaisyhteistyö.....	62
Tiedottaminen.....	62
Valmisteluvaiheen tapahtumat.....	62
Kaavan valmisteluvaihe ja siihen liittyvä vuorovaikutus.....	62
Selvitykset ja lähteet.....	70
Selvitykset.....	70
Lähteet ja aineistoluettelo.....	71

Liitteet

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun muistio 4.4.2018

Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun muistio 19.2.2021

Johdanto

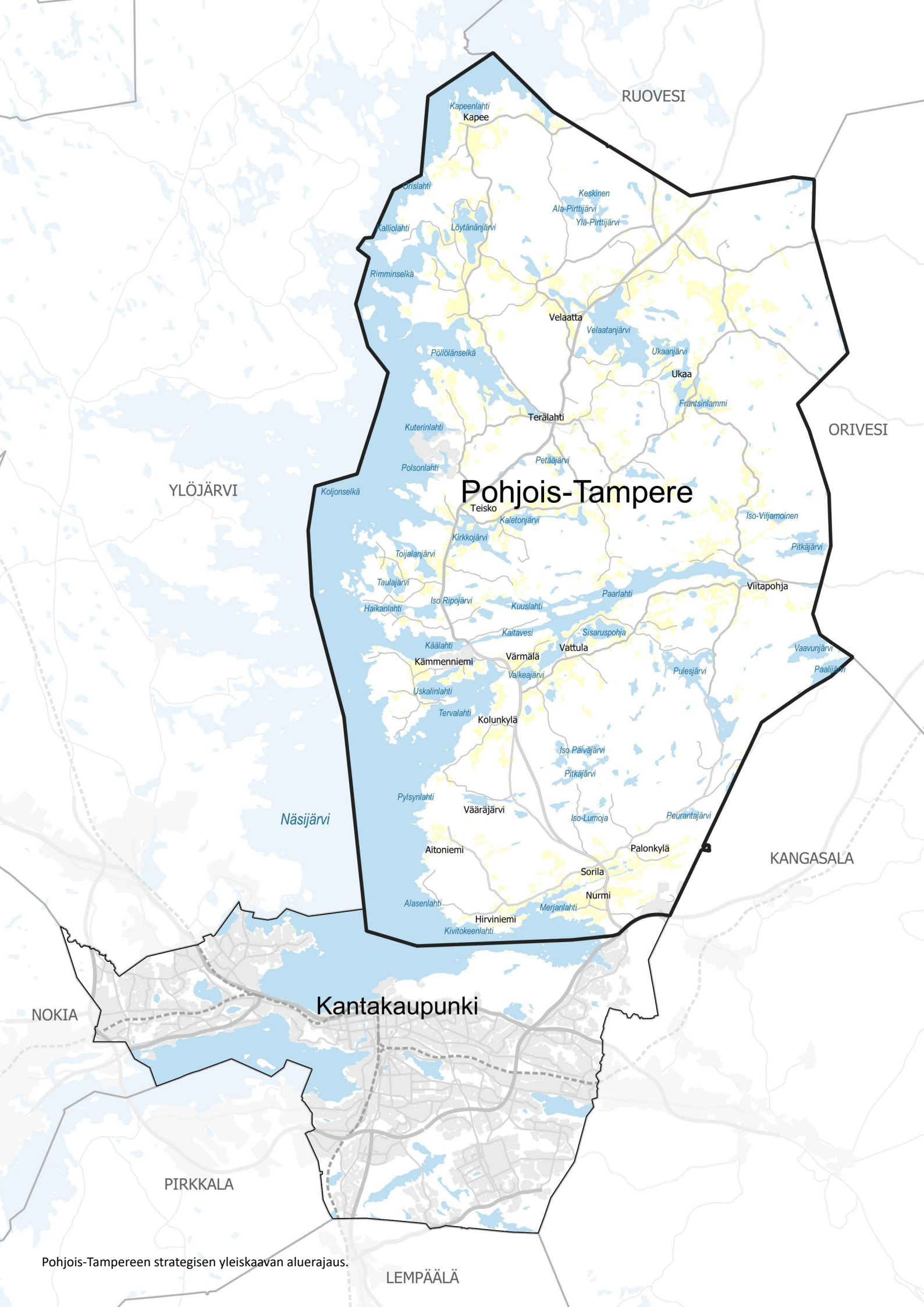
Tampere on elinvoimainen ja kasvava kaupunki. Viime vuosina asukasmäärän kasvu on ollut vuosittain n. 3000 uutta asukasta, eikä kasvuvauhdin nähdä hidastuvan lähivuosina. Tampereella kasvusta suurin osa ohjautuu kantakaupunkiin, elinvoimaisuus ja kehitys läpäisee kuitenkin koko kaupungin, myös pohjoisen Tampereen kylät ja maaseudun. Nyt laadittavalla strategisella yleiskaavalla osoitetaan yleispiirteisellä tasolla sitä, miten aluetta jatkossa kehitetään asumisen ja muun maankäytön osalta elinvoiman säilymiseksi ja vahvistamiseksi.

Tampereen pohjoisella suualueella asuu tällä hetkellä noin 4350 asukasta ympärivuotisesti, lisäksi alueella on noin 2700 loma-asuntoa. Kesä- ja loma-aikoja lukuun ottamatta asukasmäärässä ei ole viime vuosina tapahtunut merkittävää muutosta, vaikka alueelle toteutuu vuosittain uusia asuinrakennuksia. Alueen palvelut sijoittuvat Kämmeniemeen ja muutamaan kyläkeskukseen. Kantakaupunkiin nähden pienestä asukasmäärästä huolimatta pohjoinen alue on kuitenkin erittäin vireä osa Tamperetta. Vireys ja elinvoimaisuus ovat tulleet hyvin esille kaavatyön aikana. Kaavan luonnoksesta ja ehdotuksesta saatu palaute sekä osallistuminen tilaisuuksiin kaavatyön eri vaiheissa ovat olleet moninkertaisia samaan aikaan työn alla olleeseen kantakaupungin yleiskaavaan verrattuna. Tämä on osoitus alueella vallitsevasta yhteisöllisyydestä ja asukkaiden sitoutumisesta alueen kehittämiseen.

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena yleiskaavana, eikä sitä voida käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Alueella voimassa olevat yleiskaavat ja ranta-asemakaavat jäävät myös voimaan. Strategisen yleiskaavan tärkeimpänä oikeusvaikutuksena onkin jatkossa yleiskaavaa tarkemman kaavoituksen ohjaaminen sekä suunnittelutarveharkintaan ja poikkeuslupahakemuksiin liittyvä arviointi. Tavoitteena on, että yleiskaava mahdollistaa alueen kehittämisen vuosiksi eteenpäin kuitenkin niin, että alueella tapahtuvat muutokset ja esiin tulevat kehittämistarpeet arvioidaan valtuustokausittain strategian päivittämisen yhteydessä.

Pia Hastio

Yleiskaavapäällikkö

RUOVESI

ORIVESI

YLÖJÄRVI

Pohjois-Tampere

KANGASALA

NOKIA

Kantakaupunki

PIRKKALA

Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan aluerajaus.

LEMPÄÄLÄ

Kapeenlahti
Kapee

Orislahti

Kalliolahti

Löytänänjärvi

Rimminselkä

Pöllöänselkä

Kuterinlahti

Koljonselkä

Kirkkojärvi

Toijalanjärvi

Taulajärvi

Häikanlahti

Käälahti

Kämmenniemi

Uskainlahti

Tervalhti

Kolunkylä

Pylysylahti

Vääräjärvi

Aitoniemi

Alasenlahti

Hirviniemi

Kivitokeenlahti

Keskinen
Ala-Pirttijärvi
Ylä-Pirttijärvi

Velaatta

Velaatanjärvi

Ukaanjärvi

Ukaa

Frantsinlammi

Terälahti

Petajärvi

Kaletonjärvi

Kirkkojärvi

Taulajärvi

Iso Ripojärvi

Kuuslahti

Kaitavesi

Värmälä

Valkeajärvi

Kolunkylä

Vääräjärvi

Aitoniemi

Alasenlahti

Hirviniemi

Kivitokeenlahti

Iso-Viljamoinen

Pitkajärvi

Viitapohja

Vaavunjärvi

Paalijärvi

Paarlahti

Sisaruspohja

Vattula

Pulesjärvi

Iso Päiväjärvi

Pitkajärvi

Iso-Lumaja

Peurantajärvi

Palonkylä

Sorila

Nürmi

Merjanlahti

Tiivistelmä

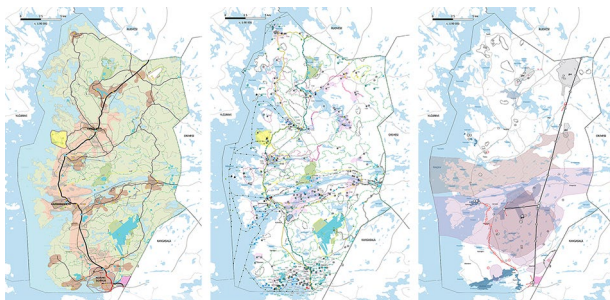
Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava on laadittu

- ohjaamaan alueen jatkosuunnittelua (muun muassa kaavoitus, poikkeamispäätökset, suunnittelutarveharkinta, rakennusluvut)
- antamaan tietoa nykytilanteesta ja tulevaisuuden linjauksista alueen nykyisille ja uusille asukkaille sekä muille osallisille ja päätöksentekijöille

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava sisältyy kaupunginvaltuustossa 18.12.2018 hyväksytyyn yleiskaavoituksen työohjelmaan vuosille 2017 – 2021. Siinä kaavan päätavoitteiksi on nostettu rakentamisen ohjaaminen, matkailun edistäminen ja Kämmenniemen yleisuunnittelu. Strategisella yleiskaavalla määritellään pysyvän asumisen ja uuden asuntorakentamisen, palvelujen saatavuuden, vesihuollon järjestämisen, maaseutualueiden sekä matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen tavoitteet sekä linjataan erityyppisten alueiden rakentamismahdollisuudet ja suunnittelutavat. Alueen kokonaistarkastelu yksittäisten osa-alueiden sijaan antaa mahdollisuuden tutkia alueen kehittämisen painopistealueita ja samalla taata maanomistajien tasapuolinen kohtelu vastaavalla osalla-alueilla. Pohjois-Tampereen maaseutualueelle yksityiskohtaisen, rakennuspaikkakohtaisen aluevarauskaavan laatimista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, koska alueen tulevaa kehitystä ja rakentamistarpeita on vaikea ennakoida vuosia eteenpäin.

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava on esitetty kolmella erillisellä kaavakartalla

- 1) yhdyskuntarakenne
- 2) matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö
- 3) yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys

Kuvassa kaavakartat pienennettynä.

Kaavassa esitetään jatkosuunnittelua varten strategisia kehittämissuunnitelmia, tarkempia alueisiin ja kohteisiin liittyviä kaavamerkintöjä määräyksineen sekä informatiivisia muiden viranomaisten ja tiedontuottajien tuottamaan paikkatietoon perustuvia merkintöjä. Kaavan yleismääräykset koskevat koko aluetta ja niitä on annettu kaikilla

kaavakartoilla. Yksittäiseen kaavamerkintään liittyy otsikon lisäksi useimmiten kaavamääräys sekä selostuksessa esitetty määräyksen tulkintaa tarkentava merkinnän kuvaus.

Kaava on laadittu Tietomalli-pohjaisena ja se on nähtävillä sähköisenä versiona Tampereen kaupungin Oskari-karttapalvelussa osoitteessa <http://kartat.tampere.fi/oskari/>. Karttapalvelussa on mahdollista tarkastella sekä kaavakarttaa että -määräyksiä.

Kokonaisrakenne

Strategisen yleiskaavan tarkoitus on osoittaa Pohjois-Tampereen maankäytön tulevaisuuden linjaukset. Kämmenniemi, Nurmi-Sorila ja Terälahti säilyvät alueen palvelualueina ja niiden asemaa vahvistetaan. Muualla kaava ohjaa tarkempaa suunnittelua ja rakentamista vyöhykeperusteisin mitoitusperiaattein. Kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava kaava antaa enemmän mahdollisuuksia lisärakentamiseen. Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksia vakituisiksi asuinrakennuksiksi helpotetaan niin ikään vyöhykeperusteisesti.

Maa- ja metsätalous sekä matkailu ovat alueen merkittäviä elinkeinoja, joiden harjoittamiseen ja kehittämiseen on hyvät edellytykset jatkossakin. Tästä syystä esimerkiksi maatalouden ydinalueet ja matkailukohteet on erikseen osoitettu kaavassa. Paikallista elinkeinotoimintaa tukemaan on seututien varteen Nurmiin, Sorilan pohjoispuolelle, Kämmenniemeen ja Terälahteen on osoitettu työpaikka- ja elinkeinotoimintojen alueita. Osalla alueista toteuttaminen edellyttää asemakaavoitusta ja keskitetyn vesihuollon järjestämistä.

Strateginen kaava osoittaa palvelujen osalta niiden painopistealueet, mutta kaava ei suoraan varmista palvelujen säilymistä tai kehittämistä alueella. Joukkoliikenteen käytön edistämiseksi on esitetty liityntäpysäköintipaikkoja seututien varteen. Vesihuollon osalta on kaavassa osoitettu Kämmenniemi-kantakaupunki runkolinjan ohjeellinen sijainti. Tampereen vesihuollon kehittämissuunnitelma on hyväksytty yhdyskuntalautakunnassa 8.12.2020 § 341. Suunnitelmassa ei ole esitetty lähivuosien toimenpiteitä Pohjois-Tampereelle, joten suunnitelma ei tuo merkintöjä kaavaan. Seuraamalla säännöllisesti yhdyskuntarakenteen kehittymistä voidaan jatkossa ennakoitua mahdollisiin toimenpiteisiin.

Pohjois-Tampereen merkittävin yleinen virkistysalue on Kintulammen luonnonsuojelualue retkeilypolkuineen. Ala-Pirttijärven alue on sopiva omatoimiseen retkeilyyn, Perttulanniemi palvelee Kämmenniemen asukkaita ja

jatkossa voidaan kehittää Kulkkilan alueen virkistystoimintoja. Kaavaan on osoitettu myös muita yleisiä virkistyskohteita kuten uimapaikkoja, leikkikenttiä ja ulkoilupolkuja. Myös vesistöt ovat virkistykseen osalta keskeisessä asemassa, strateginen yleiskaava ei tuo muutosta vapaan rannan osuuteen alueella.

Alueella on moninaisia kulttuuri- ja luontoarvoja. Maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet osoittamalla ja toimenpidesuosituksia antamalla huolehditaan siitä, että näistä arvoista voidaan nauttia jatkossakin. Luonnonsuojelualueet on osoitettu kaavassa, mutta niiden lisäksi alueella on paljon luontokohteita, jotka tulee huomioida alueen tarkemmassa suunnittelussa ja toimenpiteitä tehtäessä.

Ympäristöterveyden osalta kaavassa on esitetty mm. pohjavesialueet sekä arseeni- ja fluoridiriskialueet, joiden huomioiminen on olennaista laadukkaan talousveden turvaamiseksi. Ympäristöluvan mukaiset kohteet kuten maa-ainesten ottoalueet, eläinsuojat ja moottoriurheilutoiminta on osoitettu kaavassa. Näistä saattaa aiheutua esim. melu- tai hajuhaittoja lähialueille. Lisäksi kaavaan on osoitettu viisi selvitysalueita maan vastaanottoa ja -kierrätystä varten.

Alueella voimassa olevat rantayleiskaava, osayleiskaavat ja asemakaavat säilyvät voimassa edelleenkin. Näillä alueilla rakentamisen ohjaaminen tapahtuu kyseessä olevan kaavan mukaisesti, mutta mikäli kaavoja

muutetaan tai niistä poiketaan, tulee strategisen yleiskaavan periaatteet huomioida.

Strategisessa yleiskaavassa esitetyt maankäyttöalueet ovat yleispiirteisiä ja sisältävät pääasiallisen käyttötarkoituksen lisäksi usein muutakin maankäyttöä, esimerkiksi matkailutoimintaa on paljon muuallakin kuin sille erikseen varatulla alueella. Seuraavassa taulukossa on esitetty yleiskaavan maankäyttöalueiden pinta-alaosuus koko kaava-alueeseen verrattuna. Asumisen alueisiin on yhdistetty kaavan asumisen, asumisen ja virkistykseen sekoittuneet alueet sekä asumisen ja elinkeinotoimintojen sekoittuneet alueet.

Yleiskaavan eri maankäyttöalueiden jakautuminen:

Vyöhyke	%
Asumisen alueet (asemakaavoitettavat alueet)	1,5 %
Kyläalue	6 %
Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisa alue	12 %
Matkailupalvelujen alue	0,5 %
Maaseutualue	53 %
Luonnonsuojelualue	2 %
Virkistysalue	1,5 %
Muut alueet (teollisuus- ja tuotantotoimintojen alue, jätteenkäsittelyalue, ilmaliu- ja moottoriurheilukeskus)	0,5 %
Vesialue	23 %

Pohjois-Tampereen asuinrakennukset ja asukkaat kaavassa esitetyillä vyöhykkeillä. (suluissa vyöhykkeen osuus koko alueen asuinrakennuksista tai asukkaista)

Vyöhyke	Asuinrakennukset 9/2020	Väestö
Asumisen alueet (asemakaavoitettavat)	453 rakennusta (osuus 22 %)	1429 asukasta (osuus 33 %)
Kyläalueet	663 rakennusta (osuus 33 %)	1320 asukasta (osuus 31 %)
Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet	277 rakennusta (osuus 14 %)	582 asukasta (osuus 13 %)
Maaseutualueet	646 rakennusta (osuus 32 %)	989 asukasta (osuus 23 %)
Muut alueet	1 rakennus (osuus 0 %)	0 asukasta (osuus 0 %)
Yhteensä	2040 rakennusta	4320 asukasta

Muuttuvat alueet

Uusia laajempia ja tiiviimpiä asuinalueita sijoittuu Nurmi-Sorilaan ja Kämmenniemeen, joissa alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavan laadintaa. Nurmi-Sorilan osayleiskaava on hyväksytty vuonna 2016, alueen asemakaavoitusta ei ole käynnistetty. Kämmenniemeen on laadittu strategisen yleiskaavan yhteydessä yhdyskuntalautakunnan 27.10.2020 § 263 hyväksymä yleissuunnitelma, jossa alueen asuinrakentamista on tutkittu tarkemmin.

Elinkeinotoimintojen alueita on osoitettu seututien varteen Sorilan pohjoispuolelle, Kämmenniemeen ja Terälahteen. Kämmenniemessä toteuttaminen edellyttää asemakaavoitusta, muualla hankkeen laajuus ratkaisee sen toteuttamiseksi tarvittavan suunnitteluprosessin. Jatkosuunnittelussa on kuitenkin tärkeää, että

elinkeinotoimintojen alueelle ei osoiteta toimintoja, jotka olisivat ristiriidassa tulevan toiminnan kanssa (esim. vakituinen asutus). Tarastenjärven ja Nurmin alueilla työpaikka-alueet voivat laajentua voimassa olevan osayleiskaavan mukaisesti. Myös näillä alueilla rakentaminen edellyttää asemakaavaa.

Uutena virkistysaluekokonaisuutena on osoitettu kaupungin omistama Kulkkilan alue Paarlahden pohjoispuolella. Alueella on arvometsiä sekä ulkoilu-, retkeily- ja virkistysmetsinä hoidettavia alueita, jotka sopisivat myös laajempaan virkistyskäyttöön. Kintulammin suojelualueen läheisyydessä kaupungin maanomistuksessa olevat alueet on osoitettu virkistyskäyttöön.

Rakentamisen ohjaaminen, mitoituseriaatteet

Alueen rakentamisen ohjaaminen perustuu erityyppisiin laskennallisiin vyöhykkeisiin. Asumiseen, matkailupalveluihin sekä teollisuus- ja tuotantotoimintoihin tarkemmin varatuilla alueilla rakentamisen mitoitusta ratkaistaan pääsääntöisesti asemakaavalla. Kyläalueilla, palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla ja maaseutualueilla rakentamisen mitoitusta perustuu strategisen yleiskaavan yleismääräyksiin. Mitoituseriaatteet kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla on sama, mutta koska perusteet vyöhykkeiden valinnasta poikkeavat toisistaan, on ne haluttu osoittaa omilla merkinnöillään. Maaseutualueesta poikkeavalla mitoituksella halutaan tukea kyläalueiden elinvoimaisuutta ja palvelujen säilymistä.

Rakentamisen mitoitusta alueilla on esitetty kartan 1 yleismääräyksessä:

Rakennuspaikkojen enimmäismitointu ranta-alueen ulkopuolella perustuu emätilatarkasteluun, jonka poikkileikkausvuosi on 1982. Emätilatarkastelua käytetään maanomistajien tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi suunnittelutarvetta harkittaessa. Asemakaavoitettavien alueiden suunnittelu ja mitoitusta ei perustu emätilatarkasteluun. Emätilatarkastelussa tilan pinta-alaan ei huomioida luonnonsuojelu- tai maa-ainesten ottoalueita, vesialueita tai niitä ranta-alueita (200 metriä rantaviivasta), joiden rakennusoikeus on mitoitettu rantayleiskaavassa rantaviivan pituuteen perustuen.

Emätilatarkasteluun perustuva mitoitusta:

Kyläalueet ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet:

Emätilan 1.-4. rakennuspaikka: 1 rakennuspaikka 2 hehtaaria kohden ja sitä useammat rakennuspaikat 1 rakennuspaikka 4 hehtaaria kohden.

Maaseutualueet:

1 rakennuspaikka emätilan 4 hehtaaria kohden, enintään 10 rakennuspaikkaa emätilaa kohden.

Mikäli emätila sijoittuu useammalle mitoitusalueelle, lasketaan rakennuspaikkojen enimmäismitointu suhteessa kullekin mitoitusalueelle sijoittuvan pinta-alan mukaan. Uusi rakennuspaikka tulee ensisijaisesti sijoittaa kyläalueelle, toissijaisesti palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisalle alueelle ja vasta sen jälkeen maaseutualueelle.

Asemakaavoitettavina alueina on osoitettu nykyiset Kämenniemen, Polson ja Tarastenjärven asemakaava-alueet laajentumisalueineen sekä Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukaiset asemakaavoitettavat alueet. Rakentamisen mitointu ratkaistaan kunkin alueen asemakaavoituksen yhteydessä. Tällä hetkellä kaupungin periaatteena on, että ensisijaisesti kaavoitetaan kaupungin omistuksessa olevia alueita. Asemakaavoitusohjelmassa 2020-2024 ei ole kohteita Pohjois-Tampereen alueella.

Kämenniemi. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

Kyläalueina on osoitettu Palonkylän (itäinen ja läntinen alue), Hirviniemen, Aitoniemen, Kolunkylän, Pirilän, Vattulan, Pohtolan, Viitapohjan, Värmälän, Teiskon kirkonseudun, Terälähden, Velaatan, Vehokylän, Kaanaan ja Kaapeen kylät. Kyläalueiden määrittämisen perusteina on käytetty ensisijaisesti kylän asukaslukea, väestötiheyttä ja asuinrakennustiheyttä. Koska osa alueen kylästä sijoittuu laajalle alueelle (pieni asuintiheys ja asuinrakennustiheys) on perusteena yksittäistapauksissa käytetty myös kylähistoriaa ja kylätoimintaa (esim. Viitapohja ja Velaatta).

Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisina alueina on osoitettu Kämenniemen, Terälähden ja Sorilan koulujen lähialueet (alle 4 km nykyistä tiestöstä pitkin) sekä Sorilasta Terälähteen ulottuva joukkoliikennekäytävä (alle 1 km pysäkestä).

Muu Pohjois-Tampereen alue on mitoituksellisesti maaseutualuetta.

Loma-asuntojen käyttö-tarkoituksen muuttaminen

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos vuonna 2017 toi mukanaan mahdollisuuden loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttamiseen alueellisin perustein sellaisilla alueilla, joilla ei ole voimassa olevaa kaavaa. Koska Poh-

jois-Tampereen kaikki ranta-alueet on kaavoitettu, käyttötarkoituksen muutos edellyttää kaavamuutosta tai kaupungin myöntämää poikkeamispäätöstä ennen rakennusluvan myöntämistä. Poikkeamislupa on voimassa määräajan, kuitenkin enintään kaksi vuotta. Rakennuksen käyttötarkoitus muuttuu vasta määräaikana hyväksytyyn rakennusluvan perusteella.

Periaatteet loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokseen on esitetty kaavakartan 1 yleismääräyksessä:

Loma-asuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoksi on mahdollista kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla sekä rakennuspaikoilla, jotka ovat todistettavasti alunperin asuinkäyttöön tarkoitettuja. Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 neliometriä tai jos rakennuspaikka liitetään keskitettyyn viemäriverkostoon vähintään 2000 neliometriä. Alunperin asuinkäyttöön tarkoitetuilla rakennuspaikoilla, jotka on lohkottu ennen kaavan saatua lainvoiman, pinta-ala voi olla pienempi. Vesihuollon toiminta-alueella ja sen läheisyydessä rakennuspaikka tulee pääsääntöisesti liittää keskitettyyn vesihuoltoverkkoon. Vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella vesihuolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti ja voimassa olevan ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisesti. Rakennuspaikalle on päästävä ympärivuotisesti hälytys- ja huoltoajoneuvoilla. Käyttötarkoituksen muutos edellyttää kaavamuutosta tai poikkeamispäätöstä ennen rakennusluvan myöntämistä. Rakennuslupavaiheessa tulee varmistaa, että rakennus on tiloiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan asuinkäyttöön sopiva.

Kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla käyttötarkoituksen muutoksilla voidaan tukea alueiden elinvoimaisuutta ja palvelujen säilymistä. Perinteisillä asuinrakennuspaikoilla on useimmiten edellytykset asumiseen jatkossakin. Rantayleiskaavassa 1989 loma-asunnot on merkitty vakituisiksi asunnoiksi, mikäli niissä on asuttu kaavan laatimisvaiheessa. Tätä periaatetta ei yksin voida pitää oikeudenmukaisena käyttötarkoituksen määrittämisessä, joten käyttötarkoituksen muutokset sallitaan myös alun perin asuinkäyttöön tarkoitetuilla rakennuspaikoilla. Todistus asumishistoriasta hankitaan Kansallisarkistosta ja se pitää toimittaa poikkeamispäätöksen liitteeksi. Asemakaava-alueilla ja niiden läheisyydessä käyttötarkoituksen muutos pitää ensisijaisesti tarkastella asemakaavamuutoksella tai uudella asemakaavalla.

Matkailun kehittäminen

Tampereen kaupunkistrategiassa on nostettu esiin alueen matkailun edistäminen. Alueella on monenlaista matkailutoimintaa. Matkailun ydinalueina nähdään Maisansalo-Murikka, Kintulammi, Paarlahti, Teiskon kirkonseutu ja Kaanaa, joissa kaikissa on täysin erityyppiset lähtökoh-

Maisansalo. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

Kaanaan lentokenttä. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

Paarlahti. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

dat matkailupalvelujen tarjoamiseen ja kehittämiseen. Maisansalon ja Murikan alueella painopiste on majoituspaikoissa sekä kokous- ja ravintolatoiminnassa, kun taas Kintulammen vahvuutena on luontomatkailu ja Kaanaan ilmailu- ja moottoriurheilutoiminta massatapahtumineen. Paarlahti on haluttu nostaa esille tulevaisuuden alueena, jossa kulttuuri- ja vuonomaishuoneisto antavat ainutlaatuisen lähtökohdan kokonaisuuden kehittämiseen. Alueella on jo nyt monia matkailutoimijoita ja alueen kehittämiseen on mahdollisuuksia mm. seurakuntayhtymän omistaman Isoosaaren ja kaupungin omistaman Kulkkilan alueella. Teiskon kirkonseudulla on matkailutoimijoita ja potentiaalia matkailun kehittämiseen Maisansalon läheisyydessä.

Matkailun ydinalueita täydentävät yksittäiset matkailukohteet on myös esitetty kaavakartalla, jotta saadaan kokonaiskuva toimintojen sijainnista. Toiminta ja sen

Ehdotusvaiheen palaute ja kaavaan tehtävät tarkistukset

Yleiskaavaehdotus oli nähtävillä 29.10.-30.11.2020 ja kaavaehdotuksesta saatiin 22 lausuntoa sekä 37 muistutusta. Lisäksi saatiin neljä Kämmenniemen yleissuunnitelmaan kohdistuvaa kannanottoa, jotka kirjataan yleissuunnitelman aineistoon tiedoksi jatkosuunnitteluun. Lausunnoissa maankäyttöä ja rakentamista koskevien asioiden ohella esille nousi mm. kiviainesten otto ja virkistysalueet. Muistutuksissa nousi erityisesti esille historiallisesti merkittävään rakennukseen tai kohteeseen merkinnät, kaavaselistuksessa esitetty kaupunginhallituksen kokouksen 24.8.2020 pöytäkirja sekä maanomistajien yhdenvertaisuus.

Palautteen pohjalta on kaavaan tehty pieniä tarkistuksia, jotka on esitetty seuraavassa taulukossa. Tarkistusten osalta on muutettu kaavamerkintöjen kuvauksia, lisäksi merkintöjen kuvauksia on tarkistettu mm. geologisesti arvokkaiden alueiden, uuden ohjeellisen vesihuoltolinjan ja pohjavesialueen osalta. Kaavaselistusta on täydennetty kaavaprosessin ja osallistumisen sekä viranomaisneuvottelujen muistioiden osalta.

Ehdotusvaiheen osallistumisesta ja palautteesta on esitetty tarkempi kuvaus kohdassa Kaavaprosessi ja osallistuminen sekä erillisessä raportissa Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet.

Kaavaehdotukseen nähtävillä olon jälkeen tehdyt tarkistukset

Kartta 1 Yhdyskuntarakenne

Kaavamääräys	Tarkistuksen tausta
Asumisen alue, asumisen ja virkistysalueen sekoittunut alue A/V	Poisto, muutos Kämmenniemen Perttulanniemessä alue muutetaan virkistysalueeksi sekä palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisaksi alueeksi, kaavamääräystä tarkistetaan, ehdotusvaiheen lausunto
Virkistysalue	Uusi Kämmenniemen Perttulanniemessä A/V-alue muutetaan virkistysalueeksi kaupungin omistamien maiden osalta, ehdotusvaiheen lausunto
Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisa alue	Uusi Kämmenniemen Perttulanniemessä A/V-alue muutetaan palveluyöhykkeeksi yksityisten omistamien maiden osalta, ehdotusvaiheen lausunto
Uuden kylämäisen asumisen alue	Uusi Uudella kaavamerkinnällä osoitetaan Kämmenniemen yleissuunnitelman mukaiset maaseutumaisen kyläasumisen alueet Perttulanniemen virkistysalueella, ehdotusvaiheen lausunto
Elinkeinotoimintojen alue	Muutos Aluerajausta tarkistetaan Kaitavedentien varressa Sorilan pohjoispuolella, ehdotusvaiheen lausunnot
Maatalouden ydinalue	Muutos Aluerajausta tarkistetaan Kapeessa, ehdotusvaiheen lausunto

Kartta 2 Matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö

Kaavamääräys	Tarkistuksen tausta
Muinajäännöskohde	Poisto Kaksi kohdetta poistetaan Sorilan pohjoispuolella, ehdotusvaiheen lausunto
Muu arkeologinen kulttuuriperintökohde	Poisto Kohde poistetaan Hirviniemestä, ehdotusvaiheen kommentti
Historiallinen tielinja	Muutos Linjausta tarkistetaan Toijakylässä, ehdotusvaiheen muistutus
Lailta suojeltu kohde	Uusi Uudella kaavamerkinnällä osoitetaan Teiskon kirkko, ehdotusvaiheen lausunto
Historiallisesti merkittävä rakennus tai kohde	Muutos Kaavamääräys muutetaan informatiiviseksi, ehdotusvaiheen muistutukset

Kartta 3 Yhdyskuntateknikka ja ympäristöterveys

Kaavamääräys	Tarkistuksen tausta
Vedenotto ja vedenkäsittelylaitos	Muutos Kohteiden sijaintia tarkistetaan Palsossa, ehdotusvaiheen lausunto
Ympäristöluvan mukainen kohde, maa-ainesten ottoalue	Muutos Kohteen sijaintia tarkistetaan Kapeessa, ehdotusvaiheen lausunto
Kiviainesvara-alue	Muutos Alueiden rajausta tarkistetaan Kapeessa, ehdotusvaiheen lausunnot

Teiskon kirkko. Kuva Rakennusvalvonnan kuva-arkisto.

Alueella on monen tyyppistä rakentamista.
Kuva Anna-Maria Niilo-Rämä.

Yleiskaavamerkinntät ja -määräykset

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava on esitetty kolmella erillisellä kaavakartalla

- 1) yhdyskuntarakenne
- 2) matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö
- 3) yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys

Kaavassa esitetään jatkosuunnittelua varten strategisia kehittämissuunnitelmia, tarkempia alueisiin ja kohteisiin liittyviä kaavamerkintöjä määräyksineen sekä informatiivisia muiden viranomaisten ja tiedontuottajien tuottamaan paikkatietoon perustuvia merkintöjä. Kaa-

van yleismääräykset koskevat koko aluetta ja niitä on annettu kaikilla kaavakartoilla. Yksittäiseen kaavamerkintään liittyy otsikon lisäksi useimmiten kaavamääräys sekä selostuksessa esitetty määräyksen tulkintaa tarkentava merkinnän kuvaus. Kaikki kaavakartat laaditaan oikeusvaikutteisina.

Yleiskaavan pohjakartta on yleistetty kuvaus liikenneverkosta, vesistöstä ja nimistöstä. Suositus tietomallipohjaisen kartan tarkastelumittakaavaksi on noin 1:90 000 (tuloste A3 pysty). Oskari-karttapalvelussa aineistoa voidaan tutkia tarkemmin mittakaavaan 1:8000 asti.

KARTTA 1 - YHDYSKUNTARAKENNE

YLEISMÄÄRÄYKSET

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava sisältää kolme (3) oikeusvaikutteista karttaa. Yleiskaavakartat ovat lähtökohtana laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, asemakaavaa, ranta-asemakaavaa tai ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Oikeusvaikutteiset yleiskaavakartat ovat:

- 1) Yhdyskuntarakenne
- 2) Matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö
- 3) Yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys

Merkinnän kuvaus

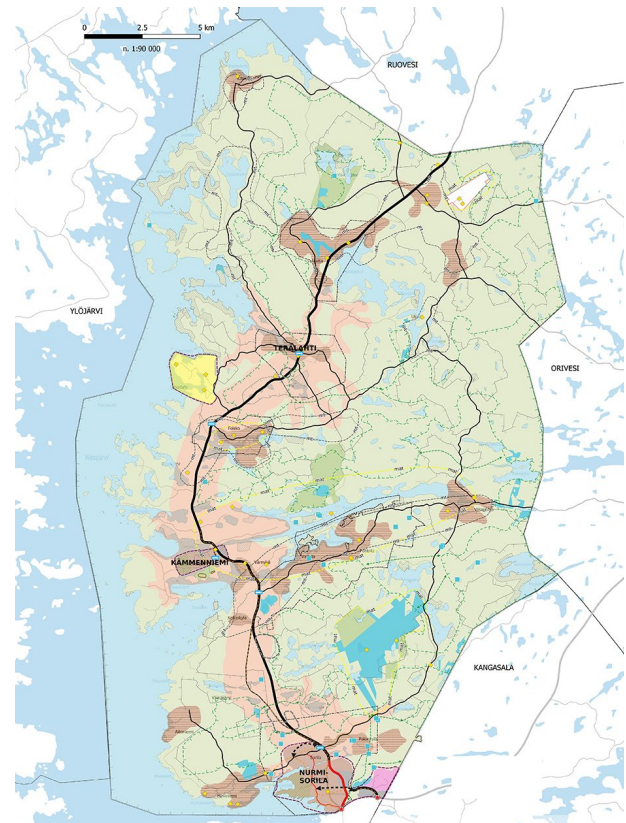
Alueen tarkemman suunnittelun yhteydessä on huomioitava kaavakarttojen 1-3 merkinnät ja määräykset.

Kaava-aineisto on jaettu kolmelle erilliselle teemakartalle kaavan luettavuuden helpottamiseksi. Kartalla 1 on esitetty mm. rakentamisen ohjaamista, alueen kehittämistavoitteita ja liikennettä koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Kartalla 2 on esitetty mm. matkailua, virkistystä sekä luonto- ja kulttuuriarvoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Kartalla 3 on esitetty mm. yhdyskuntatekniikkaa ja ympäristöterveyttä koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Oskari-karttapalvelussa karttoja voi tutkia myös päällekkäin.

Strateginen yleiskaava on voimassa samanaikaisesti aiemmin laadittujen osayleiskaavojen (Kapee, Nurmi-Sorila, Sisaruspohja, Teiskon kirkonseutu, Terälahti ja Velaatta) ja Aitolahti-Teisko rantayleiskaavan 1989 kanssa. Kaavoja muutettaessa tai niistä poikettaessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet. Ranta-alueella (200 m rantaviivasta) alueen maankäyttö ja rakentamisen ohjaus perustuu rantayleiskaavaan tai voimassa olevaan ranta-asemakaavaan.

Merkinnän kuvaus

Alueelle laaditut osayleiskaavat ovat tarkemmin rakentamista ja alueiden käyttöä ohjaavia kuin strateginen yleiskaava, jolloin osayleiskaavat on tarkoituksenmukaista jättää voimaan. Alueen rantarakentaminen on mitoitettu rantayleiskaavassa.

Strateginen yleiskaava kumoaa alueelle aiemmin laaditut Aitolahti-Teisko yleiskaavan 1982 sekä Nurmi-Sorilan osayleiskaavan 1981.

Merkinnän kuvaus

Aitolahti-Teisko yleiskaavasta 1982 on ollut voimassa yksittäisiä alueita eri puolella Pohjois-Tampereä. Alueet on osoitettu pääasiassa maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi. Kämenniemen ja Maisansalon alueilla maankäyttöä ohjaavat myöhemmin laaditut asemakaavat. Nurmi-Sorilan osayleiskaava 1981 on ollut voimassa Tarastenjärven alueella, jossa maankäyttöä ohjaavat myöhemmin laaditut asemakaavat.

Rantayleiskaavan mukaisen loma-asuntoalueen rakennuspaikan rakennusoikeuden mukaisia kerrosaloja voidaan perustelluista syistä rakentaa yhteen samaan kokonaisuuteen. Rakentamisen tulee sopia rantamaisemaan eikä siitä saa aiheutua haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Merkinnän kuvaus

Lomarakennuspaikkojen rakennusoikeuden yhdistämismahdollisuudella pyritään vastaamaan nykyaikaisiin loma-asumisen tarpeisiin ja esimerkiksi ympärivuotisen loma-asumisen lisääntymiseen.

Rakennusvalvonnan ja kaavoituksen yhteisen harkinnan perusteella rakennusoikeuden yhdistäminen samaan kokonaisuuteen on mahdollista suoralla rakennusluvalla. Rakennusoikeuden yhdistäminen ratkaistaan poikkeamisluvalla, mikäli harkinnan pohjalta arvioidaan, että rakentamisesta aiheutuu rakennuspaikkaa laajempia vaikutuksia esimerkiksi rantamaisemaan. Rakennuksen sijaintia ranta-alueella sekä sopeutumista ympäristöön ohjataan kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Yleiskaavan kehittämisvyöhykkeillä voidaan sallia käyttötarkoituksesta poikkeavaa rakentamista, mikäli siitä ei aiheudu haittaa alueen pääasialliselle käyttötarkoitukselle.

Merkinnän kuvaus

Eri vyöhykkeille ja alueille on kaavamääräyksissä esitetty niille ensisijaisesti sijoittuvat toiminnot. Vyöhykkeet ovat laajoja ja niille sijoittuu nykyiselläänkin monenlaista toimintaa. Mikäli uusi toiminta poikkeaa vyöhykkeen pääasiallisesta käyttötarkoituksesta, tulee toiminnan soveltuvuus vyöhykkeelle tutkia suunnitellun toiminnan laajuuteen nähden riittäväillä selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla.

Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta.

Merkinnän kuvaus

Puolustusvoimat edellyttää yleismääräyksen esittämistä yleiskaavoissa, vaikka alueelle ei ole laadittavassa kaavassa esitetty tuulivoimaloita.

Alueelliset suunnittelutarvepäätökset ovat mahdollisia niillä yleiskaavan kylä- tai muutoin rakentamiseen soveltuviksi osoitetuilla alueilla, joiden rakentamisen mitoitus perustuu emätilatarkasteluun ja joilla on osoitettu suunnitelmaan perustuvat rakennuspaikat.

Merkinnän kuvaus

Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen 1.5.2017 myötä on mahdollista tehdä alueellinen päätös rakennusluvan erityisistä edellytyksistä suunnittelutarvealueella (MRL137a§). Päätös voidaan tehdä useamman kuin yhden uuden rakennuspaikan luvittamiseksi. Päätös edellyttää, että alue on osoitettu rakentamiseen soveltuvaksi ja että alueen rakentamisen mitoitus perustuu maanomistajien tasapuoliseen kohteluun, useimmiten emätilatarkasteluun. Alueellinen päätös ei saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Alueellinen suunnittelutarvetaisuus ei ole mahdollinen MRL 72§:n nojalla ranta-alueella (alle 200 m rantaviivasta).

Rakennuspaikkojen enimmäismitoitus ranta-alueen ulkopuolella perustuu emätilatarkasteluun, jonka poikkileikkausvuosi on 1982. Emätilatarkastelua käytetään maanomistajien tasapuolisen kohtelun var-

mistamiseksi suunnittelutarvetaisuutta harkittaessa. Asemakaavoitettavien alueiden suunnittelu ja mitoitus ei perustu emätilatarkasteluun. Emätilatarkastelussa tilan pinta-alaan ei huomioida luonnonsuojelu- tai maa-ainesten ottoalueita, vesialueita tai niitä ranta-alueita (200 metriä rantaviivasta), joiden rakennusoikeus on mitoitettu rantayleiskaavassa rantaviivan pituuteen perustuen.

Emätilatarkasteluun perustuva mitoitus

Kyläalueet ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet:

Emätilan 1.-4. rakennuspaikka (rp) 1 rp/ 2 hehtaaria (ha) ja sitä useammat rakennuspaikat 1 rp/ 4 ha.

Maaseutualueet:

1 rakennuspaikka/ emätilan 4 ha, enintään 10 rp emätilaa kohden.

Mikäli emätila sijoittuu useammalle mitoitusalueelle, lasketaan rakennuspaikkojen enimmäismitoitus suhteessa kullekin mitoitusalueelle sijoittuvan pinta-alan mukaan. Uusi rakennuspaikka tulee ensisijaisesti sijoittaa kyläalueelle, toissijaisesti palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisalle alueelle ja vasta sen jälkeen maaseutualueelle.

Merkinnän kuvaus

Kyläalueiden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisien alueiden muita alueita väljemmillä mitoitusperiaatteilla halutaan edistää maaseudulle tavoiteltua rakentamista ja tukea sen avulla alueiden elinvoimaisuutta ja palveluiden säilymistä.

Rantayleiskaavan, kyläkaavojen ja ranta-asetakaavojen ulkopuolisen rakentamisen mitoitusperiaatteet on laadittu samanlaisessa asemassa olevien maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi ja rakentamisen ohjaamisen selkeyttämiseksi.

Mikäli strategisen yleiskaavan mitoitusperiaatteiden mukainen tilakohtainen rakennusoikeus on suurempi kuin voimassa olevassa osayleiskaavassa on osoitettu, tulee osayleiskaavassa osoitetut rakennuspaikat toteuttaa ennen poikkeamisen myöntämistä uusille rakennuspaikoille.

Merkinnän kuvaus

Maanomistajien tasapuolisen kohtelun ja strategisen kaavan emätilatarkasteluun perustuvan mitoituksen huomioiden joillekin tiloille voi muodostua uusia rakennuspaikkoja verrattuna voimassa olevaan osayleiskaavaan. Näiden uusien rakennuspaikkojen toteuttaminen edellyttää poikkeamispäätöstä. Ennen poikkeamisen myöntämistä tulee tilan osayleiskaavassa osoitetut rakennuspaikat olla toteutettuja. Tällä halutaan varmistaa, että ensisijaisesti toteutetaan yhteisesti osayleiskaavassa hyväksytyt rakennuspaikat ja se että uusia rakennuspaikkoja ei haeta ennakkoon tulevien vuosien varalle.

Käyttötarkoituksen muutoksia koskeva yleismääräys: Loma-asuntojen muuttaminen vakituiseksi asunnoksi on mahdollista kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla sekä rakennuspaikoilla, jotka ovat todistettavasti alunperin asuinkäyttöön tarkoitettuja. Rakennuspaikan pinta-ala tulee olla vähintään 5000 m² tai jos rakennuspaikka liitetään keskitettyyn viemäriverkostoon vähintään 2000 m². Alunperin asuinkäyttöön tarkoitetuilla rakennuspaikoilla, jotka

on lohkottu ennen kaavan saatua lainvoiman, pinta-ala voi olla pienempi. Vesihuollon toiminta-alueella ja sen läheisyydessä rakennuspaikka tulee pääsääntöisesti liittää keskitettyyn vesihuoltoverkostoon. Vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella vesihuolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti ja voimassa olevan talousvesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla säädetyn valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Rakennuspaikalle on päästävä ympärivuotisesti hälytys- ja huoltoajoneuvoilla. Rakennuslupavaiheessa tulee varmistaa, että rakennus on tiloiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan asuinkäyttöön sopiva.

Merkinnän kuvaus

Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutos vakituiseen asumiseen on mahdollista yleismääräyksessä esitetyin periaattein. Kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla käyttötarkoituksen muutos voi tukea alueiden elinvoimaisuutta ja palvelujen säilymistä. Perinteisillä asuinrakennuspaikoilla on useimmiten edellytykset asumiseen jatkossakin. Rantayleiskaavassa 1989 loma-asunnot on merkitty vakituiseksi asunnoiksi, mikäli niissä on asuttu kaavan laatimisvaiheessa. Tätä periaatetta ei yksin voida pitää oikeudenmukaisena käyttötarkoituksen määrittämisessä. Todistus asumishistoriasta hankitaan Kansallisarkistosta. Koska Pohjois-Tampereen kaikki ranta-alueet on kaavoitettu, käyttötarkoituksen muutos edellyttää kaavamutosta tai yksittäisten erillisten rakennuspaikkojen osalta kaupungin myöntämää poikkeamispäätöstä ennen rakennuslupan myöntämistä. Poikkeamislupa on voimassa määräajan. Rakennuksen käyttötarkoitus muuttuu määräaikana hyväksytyyn rakennuslupan perusteella.

Yleiskaavan määräyksiä rakennuspaikan vähimmäiskoosta ei sovelleta loma-asuntojen käyttötarkoitusten muutoksia lukuun ottamatta rakennuspaikkoihin, jotka on ennen kaavan saatua lainvoiman asianmukaisella luvalla rakennettu.

Merkinnän kuvaus

Alueella sijaitsee olemassa olevia rakennuspaikkoja, joiden pinta-ala ei täytä kaavassa esitettyä uudisrakentamisen edellyttämää minimipinta-alaa. Rakennuskanta rakennuspaikoilla voidaan säilyttää, jos näille on myönnetty rakennuslupa.

Kulku maanteiltä rakennuspaikoille tulee järjestää ensisijassa olemassa olevien liittymien kautta. Uudelle liittymälle on haettava liittymälupa Pirkanmaan ELY-keskukselta ennen rakennuslupan myöntämistä ja rakennuspaikan lohkomista sekä ennakkolausunto suunnittelutarveratkaisua valmisteltaessa. Seututiellä 338 liittymät tulee pyrkiä toteuttamaan yhteisenä useammalle rakennuspaikalle.

Yhdyskuntarakennetta ja sen kehitystä kuvaavan vuosittaisen raportoinnin perusteella arvioidaan tarve aluekohtaisten tarkempien selvitysten tai suunnitelmien käynnistämiseksi.

Merkinnän kuvaus

Alueen asukasmäärää, rakentamista sekä muita yhdyskuntarakenteeseen vaikuttavia muutoksia tulee seurata vuosittain, jotta voidaan ennakoita mm. yhdyskuntateknisen huollon ja palvelujen tuleva järjestämistarve.

Uudisrakentamisesta ja loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksista johtuvaa alueen asukasmäärän kehitystä ei voida ennakooida arvioida, koska alue on pääosin yksityisessä omistuksessa ja rakentamistarve on maanomistajalähtöistä. Myös muuta kuin asuntorakentamista koskeva rakentaminen luvitetaan hankekoh-

taisesti, mistä syystä alueen yhdyskuntarakenteessa tapahtuvaa muutosta voidaan pääosin todentaa toteutuneen kehityksen pohjalta. Raportointi ja arvio tarkempien selvitysten, suunnittelun tai toimenpiteiden käynnistämiseksi viedään vuosittain yhdyskuntalautakunnan käsiteltäväksi. Jatkuvasti kehitettävä raportointitieto laaditaan siten, että se on hyödynnettävissä laajasti kaupungin toiminnassa.

Raportointiin liittyvä toimintatapa pohjautuu Kaupunginvaltuutuksen kehittämiskokouksessa 24.8.2020 §332 hyväksymään kaavan jatkotyöskentelyä ja pohjoisen alueen kehittämistä ohjaavaan ponteen: "Kylien ja maaseutuyöhykkeiden kehittämistarvetta tarkastellaan valtuustokausittain vuorovaikutuksessa paikallisten asukkaiden ja maaseutuasumisesta kiinnostuneiden kanssa. Pohjoisen Tampereen rakentamisen tilannetta seurataan ja siitä raportoidaan yhdyskuntalautakunnalle vuosittain. Mahdollistetaan ohjeellista tiheämpi rakentaminen esimerkiksi asuntoryhmissä kylä- ja maaseutuyöhykkeille, kun tiheämmälle rakentamiselle on kuntatekniseen, elinkeinojen edistämiseen, rakentamiseen tai ympäristöön liittyvä peruste."

MAANKÄYTTÖ

KYLÄALUE

Muuta maaseutua tiiviimmän rakentamisen alue. Alueelle sijoittuu asutusta ja siihen liittyviä palveluita sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Alueella tulee huomioida olemassa olevien maatilojen toiminta.

Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2000 m².

Uudisrakentaminen ratkaistaan pääsääntöisesti suunnittelutarvepäätöksellä, rakennuspaikkojen enimmäismäärä perustuu emätilatarkasteluun.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu kyläalueet, jotka sijoittuvat asemakaavoitettavien alueiden ulkopuolelle. Näitä ovat Palonkylän itä- ja länsiosat, Hirviniemi, Aitoniemi, Kolunkylä, Värmälä, Vattula, Pohvola, Viitapohja, Teiskon kirkonseutu, Terälähti, Velaatta, Vehokylä, Kaanaa ja Kapee.

Merkinnällä halutaan edistää maaseudulle tavoiteltua rakentamista ja tukea sen avulla kylien elinvoimaisuutta muuhun ympäröivään maaseutualueeseen nähden. Uudisrakentaminen edellyttää suunnittelutarveharkintaa ennen rakennuslupan myöntämistä. Kyläalueella rakennusoikeuden määrä perustuu emätilatarkasteluun ja kaavan yleismääräyksen mukaiseen aluetta koskevaan mitoitukseen. Sisaruspohjan, Teiskon kirkonseudun, Terälähden, Velaatan ja Kapeen kyläalueilla maankäyttöä ohjataan voimassa olevan osayleiskaavan mukaisesti. Mikäli kylien kaavoista poiketaan, poikkeamisesta tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet.

PALVELUJEN SAAVUTETTAVUUDEN KANNALTA SUOTUISA ALUE

Alue tukeutuu lähellä olevaan palvelutaajamaan tai on palvelutasoltaan hyvän joukkoliikennekäytävän varrella. Uutta asutusta sijoitettaessa on huomioitava yhteydet palveluihin. Alueelle voi sijoittua asutusta ja vähäisessä määrin palvelutoimintoja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Alueella tulee huomioida olemassa olevien maatilojen toiminta.

Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2000 m².

Uudisrakentaminen ratkaistaan pääsääntöisesti suunnittelutarvepäätöksellä, rakennuspaikkojen enimmäismäärä perustuu emätilatarkasteluun.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu palvelujen saavutettavuuden kannalta vakituiselle uudelle asumiselle suotuisat alueet, joita ovat alle 4 kilometrin etäisyydellä (nykyistä tiestöä pitkin) Kämmenniemen, Terälahden ja Sorilan kouluista olevat alueet sekä Nurmista Terälahteen ulottuvan paremman palvelutason joukkoliikennekäytävän (alle kilometri pysäkestä) alueet. Mittaus on tehty karttatarkasteluna ja tiestönä on käytetty pääosin OpenStreetMap-aineistoa.

Alue tulee säilymään jatkossakin pääosin maaseutumaisena alueena, mutta alueella uuden asutuksen muodostaminen on suotuisampaa kuin etäämmällä palveluista olevilla alueilla. Uudisrakentaminen edellyttää pääsääntöisesti suunnittelutarvemarkintaa ennen rakennusluvan myöntämistä. Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisalla alueella rakennusoikeuden määrä perustuu emätilatarkasteluun ja kaavan yleismääräyksen mukaiseen aluetta koskevaan mitoitukseen. Alueelle voi sijoittua vähäisessä määrin myös palvelu-, yritys- ja teollisuustoimintaa, mutta ei varsinaisia teollisuus- tai työpaikka-alueita.

Sisaruspohjan, Teiskon kirkonseudun, Terälahden, Velaatan ja Kapeen alueilla maankäyttöä ohjataan voimassa olevan osayleiskaavan mukaisesti. Mikäli kylien kaavoista poiketaan, poikkeamisessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloustaloutta.

MAASEUTUALUE

Alue on tarkoitettu ensisijaisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ja alueella tulee tukea maatalouden toimintamahdollisuuksia. Alueelle voi sijoittua myös haja-asutusluonteista asumista, loma-asumista sekä elinkeinotoimintaa, joka kokonsa ja ympäristövaikutustensa puolesta sopii alueelle. Laajemmat kehityshankkeet edellyttävät tarkemman suunnitelman laatimista. Suunnitelman tulee perustua riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin ja siitä on tiedotettava laajemmin kuin rajanaapureiden kuulemisella.

Uudisrakentamisen sijoittamisessa tulee ottaa huomioon sijainti palvelujen kannalta epäsuotuisalla alueella sekä maa- ja metsätalouden harjoittamisesta mahdollisesti aiheutuvat häiriöt. Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m².

Rakennuspaikkojen enimmäismäärä perustuu emätilatarkasteluun.

Merkinnän kuvaus

Emätilatarkasteluun perustuvan mitoituksen mukainen uudisrakentaminen on mahdollista suoralla rakennusluvalla Paarlahauden pohjoispuolisilla harvaan asutuilla alueilla. Muut alueet ovat suunnittelutarvealuetta, jolla uudisrakentaminen edellyttää voimassa olevaa suunnittelutarveratkaisua ennen rakennusluvan myöntämistä. Maaseutualueella rakennusoikeuden määrä perustuu emätilatarkasteluun ja kaavan yleismääräyksen mukai-

seen aluetta koskevaan mitoitukseen. Sisaruspohjan, Teiskon kirkonseudun, Terälahden, Velaatan ja Kapeen alueilla maankäyttöä ohjataan voimassa olevan kyläosayleiskaavan mukaisesti. Mikäli kyläkaavasta poiketaan, poikkeamisessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet.

ASUMISEN ALUE

Alue varataan pääosin asumiselle sekä sitä palveleville toiminnoille, mm. virkistys- ja suojaviheralueille, lähipalveluille sekä nykyiselle ja uudelle ympäristöhäiriötä aiheuttamattomalle elinkeinotoiminnalle. Alueen maankäyttö ratkaistaan ensisijaisesti asemakaavalla.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämmenniemen nykyinen asuinalue sekä tuleva Nurmi-Sorilan asuinalue. Alueiden kehittämisen tulee pohjautua asemakaavaan. Kämmenniemessä taajaman laajentumista on tutkittu Kämmenniemen yleissuunnitelmassa. Nurmi-Sorilassa asemakaavoitus pohjautuu Nurmi-Sorilan osayleiskaavaan. Ennen asemakaavan laatimista vireille tuleva uudisrakentaminen edellyttää poikkeamispäätöstä. Rakentaminen ei saa haitata tulevaa kaavoitusta ja hankkeesta tulee pyytää myös asemakaavoituksen lausunto.

ASUMISEN JA VIRKISTYKSEN SEKOITTUNUT ALUE

Aluetta kehitetään asuinrakentamisen alueena virkistyskäytön sekä viher- ja virkistysverkoston, kulttuuriympäristön, luontoarvojen ja/tai alueen ekologisten yhteyksien lähtökohdista. Alueelle voi sijoittua asutusta sekä siihen liittyviä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Alueen kehittäminen tulee ratkaista asemakaavalla.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämmenniemen taajaman länsipuolinen alue sekä Nurmin Rumootanniemi ja Velaatanniemi lähi-alueineen. Alueilla on kulttuuri-, luonto- ja virkistysarvoja, jotka tulee huomioida tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Nurmi-Sorilassa alueen toteuttaminen edellyttää, että sen itäpuolisen taajamamaisemman asuinalueen (Kaitavedentien ympäristö) suunnittelu ja toteuttaminen on riittävän pitkällä, jotta alue voidaan kytkeä siihen. Alueella on voimassa Nurmi-Sorilan osayleiskaava ja alueen maankäyttö tulee ensisijaisesti ratkaista asemakaavalla. Ennen asemakaavan laatimista vireille tuleva uudisrakentaminen edellyttää poikkeamispäätöstä. Rakentaminen ei saa haitata tulevaa kaavoitusta ja hankkeesta tulee pyytää myös asemakaavoituksen lausunto.

ASUMISEN JA ELINKEINOTOIMINTOJEN SEKOITTUNUT ALUE

Alue varataan asumiselle sekä siihen liittyvään ympäristöhäiriötä aiheuttamattomaan elinkeinotoimintaan. Alueen kehittäminen tulee ratkaista asemakaavalla tai kokonaistarkastelulla, jossa varmistetaan eri toimintojen yhteensovittaminen sekä liikennejärjestelyjen toimivuus. Rakennettaessa ilman asemakaavaa uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m² tai mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, vähintään 2000 m².

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kaitavedentien itäpuolinen alue Kämmeniessä. Alueelle voi sijoittua asutusta sekä siihen liittyviä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Alueen kehittämisessä tulee huomioida Paarlahden vuonomainen sekä nykyiset asuin- ja lomarakennukset. Alueelle on laadittu Kämmeniemen yleissuunnitelma. Kulku Kaitavedentielle tulee toteuttaa yhden yhteisen liittymän kautta. Erityisesti on huomioitava turvallinen jalankulku- ja pyöräily-yhteys Kämmeniemen taajamaan. Ennen asemakaavan laatimista vireille tuleva uudisrakentaminen edellyttää poikkeamispäätöstä. Rakentaminen ei saa haitata tulevaa kaavoitusta ja hankkeesta tulee pyytää myös asemakaavoituksen lausunto.

MATKAILUPALVELUJEN ALUE

Alue varataan pääosin matkailupalveluille sekä sitä palveleville toiminnoille. Rakentaminen tulee sovitaa ympäristöönsä siten, että huomioidaan luonnonympäristön, viherympäristön ja kulttuuriympäristön arvot. Alueella tulee tukea matkailua edistäviä hankkeita ja niitä yhdistävien reitistöjen muodostamista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Maisansalon alue. Alue on asemakaavoitettu, mutta alueen merkittävä kehittäminen edellyttää asemakaavamuutosta. Alueella on kulttuuri- ja luontoarvoja, jotka on huomioitava suunnittelussa. Maisansalo on keskeinen koko alueen matkailupalvelujen kannalta, jatkossa tulee huomioida yhteydet myös muihin kehitettäviin matkailukokonaisuuksiin. Alueen suunnittelussa tulee huomioida myös paikallisten asukkaiden virkistyskäyttömahdollisuudet.

TEOLLISUUS- JA TUOTANTOTOIMINTOJEN ALUE

Aluetta kehitetään hyvin saavutettavana tuotantotoiminnan alueena. Alue varataan tilaa vaativille teollisuus- ja tuotantotoiminnoille, varastotoiminnoille, logistisille toiminnoille ja palveluille sekä yhdyskuntateknisen huollon toiminnoille. Alueille ei saa sijoittaa sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta, tärinästä ja pölystä. Soveltuvilla osilla sallitaan lumenvastaanotto- ja maanvastaanottotoiminta. Alueiden yhteyksiä seudullisille ja valtakunnallisille pääväylille parannetaan erityisesti logistiikan ja tavaraliikenteen tarpeet huomioiden.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tarastenjärven asemakaavoitettu alue valtatie 9 pohjoispuolella sekä Nurmi-Sorilan osayleiskaavaan perustuva, asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue uuden Kaitavedentien varressa.

LUONNONSUOJELUALUE- TAI KOHDE

Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain tarkoittamia suojeluarvoja. Alueelle kohdistuvassa suunnittelussa on varmistettava, että alueen suojeluarvot eivät vaaranna tai heikenny. Luonnonsuojelualueen tarkempi rajausta ja suojelun perusteet määritellään luonnonsuojelulain mukaisella rajausta tai perustamispäätöksellä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain mukaisella rajausta tai perustamispäätöksellä suojellut luonnonsuojelualueet ja ne Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman mukaiset alueet tai kohteet, jotka on tavoitteena suojella luonnonsuojelulain nojalla. Merkinnällä on osoitettu aluevarauksena yli 5 hehtaarin laajuiset ja kohdemerkinnällä sitä pienemmät luonnonsuojelualueet. Aluemerkitä on yleispiirteinen. Alue- tai kohdemerkintää tulkitaan tarkemman suunnittelun yhteydessä olemassa olevan rajauspäätöksen mukaisesti tai rajausta tarkentuu perustamispäätöstä ja -päätöstä tehdessä. Luonnonsuojelualueita ja -kohteita on osoitettu 54 kpl ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 966 hehtaaria.

VIRKISTYSALUE

Alue on varattu laajempaa käyttäjäkuntaa palvelevaa virkistystoimintaa varten. Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luontoarvot sekä kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot. Suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus ja kiinnittää huomiota yhteyksiin lähiseudun virkistys- ja matkailualueiden välillä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kulkkilan, Ala-Pirttijärven ja Perttulanien alueet, joilla on normaalia laajempaa virkistyskäyttöä sekä Kintulammen suojelu- ja retkeilyalueeseen rajautuvia kiinteistöjä. Kaikki osoitetut virkistysalueet ovat kaupungin maanomistuksessa. Jatkossa Kintulammen luonnonsuojelualueeseen liittyviä virkistysalueita voidaan kehittää, mikä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin maanhankintana alueella. Pienemmät virkistyskohteet on esitetty kaavakartalla 2.

ILMAILU- JA MOOTTORIURHEILUALUE

Toiminnan harjoittamisessa ja uusien toimintojen suunniteltaessa on huomioitava alueen sijainti pohjavesialueella. Merkittävien toiminnasta aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vaikutukset tulee ehkäistä riittävin toimenpitein ettei toiminta vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kaanaan pienlentokenttä ja moottoriurheilukeskus. Ympäristöluvan mukaiset toiminnot sijaitsevat Jakamakankaan II-luokan pohjavesialueella, jossa tulee varmistua siitä, että toiminta ei vaaranna pohjavesialueen käyttökelpoisuutta vedenhankintaan.

JÄTTEENKÄSITTELYALUE

Alue on varattu jätteiden käsittely- ja kierrätystoiminnoille sekä energiantuotantoon.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tarastenjärven jätteenkäsittelyalue. Alue on asemakaavoitettu.

VESIALUE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu pohjakartan perusteella määritellyt alueen järvet ja lammet. Vesialueille kohdistuvissa hankkeissa lupaviranomaisena toimii Länsi-Suomen aluehallintovirasto ja valvontaviranomaisena Pirkanmaan ely-keskus.

ASEMAKAAVOITETTAVA ALUE

Alueen maankäyttö ratkaistaan ensisijaisesti asemakaavalla.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu nykyiset asemakaava-alueet laajentumisalueineen Tarastenjärvellä, Kämmenniemessä ja Palsossa sekä Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa osoitetut asemakaavoitettavat alueet. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset turvallisuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä on vaalittava, eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita. Ennen asemakaavan laatimista vireille tuleva uudisrakentaminen edellyttää poikkeamispäätöstä. Rakentaminen ei saa häitätä tulevaa kaavoitusta ja hankkeesta tulee pyytää myös asemakaavoituksen lausunto.

Yksityiset ranta-alueet asemakaavoitetaan osana laajempaa kokonaisuutta, asemakaavaa ei laadita yksittäisille kiinteistöille. Asemakaavan tavoitteet rakentamisen määrästä ja laadusta sekä mahdolliseksi yhteiseksi virkistysalueiksi ja -reiteiksi varattavista alueista sovitaan yhteisesti maanomistajien ja kaupungin kesken. Omarantaisiksi asuintonteiksi asemakaavoitettavien kiinteistöjen maanomistajien ja kaupungin kesken laaditaan maankäytösopimus ennen asemakaavan hyväksymistä.

UUDEN KYLÄASUMISEN ALUE

Alueen rakentamisessa tulee huomioida sijainti arvokkaassa kulttuuriympäristössä sekä ympäröivä virkistyskäyttö ja sen kehittäminen. Alueelle voi sijoittua asutusta sekä siihen liittyviä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 m². Mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2000 m².

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uudelle maaseutumaiselle kyläasumiselle soveltuvat alueet Kämmenniemen Perttulanniemessä. Alue-rajaukset perustuvat Kämmenniemen yleissuunnitelmaan, joka on hyväksytty yhdyskuntalautakunnassa 27.10.2020. Yleissuunnitelman liitteenä on laadittu alueen ominaispiirteet, erityisesti kulttuuri- ja maisema-arvot, huomioiva rakentamistapaohje. Alueen rakentaminen tulee sijoittaa lähelle tielinjaa, maaston voimakasta muokkaamista tulee välttää ja olemassa oleva puusto tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää, mutta toisaalta ylläpitää maisematilojen avoimuutta. Rakentamistyyliin tulee sopeutua perinteiseen maaseutumaiseen rakentamiseen. Alueelle on mahdollista rakentaa asuinrakennusten lisäksi myös suurempia talousrakennuksia kuten hevostalleja. Merkintä ei mahdollista suoraa rakennuslupaa.

ELINKEINOTOIMINTOJEN ALUE

Alueella on edellytyksiä elinkeinotoimintojen kehittämiselle kuten teollisuus- ja tuotantotoiminnoille, logistisille toiminnoille ja palveluille, maa-aineksen otolle sekä lumen ja maan vastaanottotoiminnoille. Alueen kehittäminen tulee ratkaista asemakaavalla tai kokonaistarkastelulla, jossa varmistetaan eri toimintojen yhteensovittaminen sekä liikennejärjestelyjen toimivuus.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu elinkeinotoiminnoille soveltuvat alueet seututien 338 varressa Sorilassa, Värmälässä ja Terälähdessä. Asemakaavan tarve tulee harkita hankkeen laajuuden mukaisesti. Alueen rakentamisen tulee perustua kokonaistarkasteluun, jossa huomioidaan kaikki alueisiin kohdistuvat alustavat varaukset kuten maa-ainesten otto, maan vastaanotto ja luonnonvaraterminaali. Mikäli hanke voidaan luvittaa suunnittelutarveharkintaan perustuen, edellytetään, että suunnittelu perustuu riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin ja että hankkeesta tiedotetaan laajemmin kuin rajanaapurien kuulemisella. Liittymien määrä seututielle tulee minimoida sekä selvittää geometrian ja riittävien näkemien kannalta turvalliset liittymäpaikat. Tavoitteena on toimintatilojen liittäminen keskitettyyn viemäriverkostoon, mutta mikäli se ei ole mahdollista, tulee jo hankkeen suunnittelutarveharkintavaiheessa esittää suunnitelma vesihuollon järjestämisestä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouduskäyttöä.

mat KEHITETTÄVÄ MATKAILUKOKONAISUUS

Alueella on erityisiä edellytyksiä matkailu- ja virkistystoiminnan kokonaisvaltaiselle kehittämiselle. Alueella tulee tukea matkailua edistäviä hankkeita ja niitä yhdistävien reitistöjen muodostamista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen matkailun kannalta keskeiset aluekokonaisuudet Kintulammi, Paarlahti, Teiskon kirkonseutu ja Kaanaa, joiden kehittäminen tulee turvata jatkossakin. Alueet ovat luonteeltaan erityyppisiä, mutta yhdessä Maisansalon matkailupalvelujen alueeksi osoitetun alueen kanssa ne voivat muodostaa rungon koko Pohjois-Tampereen matkailulle. Kintulammella on luontomatkailua, Kaanaassa mahdollisuudet moottoriurheilun sekä massatapahtumiin, Paarlahti ja Teiskon kirkonseutu nähdään monipuolisesti kehitettävänä aluekokonaisuuksina, joissa kulttuuri- ja luonnonmaisema luo ainutlaatuisen pohjan matkailutoiminnoille.

◆ MATKAILUKOHDE

Alueella sijaitsee matkailuyrityksiä, yhteisöjen loma-asuntoalueita tai leirikeskuksia. Alueiden kehittämisessä on huomioitava toiminnan yhteensovittaminen lähialueen muun maankäytön sekä maisema-, luonto- ja virkistysarvojen kanssa. Suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus ja kiinnittää huomiota yhteyksiin lähiseudun matkailu- ja virkistysalueiden välillä. Laajemmat kehityshankkeet edellyttävät ranta-asemakaavan tai muun tarkemman suunnitelman laatimista. Suunnitelman tulee perustua riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin ja siitä on tiedotettava laajemmin kuin rajanaapureiden kuulemisella.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen matkailupalvelut kuten majotus- ja ravitsemisalan toimijat, yhteisöjen alueet, kyläyhdistysten tilat ja museot, yhteensä 39 kpl. Kohteet perustuvat pääosin Pohjois-Tampereen matkailutoimijaselvitykseen (Ekokumppanit Oy 2018). Alueen matkailutoiminnan kehittäminen tulee turvata Tampereen kaupunkistrategian mukaisesti. Pienemmät kehittämissuunnitelmat voidaan toteuttaa suoralla rakennusluvalla tai suunnittelutarve-/poikkeamispäätöksellä, mutta laajemmat kehittämissuunnitelmat edellyttävät laaja-alaisempaa suunnittelua ja vaikutusten arviointia. Kaikissa hankkeissa on tärkeää tiedottaa lähiympäristön asukkaita ja toimijoita.

Kohteet

- Aitolahden Teboil
- Aitotalli
- Ensilä
- Kaanaa Center
- Kaanaa karting
- Kaanaan kyläyhdistys
- Kantateiskon nuorisoseuran tupa
- Kintulammin retkeilymaja
- Kiviojan Helmi
- Koiviston tila
- Kortejärven tila
- Kuuslahden kesäkot
- Kämnniemien kesätori
- Kämnniemien Sale ja Kessan baari
- Liutun tila
- Lomasorri
- Maisansalon karavaanarit
- Maisansalon ravintola
- Maitolaiturimuseo
- Marttilan pirtti
- Murikka
- Niemi-Kapeen tila
- Nisutiina
- Nostalgia b+b
- Nostalgia elämispalvelut
- Palttalan lomamökki
- Srk Diabeteskeskus
- Srk isosaari
- Srk Pappilansaari
- Srk Pättiniemi
- Teiskon museo
- Teiskon viini
- Teisko-tuote
- Terälahden Sale ja kesätori
- Toijalan tila
- Tuulentien tila
- Velaatan pirtti
- Velaatan työväentalo
- Viitaniemen tila

MAATALOUDEN YDINALUE

Alue on ensisijaisesti maatalouden elinkeinoaluetta, jolla peltoalueet on pyrittävä säilyttämään avoimina. Alueelle sijoittuva mahdollinen rakentaminen ja muu toiminta on pyrittävä sijoittamaan niin, ettei se aiheuta häiriötä maatalouden harjoittamiselle.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on yleispiirteisesti osoitettu Pirkanmaan maakunta-kaavan 2040 yhteydessä selvitetty hyvät ja yhtenäiset peltoalueet (Pirkanmaan liitto 2014). Alueiden muodostamisen kriteerejä ovat olleet mm. peltolohkojen koko, yhtenäisen pellon katkeamattomuus ja peltolohkojen väliset etäisyydet. Lohkojen on muodostettava yksin tai yhdessä vähintään 100 hehtaarin kokonaisuus. Alueita on osoitettu mm. Paarlahden eteläpuolelle, Teiskon kirkonseudulle, Ukaaseen, Vehokylään, Kaanaaseen, Velaataan ja Kapeeseen. Alueelle sijoittuu jatkossakin maatalouden tuotantorakennusten rakentamista. Merkinnällä halutaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti korostaa maatalouselinkeinon merkittävyyttä alueella.

LAAJA YHTENÄINEN METSÄALUE

Alueella tulee välttää maankäytöstä johtuvaa metsien hävittämistä ja pirstomista niin, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaista, pysyvää tai muuta merkittävää pitkäkestoista haittaa luonnon monimuotoisuudelle. Alueelle suunniteltavien toimintojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto- ja maisema-arvot. Alueen suunnittelussa tulee turvata metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinon toiminta ja kehittämisedellytykset.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on yleispiirteisesti osoitettu metsäiset luonnon ydinalueet. Alueiden muodostamisen kriteereinä ovat olleet mm. metsäalueiden koko (yli 100 ha), luonnontilaisuus, monimuotoisuuden kannalta tärkeä metsätyyppi ja hyvä kytkettyvyys muiden arvokkaiden metsäalueiden kanssa. Alueet ovat pääasiassa metsätalouskäytössä. Alueelle voi sijoittua asumista ja muuta maankäyttöä, mikäli toiminta ei aiheuta haittaa alueen arvoille, esimerkiksi metsälätkönteille.

←--→ EKOLOGINEN YHTEYSTARVE

Alueen suunnittelussa ja alueelle kohdistuvissa toimenpiteissä tulee huomioida yhteyksien säilyvyys tai toteutuminen tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu sijainnin ja leveyden osalta yleispiirteiset yhteystarpeet laajojen metsäaluekokonaisuuksien välillä. Yhteydet ovat vaihtelevan levyisiä metsäkäytäviä tai metsäalueiden sarjoja ns. askelkivien muodostamia metsäketjuja, jotka tukevat ydinalueiden toimintaa ja mahdollistavat eliöstön liikkumiseen alueelta toiselle. Merkintä ei rajoita normaalia metsätalouskäyttöä.

NURMI-SORILA NURMI-SORILAN PAIKALLISKESKUS JA KOULUT

Paikalliskeskus, jota kehitetään hyvin saavutettavana julkisten ja yksityisten palvelujen ja vapaa-ajan toimintojen alueena.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Nurmi-Sorila, jonka jatkosuunnittelu perustuu voimassa olevaan Nurmi-Sorilan osayleiskaavaan. Alueelle tulee sijoittumaan mm. asunto-, palvelu-, työpaikka- sekä virkistysalueita. Lähiympäristön liikennejärjestelyiden tulee tukea palvelujen hyvää saavutettavuutta kestäväillä liikkumismuodoilla.

KÄMMENNIEMI KÄMMENNIEMEN PALVELUKESKUS JA KOULU

Palvelukeskus, jossa sijaitsee julkisia ja yksityisiä palveluita.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämnniemien taajama, jonka laajentamista uusilla asunto- ja elinkeinoalueilla on tutkittu Kämnniemien yleissuunnitelmassa. Alueelle tavoitellaan monipuolista asumista sekä erilaisia palvelu- ja yritystoimintoja, jotka vahvistavat alueen elinvoimaisuutta.

TERÄLAHTI TERÄLAHDEN KYLÄKESKUS JA KOULU

Kyläkeskus, jossa sijaitsee julkisia ja yksityisiä palveluita.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Terälahden kyläkeskus. Terälahden voimassa olevassa osayleiskaavassa ja vireillä olevassa osayleiskaavan tarkistuksessa on osoitettu alueelle uusia asuin- ja työpaikka-alueita.

RANTAYLEISKAAVA-ALUE

Alueella on voimassa rantayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä erityisesti ranta-alueella. Rantayleiskaavaa muutettaessa tai siitä poikettaessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Aitolahti-Teisko rantayleiskaavan 1989 alue. Ranta-alueilla (200 m rantaviivasta) voi myöntää rantayleiskaavan mukaiset lomarakennusten rakennusluvat ilman poikkeamispäätöstä. Muutoin uudisrakentaminen edellyttää pääosin suunnittelutarveharkintaa/poikkeamispäätöstä ennen rakennusluvan myöntämistä. Rantayleiskaavassa osoitetut maatilan talouskeskuksen merkinnät jäävät voimaan.

OSAYLEISKAAVA-ALUE

Alueella on voimassa osayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä ja liikenneverkon kehittämistä. Osayleiskaavaa muutettaessa tai siitä poikettaessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen voimassa olevat osayleiskaavat (Nurmi-Sorila, Sisaruspohja, Teiskon kirkonseutu, Terälahti, Velaatta ja Kapee). Uudisrakentaminen edellyttää pääosin suunnittelutarveharkintaa ennen rakennusluvan myöntämistä. Nurmi-Sorilan alueella uudisrakentaminen edellyttää pääasiassa asemakaavaa.

RANTA-ASEMAKAAVA-ALUE

Alueella on voimassa oleva ranta-asemakaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä. Ranta-asemakaavaa muutettaessa tai siitä poikettaessa tulee huomioida rantayleiskaavan ja strategisen yleiskaavan periaatteet.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen voimassa olevat (10/2020) ranta-asemakaavat, joita on yhteensä 37 kpl. Kaavan mukainen rakentaminen voidaan pääosin toteuttaa suoralla rakennusluvalla.

LIIKENNE

SEUDULLINEN PÄÄVÄYLÄ

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa kulkeva seututie 338 sekä Tarastenjärvellä valtatie 9 rinnakkais-tienä toimiva Hyötyvoimankatu.

UUSI SEUDULLINEN PÄÄVÄYLÄ

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukainen uusi linjaus seututielle 338 Nurmin kohdalla.

ALUEELLINEN PÄÄVÄYLÄ

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu ELY-keskuksen ylläpitämät yhdystiet alueella.

LIIKENTEEN YHTEYSTARVE

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uudet Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukaiset tieliikenteen yhteystarpeet Sorilan pohjoispuolelle (Aitoniementien uusi linjaus) sekä Nurmiin Hyötyvoimankadulta länteen.

PÄÄKOKOOJAKATU

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu asemakaava-alueilla sijaitsevat pääkoojakadut Kämenniemenessä.

UUSI PÄÄKOKOOJAKATU

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu uusi Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukainen pääkoojakatu Nurmi-Sorilassa.

KEHITETTÄVÄ PÄÄKOKOOJAKATU

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämenniemenkadun pohjoisosa ja Aunessalmenkadun itäosa Kämenniemenessä.

ERITASOLIITTYMÄ

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Aitovuoren ja Tarastenjärven eritasoliittymät.

KEHITETTÄVÄ LIITTYMÄ

Liikennealuetta ympäristöineen kehitetään osana täydentävää kaupunkirakennetta. Alueelle muodostetaan sujuvat ja turvalliset kävelyn, pyöräilyn ja ulkoilun reitit sekä parannetaan seudullisen ajoneuvoliikenteen sujuvuutta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Aitovuoren ja Tarastenjärven eritasoliittymät, joiden kehittämistä on tutkittu valtatie 9 yleissuunnitelman 2010 yhteydessä. Alueella on käynnissä tarkemman tiesuunnitelman laatiminen (valtatie 9 parantaminen välillä Alasjärvi-Käpykangas). Liittymien kehittäminen johtuu mm. valtatie 9 lisäkaistoista Tampere-Orivesi välillä, valtatie rinnakkaistietarpeesta sekä seututie 338 uudesta linjauksesta (Nurmin ohitus).

KEHITETTÄVÄ PYÖRÄILY- JA KÄVELYREITTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu seudullinen pyöräilyreitti Nurmista Kämenniemen pohjoispuolelle, Nurmi-Sorilan osayleiskaavan mukaiset kävelyn ja pyöräilyn pääreitit sekä reitit Hyötyvoimankadulla ja Paavolantien itäosassa. Pulesjärventielle osayleiskaavan mukaista reittiä on jatkettu Kintulammin ulkoilun alueen suuntaan. Merkinnän tavoitteena on yhtenäisen ja turvallisen kävely- ja pyöräilyreitistön kehittäminen em. osuuksilla.

OHJEELLINEN LIITYNTÄPYSÄKKI

Pysäkin välittömässä läheisyydessä tulee varautua pyöräpysäköintiin ja liityntäpysäköinnin järjestämiseen.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu mahdolliset joukkoliikenteen liityntäpysäköintipaikat Sorilassa, Viitapohjantien liittymässä, Kämenniemenessä, Teiskon kirkkotien liittymässä sekä Terälähdessä. Pysäkin läheisyydessä tulee varautua pyörä- ja autopysäköinnin laadukkaaseen järjestämiseen. Liityntäpysäköintialueen toteuttaminen edellyttää suunnitelman alueen toteuttamisesta sekä sopimuksen alueen hallinnoinnista sekä palvelun ylläpitämisestä.

YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

KARTTA 2 - MATKAILU, VIRKISTYS, LUONTO JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ

YLEISMÄÄRÄYKSET

Alueelle on osoitettu tiedossa olevia kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoja. Näiden lisäksi alueella voi sijaita muitakin arvokohteita. Lisäselvitystarve ja nykyisten selvitysten ajantasaisuus on tarkistettava ja tarpeen mukaan laadittava suunnitellun toimenpiteen laajuutta ja vaikutuksia vastaavat selvitykset.

Merkinnän kuvaus

Yleiskaavatyön yhteydessä ei alueen laajuuden ja kaavan yleispiirteisyyden vuoksi ole laadittu uusia koko aluetta kattavia erilliselvityksiä esim. luontokohteiden tai muinaisjäännostien osalta. Tästä syystä tulee etenkin maankäytön muuttuessa selvittää hankealueen olosuhteet ja hankkeen aiheuttamat vaikutukset. Ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäänöksistä ja muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista on tarkistettava museoviranomaisen tietopalvelusta.

Arvokkaaseen kulttuuriympäristöön tai maisemaan sijoittuvissa suunnitelmissa ja toimenpiteissä on huomioitava alueen erityispiirteet. Alueen arvokas rakennuskanta, vanhan kulttuurimaiseman rakenne ja mitatakaava sekä viljelymaiseman yhteys tilakeskukseen tulee säilyttää. Uusien rakennuspaikkojen tulee liittyä luontevasti olemassa oleviin pihapiireihin tai sijoittua maisemarakenteen reunoille. Rakentamistapa tulee sovittaa olemassa olevaan perinteiseen rakennuskantaan. Maataloustuotannon harjoittaminen ja kehittäminen tulee olla mahdollista.

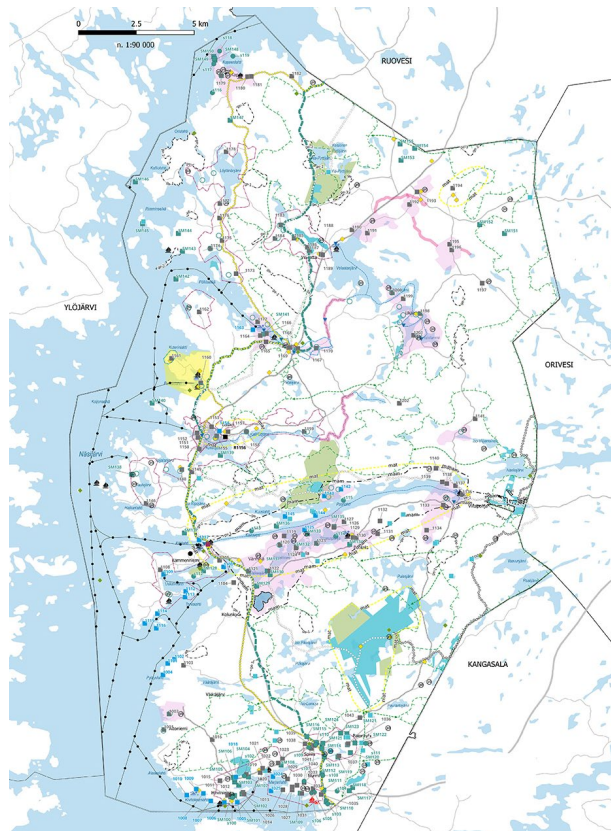
Merkinnän kuvaus

Arvokkaaseen kulttuurimaisemaan sijoittuva rakentaminen tai muu merkittävä maankäytön muutos edellyttää ympäröivää aluetta tarkempaa selvitystä hankkeen soveltuvuudesta ja sen aiheuttamista vaikutuksista kulttuuriympäristöön. Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksessä (2015) on annettu alueellisia toimenpidesuosituksia. Mittavissa hankkeissa on laadittava erillinen maisemaselvitys ja maisemavaikutusten arviointi. Kulttuurimaisema on useimmin samalla maatalouselinkeinoon harjoittamisen ydinaluetta, jossa elinkeinon kehittämisen tulee olla mahdollista ja kehittämisestä voi aiheutua vaikutuksia maisemaan.

Mikäli alueen tarkemman suunnittelun tai toimenpiteen yhteydessä suunnittelualueelle tai sen läheisyyteen sijoittuu kulttuuri- tai rakennusperinnön arvokohteita, tulee vaikutukseltaan merkittävässä hankkeissa museoviranomaiselle varata tilaisuus lausunnon antamiseen. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävässä kohteissa tulee pyytää lausunto myös Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Merkinnän kuvaus

Kulttuuri- ja rakennusperinnön arvokohteiden läheisyyteen sijoittuvissa vaikutukseltaan merkittävässä hankkeissa tulee pyytää lausunto museoviranomaiselta. Arvokohteita ovat muinaisjäänöskohde, muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet, historiallinen tielinja, historiallisesti merkittävät rakennukset tai kohteet, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt tai kohteet sekä maakunnallisesti ja paikalli-

sesti arvokkaat kulttuuriympäristöt. Tampereen alueella lausunnon antajana toimii yleisimmin Pirkanmaan maakuntamuseo. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaissa kohteissa lausunto tulee pyytää myös Pirkanmaan ELY-keskukselta. Merkittävä hanke on esim. avoimeen maisemaan rajoittuva uudisrakentaminen. Lausunnotarpeen ratkaisee kulloisenkin hankkeen yhteydessä kaupungin kaavoitus- tai rakennusvalvontaviranomainen.

Vesialueita koskevien maan käyttömuutosten yhteydessä on arvioitava vedenalaiseen kulttuuriperintöön liittyvien selvitysten tarpeellisuus yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.

Merkinnän kuvaus

Alueelta ei toistaiseksi tunneta vedenalaisia muinaisjäänöksiä. Mikäli vesialueen maankäyttö muuttuu, saattaa tulla tarve vedenalaisen kulttuuriperinnön selvittämiseen. Lausunnon antajana toimii Pirkanmaan maakuntamuseo.

MATKAILU, VIRKISTYS JA LUONTO

LUONNONSUOJELUALUE- TAI KOHDE

Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain tarkoittamia suojeluarvoja. Alueelle kohdistuvassa suunnittelussa on varmistettava, että alueen suojeluarvot eivät vaarannu tai heikenny. Luonnonsuojelualan tarkempi rajausta ja suojelun perusteet määritellään luonnonsuojelulain mukaisella rajausta- tai perustamispäätöksellä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu luonnonsuojelulain mukaisella rajaustai perustamispäätöksellä suojellut luonnonsuojelualueet ja ne Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelman mukaiset alueet tai kohteet, jotka on tavoitteena suojella luonnonsuojelulain nojalla. Merkinnällä on osoitettu aluevarauksena yli 5 hehtaarin laajuiset ja kohdemerkinnällä sitä pienemmät luonnonsuojelualueet. Aluemerkitä on yleispiirteinen. Alue- tai kohdemerkintää tulkitaan tarkemman suunnittelun yhteydessä olemassa olevan rajauspäätöksen mukaisesti tai rajausta tarkentuu perustamisesitystä ja -päätöstä tehdessä.

Luonnonsuojelualueita ja -kohteita on osoitettu 54 kpl ja niiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 966 hehtaaria.

Luonnonsuojelualue tai kohde, alueet (vierekkäiset alueet yhdistetty kaavakartalla)

Nimi	Tunnus
Näätäsuu	ERA208021
Iso-Kuhmo	YSA045405
Majaketo II	YSA206656
Santa-ahon metsä	YSA232087
Ruokosen metsä	YSA233596
Aitolahti, Koikansuo, Ruokoperkoon metsä	18/LSO2013, YSA204163
Nuorajärvi (837-722-4-2, 837-722-5-5, 837-722-2-268,837-722-1-321)	YSA203294, YSA203296, YSA203293, YSA203295
Valkosen metsä, Holman alue	YSA233836
Teisko, Kintulammin virkistys- ja retkeily-alue, Vattulan Säätömettä ja laajennus	YSA204160, YSA040441, YSA200078
Hopsun metsä, Viitapohja 837-710-1-45,837-714-3-24, Majaketo, Inkisen metsä, Järvenpään luonnonsuojelualue, Majakedon luonnonsuojelualue	YSA234819, YSA202361, YSA203551, YSA204086, YSA043037, YSA043038
Teisko, Pikkuhaka	YSA246112
Teisko, Nalli	23/LSO2013
Vaiverosuo	YSA243509
Teisko, Velaatan Nuutilanlahti	64/LSO2013
Särkisen metsä	YSA237485
Syväoja	YSA247664

Luonnonsuojelualue tai kohde, kohteet (alle 5 ha)

Nimi	Tunnus
Viitavuori	ERA232968
Viitavuori	ERA232987
Toivola II	ERA236376
Myyrynsiemien lehmusmetsikkö	LTA200904
Paarlahden Isosaaren luonnonsuojelualue	YSA042698
Sorilanlammen katajaketo	YSA042897
Palvajärven-Koirajärven luonnonsuojelualue	YSA043111
Savolaisen metsä	YSA204307
Virtasen metsä	YSA205660
Orikorpi	ERA200933
Myllypuro	ERA201001

Nimi	Tunnus
Mutia	ERA201004
Drotarin metsä	YSA233835
Mutianniitty, etelä	ERA201082
Tiikonjoja	ERA201084
Männistö	ERA201088
Pihlajiston niitty	ERA201089
Ruohosuo	ERA201094
Tuomisto	ERA201096
Heinäsenjärven niitty	ERA201097
Hepokatti	ERA201098
Pirjola	ERA201706
Koukkusuo	YSA239117
Aitolahti, Korvenvuori	19/LSO2013
Aitolahti, kirkon notko	30/LSO2013
Teisko, Velaatta, Ala-Pirttiärvi, Nevalanlahti	24/LSO2013
Teisko, Koskela, Jylhäperä	25/LSO2013

NATURA-ALUE

Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain tarkoittamia suojeluarvoja. Alueen suunnittelussa on varmistettava, että suojeluarvot eivät vaarannu tai heikenny. Luonnonsuojelualueen tarkempi rajausta ja suojelun perusteet määritellään luonnonsuojelulain mukaisella rajausta- tai perustamispäätöksellä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu valtioneuvoston päätöksen mukaiset Nuorajärven (FI0345003), Harjunvuori-Viitapohjan (FI0334003), Niemikapeen rantojen (FI0345005) ja Iso-Murron hakojen (FI0345004) Natura 2000 -ohjelman alueet. Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty luonnonsuojelulain 65 ja 66 §:ssä.

GEOLOGISESTI ARVOKAS KALLIOALUE

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon geologisten, maisemallisten ja luonnontieteellisten arvojen säilyminen. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan 2040 mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet sekä maakuntakaavan liitteaineistossa esitetyt paikallisesti arvokkaat kallioalueet. Kohteet perustuvat julkaisuihin Hämeen läänin luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet I ja II (SYKE 1996) sekä Pirkanmaan arvokkaiden kallioalueiden nykytilan selvitys 2015. Valtakunnallisia kohteita (11 kpl) ovat Alasenlahden kalliot, Säynävänlahden kalliot, Korvenvuori, Hulkkionvuori-Lautakatonmäki, Neevuori, Ahvenvuori-Helaavuori, Löytänänvuori, Koivu- vuori, Mustalaisvuori-Peräjärvi, Peräpohjan kallio ja Kulhanvuori. Paikallisesti arvokkaita kohteita (6 kpl) ovat Kurjenvuori, Seinä- vuorenmaa, Riihivuori-Naalunvuori, Koiravuori, Tornivuori ja Pänkävö- vuori-Vihtavuori. Alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Maisemavaurioiden korjaamiseksi alueella saa ottaa kiviaineksiä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätaloustaloutta. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa tulee pyytää Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto.

GEOLOGISESTI ARVOKAS HARJUALUE

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon geologisten, maisemallisten ja luonnontieteellisten arvojen säilyminen. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan 2040 mukainen maakunnallisesti arvokas harjualue (Jakamakangas) sekä paikallisesti arvokkaat harjualueet (Vetämäkannanniemi, Helvetinhauta, Anionkangas, Rääkykangas ja Ala-Pirttijärvi). Kohteet perustuvat julkaisuun Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014 (Pirkanmaan ELY-keskus ja Pirkanmaan liitto). Alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Maisemavaurioiden korjaamiseksi alueella saa ottaa kiviaineksia. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa tulee pyytää Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto.

ARVOKAS MOREENIMUODOSTUMA

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon geologisten, maisemallisten ja luonnontieteellisten arvojen säilyminen. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan 2040 mukainen valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (Mäntymäki), maakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (Jakamakangas) sekä seudullisesti arvokas moreenimuodostuma (Jussila). Kohteet perustuvat julkaisuun Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat (YM 2007) sekä maakuntakaavan liiteaineistoon. Alueen erityispiirteitä haitallisesti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyjä. Maisemavaurioiden korjaamiseksi alueella saa ottaa kiviaineksia. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa tulee pyytää Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunto.

LAAJA YHTENÄINEN METSÄALUE

Alueella tulee välttää maankäytöllä tapahtuvaa metsien pirstomista niin, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaista, pysyvää tai muuta merkittävää pitkäkestoista haittaa. Alueelle suunniteltavien toimintojen sijoittelussa tulee ottaa huomioon alueen luonto- ja maisema-arvot. Alueen suunnittelussa tulee turvata metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta ja kehittämisedellytykset.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on yleispiirteisesti osoitettu metsäiset luonnon ydinalueet. Alueiden muodostamisen kriteereinä ovat olleet mm. metsäalueiden koko (yli 100 ha), luonnontilaisuus, monimuotoisuuden kannalta tärkeä metsätyyppi ja hyvä kytkeytyvyys muiden arvokkaiden metsäalueiden kanssa. Alueet ovat pääasiassa metsätalouskäytössä. Alueelle voi sijoittua asumista ja muuta maankäyttöä, mikäli toiminta ei aiheuta haittaa alueen arvoille, esimerkiksi metsälakikohteille.

EKOLOGINEN YHTEYSTARVE

Alueen suunnittelussa ja alueelle kohdistuvissa toimenpiteissä tulee huomioida yhteyksien säilyvyys tai toteutuminen tavalla, joka turvaa lajiston liikkumismahdollisuudet.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu sijainnin ja leveyden osalta yleispiirteiset yhteystarpeet laajojen metsäaluekokonaisuuksien välillä. Yhteydet ovat vaihtelevan levyisiä metsäkäytäviä tai metsäalueiden sarjoja ns. askelkivien muodostamia metsäketjuja, jotka tukevat ydinalueiden toimintaa ja mahdollistavat eliöstön liikkumiseen alueelta toiselle. Merkintä ei rajoita normaalia metsätalouskäyttöä.

MATKAILUPALVELUJEN ALUE

Alue varataan pääosin matkailupalveluille sekä sitä palveleville toiminnoille. Rakentaminen tulee sovittaa ympäristöönsä siten, että huomioidaan luonnonympäristön, viherympäristön ja kulttuuriympäristön arvot. Alueella tulee tukea matkailua edistäviä hankkeita ja niitä yhdistävien reitistöjen muodostamista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Maisansalon alue. Alue on asemakaavoitettu, mutta alueen merkittävä kehittäminen edellyttää asemakaavamuutosta. Alueella on kulttuuri- ja luontoarvoja, jotka on huomioitava suunnittelussa. Maisansalo on keskeinen koko alueen matkailupalvelujen kannalta, jatkossa tulee huomioida yhteydet myös muihin kehitettäviin matkailukokonaisuuksiin. Alueen suunnittelussa tulee huomioida myös paikallisten asukkaiden virkistyskäyttömahdollisuudet.

KEHITETTÄVÄ MATKAILUKOKONAISUUS

Alueella on erityisiä edellytyksiä matkailu- ja virkistystoiminnan kokonaisvaltaiselle kehittämiselle. Alueella tulee tukea matkailua edistäviä hankkeita ja niitä yhdistävien reitistöjen muodostamista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen matkailun kannalta keskeiset aluekokonaisuudet Kintulampi, Paarlahti, Teiskon kirkonseutu ja Kaanaa, joiden kehittäminen tulee turvata jatkossakin. Alueet ovat luonteeltaan erityyppisiä, mutta yhdessä Maisansalon matkailupalvelujen alueeksi osoitetun alueen kanssa ne voivat muodostaa rungon koko Pohjois-Tampereen matkailulle. Kintulammella on luontomatkailua, Kaanaassa mahdollisuudet moottoriurheiluun sekä massatapahtumiin, Paarlahti ja Teiskon kirkonseutu nähdään monipuolisesti kehitettävänä aluekokonaisuuksina, joissa kulttuuri- ja luonnonmaisema luo ainutlaatuisen pohjan matkailutoiminnoille. Kintulammen alueella Tampereen kaupungin tavoitteena on luonnonsuojelu- ja retkeilyalueen toimintojen sekä niitä ympäröivän suojaavan vyöhykkeen säilyttäminen, mikä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin maanhankintana alueella.

MATKAILUKOHDE

Alueella sijaitsee matkailuyrityksiä, yhteisöjen loma-asuntoalueita tai leirikeskuksia. Alueiden kehittämisessä on huomioitava toiminnan yhteensovittaminen lähialueen muun maankäytön sekä maisema-, luonto- ja virkistysarvojen kanssa. Suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus ja kiinnittää huomiota yhteyksiin lähiseudun matkailu- ja virkistysalueiden välillä. Laajemmat kehityshankkeet edellyttävät ranta-asema-kaavan tai muun tarkemman suunnitelman laatimista. Suunnitelman tulee perustua riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin ja siitä on tiedotettava laajemmin kuin rajanaapureiden kuulemisella.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen matkailupalvelut kuten majoitus- ja ravitsemisalalan toimijat, yhteisöjen alueet, kyläyhdistysten tilat ja museot, yhteensä 39 kpl. Kohteet perustuvat pääosin Pohjois-Tampereen matkailutoimijaselvitykseen (Ekokumppanit Oy 2018). Alueen matkailutoiminnan kehittäminen tulee turvata Tampereen kaupunkistrategian mukaisesti. Pienemmät kehittämishankkeet voidaan toteuttaa suoralla rakennusluvalla tai suunnittelutarve-/poikkeamispäätöksellä, mutta laajemmat kehittämishankkeet edellyttävät laaja-alaisempaa suunnittelua ja vaikutusten arviointia. Kaikissa hankkeissa on tärkeää tiedottaa lähiympäristön asukkaita ja toimijoita.

Kohteet

- Aitolahden Teboil
- Aitotalli
- Ensilä
- Kaanaa Center
- Kaanaa karting
- Kaanaan kyläyhdistys
- Kantateiskon nuorisoseuran tupa
- Kintulammin retkeilymaja
- Kiviojan Helmi
- Koiviston tila
- Kortejärven tila
- Kuuslahden kesäkot
- Kämmenniemen kesätori
- Kämmenniemen Sale ja Kessan baari
- Liutun tila
- Lomasorri
- Maisansalon karavaanarit
- Maisansalon ravintola
- Maitolaiturimuseo
- Marttilan pirtti
- Murikka
- Niemi-Kapeen tila
- Nisutiina
- Nostalgia b+b
- Nostalgia elämyspalvelut
- Palttalan lomamökit
- Srk Diabeteskeskus
- Srk isosaari
- Srk Pappilansaari
- Srk Pättiniemi
- Teiskon museo
- Teiskon viini
- Teisko-tuote
- Terälähdän Sale ja kesätori
- Toijalan tila
- Tuulentien tila
- Velaatan pirtti
- Velaatan työväentalo
- Viitaniemen tila

VIRKISTYSALUE

Alue on varattu laajempaa käyttäjäkuntaa palvelevaa virkistystoimintaa varten. Aluetta ja sen toimintoja tarkemmin suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luontoarvot sekä kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot. Suunnittelussa tulee varmistaa alueen saavutettavuus ja kiinnittää huomiota yhteyksiin lähiseudun virkistys- ja matkailualueiden välillä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kulkkilan, Ala-Pirttijärven ja Perttulan niemen alueet, joilla on normaalia laajempaa virkistyskäyttöä sekä Kintulammen suojelu- ja retkeilyalueeseen rajautuvia kiinteistöjä. Kaikki osoitetut virkistysalueet ovat kaupungin maanomistuksessa. Jatkossa Kintulammin luonnonsuojelualueeseen liittyviä virkistysalueita voidaan kehittää, mikä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin maanhankintana alueella. Pienemmät virkistyskohteet on esitetty kaavakartalla 2.

VIRKISTYSKOHDE

Yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettu kohde.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämmenniemen, Terälähdän ja Sorilan koulujen kentät, Kämmenniemen, Maisansalon ja Kapeen ulkoilupolut, Kintulampi, Terälähdän luontokoulu, Pulesjärven retkeilyranta sekä Kintulampi-Pukala ulkoilureitin suunnitellut tauko-

paikat Hankajärven ja Koirajärven rannassa. Veneilyä palvelevina virkistyskohteina on osoitettu Näsijärven saaret Ykspetäjä, Hornu, Kiikkisensaari, Pitkäsaari sekä Orislahden ranta.

KAUPUNGINOSAPUISTO

Alueella sijaitsee asemakaavan mukainen kaupunginosapuisto. Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa kaupunginosapuiston riittävä koko, monipuolinen palvelutaso, hyvä saavutettavuus sekä kytkeytyminen ympäröiviin asuinalueisiin ja viherympäristöön.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa oleva kaupunginosapuisto Kämmenniemen alueella. Kaupunginosapuistot ovat päivittäisen leikin ja oleskelun lisäksi tarkoitettu paikallisia eri ikäryhmien urheilu- ja ulkoiluharrastuksia varten. Keskeisiä kaupunginosapuistojen kehittämistavoitteita ovat monipuolisuus ja turvallisuus sekä koululaisille ja nuorille suunnattujen palvelujen lisääminen. Kaupunginosapuiston läheisyyteen suunniteltavan täydennysrakentamisen yhteydessä on varmistettava, että kaupunginosapuisto säilyy riittävän laajana.

OHJEELLINEN UUSI

KAUPUNGINOSAPUISTO

Alueelle on varattava tilaa uudelle kaupunginosapuistolle, jonka toteuttaminen on ajankohtainen uuden keskustan tai asuinalueen kehittämisen yhteydessä. Kaupunginosapuiston tulee olla hyvin saavutettava, riittävän suuri sekä toimintoiltaan ja luonnonympäristöltään monipuolinen.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Nurmi-Sorilan uudelle alueelle sijoittuva kaupunginosapuisto. Puiston tarkempi sijainti, koko ja toiminnot määritellään tarkemman suunnittelun yhteydessä.

UIMARANTA- TAI PAIKKA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat Kämmenniemen, Velaatan ja Viitapohjan uimarannat sekä Hirviniemen, Sisaruspohjan, Maisansalon ja Terälähdän uimapaidat.

OHJEELLINEN UUSI TAI KEHITETTÄVÄ UIMARANTA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Nurmi-Sorilan keskustaan sijoittuva uusi uimaranta, joka on tarpeen uuden asuinalueen palveluna.

VIRKISTYSPAINOTTEINEN PYÖRÄILYREITTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu pyöräilyn Näsijärvireitti.

SEUDULLINEN ULKOILUREITTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kintulampi-Pukala ulkoilureitti, joka perustuu tekeillä olevan ulkoilureittisuunnitelman linjaukseen 19.10.2020. Reitin alustava maanomistajakuuleminen on käyty syys-lokakuussa 2020. Ulkoilureittisuunnitelma valmistellaan keväällä 2021, jolloin suunnitelma tulee virallisesti nähtäville. Ulkoilureittisuunnitelman vahvistaa Pirkanmaan ELY-keskus.

OHJEELLINEN ULKOILUREITTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavaan pohjautuvat ohjeelliset ulkoilureittien sijainnit. Eteläosassa aluetta on olennaista kytkeä Kintulammen alue kantakaupungin, Kangasalan Kaarinanpolun, Oriveden Pukalan ja Kämenniemen suuntaan. Pohjoisosassa aluetta reitin tulee kulkea Kämenniemen, Maisansalon ja Ala-Pirttijärven kautta Ruoveden suuntaan sekä yhdistää em. pohjois-eteläsuuntainen reitti itään Oriveden Pukalan suuntaan. Jatkosuunnittelussa mahdollisuus ulkoilureiteille ja niiden tarkempi linjaus selvitetään yhteistyössä maanomistajien kanssa.

—●— VESIVÄYLÄ

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Näsijärven vesiväylät. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon vesiliikenteen (mm. aallokon) vaikutukset ja turvalaitteiden maa-aluevaraukset väylien varrella sijaitsevilla ranta-alueilla.

PIENVENE- TAI LAUTTASATAMA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat venesatamat ja soutu-venerannat Näsijärven, Paarlahaan ja Velaatanjärven rannoilla. Merkinnällä osoitettujen satamien lisäksi alueella on pienempiä venevalkamia ja laituripaikkoja.

OHJEELLINEN UUSI TAI KEHITETTÄVÄ PIENVENE- TAI LAUTTASATAMA

Uuden tai kehitettävän pienvene- tai lauttasataman sijoittamisen ja kehittämisen edellytykset tulee tutkia tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Nurmi-Sorilan uusi pienvenesatama.

----- MELONTAREITTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Paarlahaan, Asuntilan ja Kiimajoan melontareitit.

MELONTAREITIN RANTAUTUMISPAIKKA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu melontareittien lähtö-, rantautumis- ja päätepaikkoja (10 kpl).

----- OHJEELLINEN JOUKKOLIIKENNEREITTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen syksyn 2020 mukaiset joukkoliikennelinjat. Joukkoliikenteen palvelutasoluokituksessa 2018-2021 Kämenniemi kuuluu luokkaan 3 ja Nurmi luokkaan 1 (Tampereen keskusta, luokka 6). Päätökset linjastotarpeesta ja -muutoksista tehdään Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnassa.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ

MUINAISJÄÄNNÖSKOHDE

Muinaismuistolailta rauhoitettu muinaismuistokohde, kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Kohteen ja sen lähi-alueen maankäyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon muinaisjäännöksen suoja-alue, maisemallinen sijainti sekä liittyminen ympäristöön. Aluetta koskevista toimenpiteistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa ja pyydyttävä lausunto.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen tiedossa olevat muinaisjäännöskohdet (54 kpl). Merkinnät perustuvat Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksen luettelointiin sekä maakuntamuseolta saatuun aineistoon. Kohteet ovat muinaismuistolain 295/1963 mukaisesti suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä ja laki suojaa myös niiden lähiympäristön. Muinaisjäännöksen laajuus ja säilyneisyys tulee selvittää ennen alueen suunnittelua. Suunnittelussa on huomioitava kohteen suoja-alue, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin tai kulttuuriympäristöihin. Muinaismuistolain mukaan suoja-alueen muodostaa vähintään 2 metrin säde kohteesta, Museoviranomainen määrittelee suoja-alueen tapauskohtaisesti. Museoviranomaisena toimii Pirkanmaan maakuntamuseo.

Kivikautiset asuinpaikat

Nro	Nimi	Mj-tunnus
SM103	Keso I-II	837010030
SM104	Keso I-II	837010030
SM105	Keso I-II	837010030
SM130	Piriläntie E	1000011514
SM143	Paksula 1	83701006
SM144	Rimminlahti	837010051

Lapinrauniot

Nro	Nimi	Mj-tunnus
SM140	Koljonsaari	837010045
SM142	Kontusaari	837010046
SM145	Myyrynsniemi	837010048
SM146	Kirvessaari	837010049
SM150	Kapeenniemi	837010044

Historialliset asuinpaikat

Nro	Nimi	Mj-tunnus
SM109	Nurmi (Nurmis)	1000008706
SM102	Hirviniemi	1000011518
SM100	Hirviniemi KiiKKinen	1000011515
SM106	Hirviniemi Keso III	1000011517
SM107	Hirviniemi Ruokonen	1000011516
SM108	Laalahti (Laianax)	1000018819
SM119	Partola (Pardola)	1000018821
SM121	Palo (Pahlo) Rentto	1000018824
SM122	Palo (Pahlo)	1000018823
SM125	Sorila (Sorrila)	1000018820

Nro	Nimi	Mj-tunnus
SM135	Teisko Pohtola	1000011519
SM131	Värmälä Pirilä	1000011526
SM132	Vattula Vattula	1000011520
SM133	Vattula Ylinen	1000011520
SM128	Kämmenniemi	1000037159
SM136	Teisko Kuusniemi	1000002005
SM138	Teisko Taulaniemi	1000002007
SM139	Teisko Mustaniemi	1000002006
SM141	Saarlahti	1000036849

Muut muinaisjäännökset

Nro	Nimi	Mj-tunnus
SM149	Kapeenniemen kivirakenne	1000018709
SM153	Metsisianmäki	837010047
SM101	Uusi-Köllä	1000011539
SM147	Kapeen rajakivi	1000024610
SM124	Myllylampi	1000008708
SM123	Myllymoisio	1000018825
SM120	Holvasti	1000018822
SM134	Lahdentausta	1000011540
SM148	Kapeenniemen kivilouhos	1000018711
SM110	Messukylä-Ruovesi tie Nurmi 1	1000018826
SM111	Messukylä-Ruovesi tie Nurmi 2	1000018827
SM112	Messukylä-Ruovesi tie Nurmi 3	1000018832
SM114	Messukylä-Ruovesi tie Sorila 1	1000018833
SM115	Messukylä-Ruovesi tie Sorila 2	1000018834
SM116	Messukylä-Ruovesi tie Sorila 3	1000018835
SM113	Messukylä-Ruovesi tie	1000018836
SM118	Näätäsuu	1000012283
SM117	Sorri 2	1000035327
SM137	Teisko Nujulantie	1000002002
SM129	Valkeämäki	1000011543
SM155	Vehkajärvi	1000017950
SM154	Vehkasuo	1000017951
SM152	Autiokorpi	1000024582
SM151	Koivuneva	1000024611

●^S MUU ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖKOHDE

Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet ja niiden ympäristö. Alueella sijaitsevien historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän arkeologisen dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu alueen tiedossa olevat muun arkeologisen perinnön kohteet (19 kpl). Merkinnät perustuvat Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksen luettelointiin sekä maakuntamuseolta saatuun aineistoon. Maisemallisesti säilyneet ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet tulee säilyttää. Kohteen ja sen lähialueen maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on otettava huomioon maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaisiin maisema-alueisiin

tai kulttuuriympäristöihin. Historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä. Museoviranomaisena toimii Pirkanmaan maakuntamuseo.

Nro	Nimi
s105	Juoponlahti 1
s106	Juoponlahti 2
s107	Kovapää
s104	Nurmi-Kangasala Nurmi
s109	Perämäentie
s110	Sorila
s111	Tuomisto
s100	Kiikkinen 2
s102	Ruokonen 2
s116	Loukamo
s117	Kapeen laivalaituri
s118	Kukkosaari
s113	Kuusniemi
s108	Osa Messukylä-Ruovesi tiestö
s119	Otava
s115	Metsä 3 -prouu
s114	Teiskon Pohtola
s103	Aitoranta
s112	Heposuonlahti, louhos

○ MAHDOLLINEN MUINAISJÄÄNNÖSKOHDE TAI MUU ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖKOHDE

Alueen maankäytön muuttuessa tai muissa vaikutukseltaan merkittävissä hankkeissa kohteen sijainti, laajuus ja arvo tulee selvittää tarkemmin.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Pohjois-Tampereen historiallisten asuinpaikkojen selvityksen 2020 mukaiset kohteet (45 kpl). Selvitys on tehty karttatarkasteluna. Alueelle kohdistuvissa vaikutukseltaan merkittävissä hankkeissa tulee laatia tarkempi kohdeselvitys. Historiallisten rakenteiden ja kerrostumien poistaminen on sallittua vain erityisestä syystä ja riittävän dokumentoinnin jälkeen. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisena toimivaa Pirkanmaan maakuntamuseota.

Kohteet

- Aitoniemi Kupi
- Puudenniemi/Paavola Ylinen ja Alinen
- Puudenniemi/Paavola/Uskelaby Uskali
- Värmälä Kartano (Vähäkartano)
- Sääksniemi Sääksi
- Pohtola Ala-Pärri
- Viitapohja/Männistö
- Savo Vanha-Savo
- Kulkkila
- Kulkkila Iso-Kulkkila
- Kulkkila Vähä-Kulkkila
- Padustaipale/Onnistaival Toijala ja Poukka
- Padustaipale/Onnistaival Vuorela
- Tauloniemi/Padustaipale Taulaniemi
- Teiskola kirkko (Teiskon vanha kirkonpaikka)
- Teiskola/Taulaniemi kartano

- Salo/Teiskola Lörpys
- Kovero Iso-Kovero
- Asuntila Ylinen ja Alinen
- Polso/Taulaniemi/Kuoranta Polso (Maisansalo)
- Kuoranta Kiviranta
- Kiimajoki/Terälahti Mattila
- Kiimajoki/Terälahti Mattila (Mattilanlammi)
- Kiimajoki/Terälahti Vähä-Mattila
- Koski/Ahoinkylä Kuitunen
- Ukaa/Tuhria Frantsi
- Likaniemi/Ukaa/Kiimajoki Nalli
- Likaniemi/Ukaa/Kiimajoki Nalli 2
- Likaniemi/Ukaa/Kiimajoki Sorri
- Likaniemi/Ukaa/Kiimajoki Sorri (Martinlahti)
- Tuhria Naappila/Iso-Tuhria
- Tuhria Seppälä
- Terälahti/Saarlahti Pöllölä
- Paksula/Jutila/Terälahti Paksula
- Jutila Alanen ja Ylinen
- Jutila Ylinen 2
- Pihka Ala-Yrjölä (Vanhakylä)
- Pihka Kauppila
- Pihka Ylä-Yrjölä
- Ahoinkylä Knuutila
- Ahoinkylä Kurjenlahti
- Leppälahti Rikala
- Saarlahti Löytänä
- Pohjankapee Ylä- ja Alakapee

HISTORIALLINEN TIELINJA

Tien linjaus ja suhde ympäristöön tulee säilyttää. Tavanomaiset tien hoito- ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Maantiekäytöstä jääneet tien osat ja rakenteet ovat muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Suuremmista tien linjausta ja sen rakenteiden muuttamista koskevista suunnitelmista tulee neuvotella museoviranomaisten kanssa.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu historiallinen tielinja Messukylä-Ruovesi (Pirkanmaan historiallisesti merkittävät tiet, Pirkanmaan maakuntamuseo 2011). Tielinjan sijainti on likimääräinen. Alkuperäisestä, säännöllisestä maantieliikennekäytöstä ja säännöllisen tienpidon ulkopuolelle jääneet tien osat ja rakenteet sekä siihen liittyvät krouvien/kestiekvarien, siltojen, siltarumpujen ja siltaportaiden jäännökset ovat muinaismuistolain rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tarkemmin tielinjaa on tutkittu Nurmi-Sorilassa, jossa merkittävimmät teosuudet on merkitty kaavassa muinaisjäännöskohteina. Nykyinen tiestö kulkee monin paikoin samalla paikalla historiallisen tielinjan kanssa. Käytössä olevat tielinjaosuudet ovat muita kulttuuriperintökohteita, joiden tavanomaiset hoito- ja kunnostustyöt ovat sallittuja. Museoviranomaisena toimii Pirkanmaan maakuntamuseo.

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ TAI KOHDE

Alueella tapahtuva kehittäminen on sovitettava arvokkaan lähiympäristön vaatimuksiin. Aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava museoviranomaisia ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Museoviraston RKY2009-inventoinnin mukaisesti Aunessilta sekä aluekokonaisuutena Teiskon kirkko ja Teiskolan kartano. Alueen suojelun toteuttamistapa ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Tavoitteena on rakennusperinnön ja kulttuuriympäristöjen monimuotoisuuden vaaliminen ja niiden säilymisen turvaaminen tarkoituksenmukaisesti. Teiskon kirkonseudulla lisärakentaminen on mahdollista, mikäli kulttuuriympäristön arvot turvataan. Museoviranomaisena toimii Pirkanmaan maakuntamuseo. Valtakunnallisesti arvokkaissa kohteissa lausunto tulee pyytää myös Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Kohteet

- Teiskon kirkko ja Teiskolan kartano
- Museosilta/Aunessilta

MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ TAI KOHDE

Alueen suunnittelussa ja toimenpiteissä on otettava huomioon rakennetun ympäristön kokonaisuus, ominaispiirteet ja identiteetti. Uusi rakentaminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin. Alueelle sijoittuvissa merkittävissä hankkeissa on kuultava museoviranomaisia ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Murikan ja Terälahden kylän alueet sekä 25 alueen huvilaa ja 2 pihapiiriä. Kohteet perustuvat maakuntakaavaan ja sen liitejulkaisuun Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt 2016. Alueen suojelun toteuttamistapa ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Tavoitteena on rakennusperinnön ja kulttuuriympäristöjen monimuotoisuuden vaaliminen ja niiden säilymisen turvaaminen tarkoituksenmukaisesti. Alueen täydennysrakentaminen on mahdollista. Alueelle sijoittuvissa merkittävissä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan maakuntamuseota ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Alueet

- Terälahti
- Murikan kurssikeskus

Kohteet

Nro	Kohde
1004	Huvila / Viljasniemi
1005	Huvila / Pättiniemi
1006	Huvila / Ensilä
1007	Huvila / Pirttilä
1008	Huvila / Bergbacka
1009	Huvila / Virkkula
1010	Huvila / Käärmeistö
1018	Huvila / Kivimäki
1024	Huvila / Charpantier
1025	Huvila / Niemenkärki
1101	Huvila / Vernamo
1102	Huvila / Tervakivi
1106	Huvila / Väliniemi
1109	Huvila / Tapola ja Rauhalinna
1112	Huvila / Kotkanranta

Nro	Kohde
1113	Huvila / Villa Strandella
1114	Huvila / Tallbacken
1115	Huvila / Saarentausta
1116	Huvila / Näsiranta
1117	Huvila / Neitsytniemi
1125	Huvila / Kesäranta
1142	Vähä-Kulkkilan pihapiiri
1143	Iso-Kulkkilan pihapiiri
1144	Huvila / Suviranta
1145	Huvila / Kesämaa
1154	Huvila / Pekkala
1163	Huvila / Vironmäki

■ LAILLA SUOJELTU KOHDE (R1156)

Merkinnän kohde on suojeltu kirkkolaila.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu kirkkolaila suojeltu Teiskon kirkko. Merkinnän indeksinumero perustuu Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuriselvitykseen (2008).

■ HISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄ RAKENNUS TAI KOHDE

Kohteen arvo tulee huomioida alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu yhteensä 105 kohdetta. Merkinnät perustuvat Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuriselvitykseen (2008). Kohteet ovat muun muassa maatilojen talouskeskuksia, kouluja, pappiloita ja kauppoja. Kohteen arvojen huomioiminen ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajennus sallitaan. Rakennuksessa suoritettavien laajennus-, korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoitusten muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulisi olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/ kulttuurihistoriallisesti/ maisemakavallisesti arvokas luonne säilyy. Tavoitteena on rakennusperinnön ja kulttuuriympäristöjen monimuotoisuuden vaaliminen ja niiden säilymisen turvaaminen tarkoituksenmukaisesti. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan maakuntamuseota.

■ MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon arvokas kulttuuriympäristö ja välttää sen ominaispiirteiden muuttamista. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava museoviranomaisia ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu 9 aluekokonaisuutta, jotka maakuntakaavan liitejulkaisuun Kulttuurimaisemat 2016 - Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet. Alueet on maakuntakaavassa esitetty maakunnallisesti arvokaina kulttuurimaisemina. Alueen vanha rakennuskanta sekä vanhan kulttuurimaiseman rakenne ja mittakaava tulee säilyttää. Rakennuskulttuuri-kohteiden ja maisemaelementtien näky-

vyttä (historialliset näkymät) ja maisematilojen avoimuutta tulee ylläpitää ja mahdollisuuksien mukaan ennallistaa. Uudisrakentamisen sijoittaminen ja rakentamistapa alueella vaativat kulttuuriympäristön arvojen huomioimista. Uusien rakennuspaikkojen tulee liittyä luontevasti jo oleviin pihapiireihin tai sijoittua maisemarakenteen reunoille, hyvin sovitettuna uudisrakentaminen voi tuoda ympäristöön positiivista kerroksellisuutta. Kulttuuriympäristön huomioiminen ei saa aiheuttaa merkittäviä rajoitteita maataloustuotannon harjoittamiselle. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan maakuntamuseota ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Kohteet

- Hirviniemen kulttuurimaisema
- Kivirannan kulttuurimaisema
- Nurmin kulttuurimaisema
- Sorilan - Palon kulttuurimaisema
- Taivallahden - Löytänän kulttuurimaisema
- Taulaniemen - Padustaipaleen kulttuurimaisema
- Teiskon - Asuntilan kulttuurimaisema
- Uskalin - Paavolan - Kämmenniemen kulttuurimaisema
- Yrjölänkylän kulttuurimaisema

■ PAIKALLISESTI ARVOKAS KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon arvokas kulttuuriympäristö ja välttää sen ominaispiirteiden muuttamista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu 12 aluekokonaisuutta, jotka perustuvat Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitykseen (2015). Alueen vanha rakennuskanta sekä vanhan kulttuurimaiseman rakenne ja mittakaava tulee säilyttää. Rakennuskulttuuri-kohteiden ja maisemaelementtien näkyvyyttä (historialliset näkymät) ja maisematilojen avoimuutta tulee ylläpitää ja mahdollisuuksien mukaan ennallistaa. Uudisrakentamisen sijoittaminen ja rakentamistapa alueella vaativat kulttuuriympäristön arvojen huomioimista. Uusien rakennuspaikkojen tulee liittyä luontevasti jo oleviin pihapiireihin tai sijoittua maisemarakenteen reunoille, hyvin sovitettuna uudisrakentaminen voi tuoda ympäristöön positiivista kerroksellisuutta. Kulttuuriympäristön huomioiminen ei kuitenkaan saa aiheuttaa merkittäviä rajoitteita maataloustuotannon harjoittamiselle. Museoviranomaisena toimii Pirkanmaan maakuntamuseo.

Kohteet

- Aitoniemi
- Ilvesjoki ja Kaanaa
- Kulkkila
- Pohjankapee
- Pohtola ja Vattula
- Savonkylä
- Sääksniemi
- Terälahti (2)
- Ukaanjärvi, Likolahti, Ukaanpohja ja Frantsinlammi
- Vehokylä
- Viitapohja
- Värmälä

■ MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon arvokas maisema ja välttää sen ominaispiirteiden muuttamista. Alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa on kuultava museoviranomaisia ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen Viitapohjan kulttuurimaisema-alue, joka perustuu maakuntakaavan liitejulkaisuun Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi (2013). Alueen vanha rakennuskanta sekä maiseman rakenne ja mittakaava tulee säilyttää. Rakennuskulttuurikohteiden ja maisemaelementtien näkyvyyttä (historialliset näkymät) ja maisematilojen avoimuutta tulee ylläpitää ja mahdollisuuksien mukaan ennallistaa. Uudisrakentamisen sijoittaminen ja rakentamistapa alueella vaativat kulttuuriympäristön arvojen huomioimista. Uusien rakennuspaikkojen tulee liittyä luontevasti jo oleviin pihapiireihin tai sijoittua maisemarakenteen reunoille, hyvin sovitettuna uudisrakentaminen voi tuoda ympäristöön positiivista kerroksellisuutta. Kulttuurimaiseman huomioiminen ei saa aiheuttaa merkittäviä rajoitteita maataloustuotannon harjoittamiselle. Paarlahden ja sitä ympäröivän maatalousmaiseman muodostama kokonaisuus voi olla lähtökohdana myös alueen matkailun kehittämiselle. Alueelle sijoittuvissa merkittävisissä hankkeissa on kuultava Pirkanmaan maakuntamuseota ja Pirkanmaan ELY-keskusta.

Kohteet

- Viitapohjan kulttuurimaisema

ARVOKAS MAISEMAKÄYTVÄ

Alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä tulee ottaa huomioon arvokas kulttuuriympäristö ja välttää sen ominaispiirteiden muuttamista.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu arvokkaihin kulttuuriympäristöihin liittyviä jokivarsia Asuntilanjoella, Kiimajoella ja Ilvesjoella. Merkinnät perustuvat Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitykseen (2015). Aitolahti-Teisko rantayleiskaavassa 1989 ei kapeita puroumia ole mitoituksellisesti huomioitu.

Kohteet

- Asuntila
- Ilvesjoki ja Kaanaa (2)
- Terälahti
- Vehokylä (2)

ARVOKAS PERINNEBIOTOOPPI

Alueella on uhanalaisia kasvilajeja tai luontotyyppisiä ja/tai sillä on erityistä maisemallista tai kulttuurihistoriallista arvoa.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat perinnebiotoopit. Kohteet perustuvat Pirkanmaan ELY-keskuksen vuoden 2019 lopussa päivittämään aineistoon sekä Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksen yhteydessä 2011 tehtyyn inventointiin. Luokitelussa on käytetty ensisijaisesti ELY-keskuksen aineistoa, muut aiempaan inventointiin perustuvat kohteet on luokiteltu paikallisiksi. Luonnonsuojelualueille sijoittuvia perinnebiotooppeja ei ole osoitettu kaavassa. Perinnebiotoopit on huomioitava alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä. Valtakunnallisten ja maakunnallisten kohteiden osalta aluetta koskevista suunnitelmista on kuultava Pirkanmaan ELY-keskusta.

Kohteet, valtakunnalliset

- Koivulan niitty

Kohteet, maakunnalliset

- Iso Murron haka
- Koskenniemen saarilaitumet
- Laalahden laitumet
- Niemi-Kapeen niitty
- Vanha-Pärrin kallioketo

Kohteet, paikalliset

- Ahtelan keto
- Aitoniemen haka
- Ala-Kapeen laitumet
- Ala-Paavolan niitty
- Ala Vattulan kallioketo
- Ala Vattulan rantakallioketo
- Ala Vattulan rantametsälaidun
- Frantsin niitty
- Frantsinlammi Haapasen rantaniitty
- Haikan metsälaidun
- Hankalan niittykokonaisuus
- Hiittenhaudan keto
- Iso Moision metsälaidun
- Ison Heikin mäen pihaniitty
- Jaakkolan niitty
- Joensuun kallioketo
- Järvenpään rantaniitty
- Kaakkolammin kallioketo
- Kallionpään kallioketo
- Kangas Mikkolan keto
- Kiikkisen Pappilan niitty
- Koiramoision haka
- Koivumäen metsäniitty
- Korpieniemen haka
- Kortejärven niitty
- Kulkkaan laidun
- Kuolemannotkon metsälaidun
- Laalahden kallioketo
- Lassilan keto
- Luomalan metsäniitty
- Mustanojan niitty
- Myllymaan keto
- Myllymäen kallioketo
- Männistön kallioketo
- Nattarin keto
- Ojalan keto
- Palon Tuomiston voimalinjan alainen keto
- Perttulan keto
- Perälän keto
- Petääjärven Leppiniemen keto
- Rantalan niitty
- Rumootta Mikkolan niityt
- Salmen metsälaidun ja rantaniitty
- Seppälän haka
- Sipilänmoision kallioketo
- Sorilan haka
- Sääksen metsälaidun
- Takalan niitty
- Tarasten kaatopaikan metsäniitty
- Tarasten Tiikononjan metsäniitty
- Taulaniemen leirintäalue
- Taulaniemen metsälaidun
- Teräkosken myllyn niitty
- Tiikononjan keto
- Täntäsen metsäniitty
- Törölänlahden haka
- Ukaan Martinlahden keto
- Vaavunjärven Jylhänsuon ketomainen metsätie
- Vainionmäen laitumet
- Vanha Savon pihapiiri
- Veitto Paavolan haka
- Viitaniemen niitty
- Ylä Kapeen niityt
- Ylä Sääksin niitty

YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

KARTTA 3 - YHDYSKUNTATEKNIikka JA YMPÄRISTÖTERVEYS

YLEISMÄÄRÄYKSET

Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa tulee ottaa huomioon ajantasaiset pohjavesiselvitykset ja -aluerajaukset sekä vedenottamoiden sijainti ja niiden suoja-alueet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskiä aiheuttavat toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle pohjavesialueesta tai suojattava niin, ettei pohjavesialueen käyttökelpoisuus vedenhankintaan vaarannu. Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi puhtaat hulevedet on imeytettävä maaperään ja suosittava läpäiseviä pintoja.

Merkinän kuvaus

Pohjavesialueiden rajausmuutokset tehdään ELY-keskuksessa, jolla on ajantasaisin tieto pohjavesialueiden tilanteesta. Pirkanmaan ELY-keskus toimii lausunnonantajana pohjavesialueille tai niiden läheisyyteen sijoittuvissa hankkeissa.

Näsijärvi on yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeä vesialue. Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesiensuojelunäkökohdat niin ettei heikennetä vesialueen veden laatua tai vaaranneta käyttöä vedenhankintaan.

Merkinän kuvaus

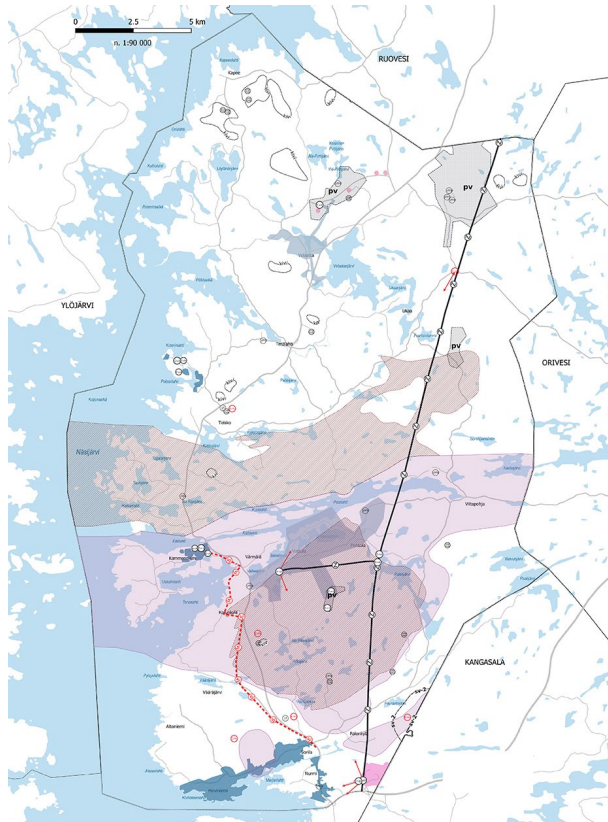
Näsijärven pintavettä hyödynnetään Tampereen talousveden vedenhankinnassa Kämenniemen, Polson ja Kaupinonjan vedenkäsittelylaitoksilla.

Vesihuollon toiminta-alueella ja mahdollisuuksien mukaan muuallakin rakennuspaikka tulee pääsääntöisesti liittää keskitettyyn vesihuoltoverkostoon. Vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella vesihuolto hoidetaan kiinteistökohtaisesti ja voimassa olevan talousvesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla säädetyn valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Arseeni- tai fluoridiriskialueilla on erityisesti otettava huomioon talousveden laatuvaatimukset.

Merkinän kuvaus

Keskitetty vesihuolto on usein toimintavarmien vaihtoehto kiinteistön vesihuollon laadukkaaseen järjestämiseen. Kiinteistökohtainen vesihuolto edellyttää talousveden laatuvaatimusten varmistamista etenkin alueilla, joilla on arseeni- tai fluoridiriski.

Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa on arvioitava hulevesiselvityksen tarve, tarvittaessa laadittava selvitys ja varattava selvityksen osoittama tila hulevesien hallinnalle. Hulevedet on pyrittävä imeyttämään kiinteistökohtaisesti. Alueella esiintyvä luonnonsuojellista arvoa ylläpitäviä lajeja, jotka edellyttävät tietynlaista veden laatua ja/tai kosteuden säilymistä. Näiden alueiden läheisyydessä hulevesien käsittelyyn on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Merkinän kuvaus

Tampereella on laadittu kantakaupungin hulevesiohjelmalla vuonna 2012, mutta vastaavaa selvitystä ei ole laadittu harvaan asutulle alueelle. Asemakaavoituksen ja muiden merkittävien hankkeiden yhteydessä on erityisesti selvitettävä hulevesien syntyminen ja hallinta sekä tarvittaessa varattava hulevesien käsittelyä varten tilaa, jonka tarkempaa suunnittelua ja toteuttamista edellytetään rakennusluvan yhteydessä.

Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa tulee ottaa huomioon kartalla esitetyistä toiminnoista muulle ympäristön maankäytölle mahdollisesti aiheutuvat häiriöt tai rajoitteet. Ympäristöselvitysten ajantasaisuus on tarkistettava ja tarpeen mukaan laadittava suunnittelun tarvetta vastaavat selvitykset ja vaikutusten arviointi.

Merkinän kuvaus

Ympäristöluvan mukaiset, mahdollisesti häiriötä aiheuttavat kohteet on esitetty kaavakartalla 3. Tällaisia ovat mm. kallionottoalueet, jätteenpolttolaitos ja Kaanaan moottoriurheilukeskus. Maatilan talouskeskusten ja eläinsuojien läheisyydessä tulee varautua elinkeinotoiminnan harjoittamisesta aiheutuviin mahdollisiin häiriöihin (mm. melu- ja hajuhaitat). Kiviainesvara-alueilla maa-ainestenotto edellyttää louhintaa. Ns. MURAUSETUKSEN mukainen suojaetäisyys vakituisiin ja vapaa-ajanasuntoihin on 300 metriä louhinta-alueesta, mikä on otettava huomioon lähialueen maankäyttöä suunniteltaessa.

Seututien läheisyydessä tulee tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ottaa huomioon liikenteestä aiheutuva melu ja värinä. Alueella on myös melua aiheuttavaa ympäristöluvan mukaista toimintaa. Asemakaava-alueilla, jotka sijoittuvat melualueen läheisyyteen, on laadittava erillinen meluselvytys. Muualla melulle herkat toiminnot tulee sijoittaa siten, että ase- tuksen mukaiset melun ohjeavot alittuvat.

Merkinnän kuvaus

Tampereen kaupungin meluselvytyksen 2017 mukaan seutu- tien 338 melutaso (55 dbA) ylittyy enimmillään noin 100 metrin etäisyydellä tien keskilinjasta. Melua aiheuttavat toiminnot on huomioitava niiden lähialueiden maankäytössä. Uusilla raken- nuspaikoilla meluntorjunnan toteuttamisvastuu on useimmiten maanomistajalla.

Asemakaavoituksen ja muiden hankkeiden yhteydessä on huomioitava alueen maaperän mahdollinen pilaan- tuneisuus, joka tulee selvittää ennen hankkeeseen ryhtymistä historiatietojen ja tarvittaessa maaperätut- kimusten avulla. Tarvittaessa alue tulee kunnostaa val- tion viranomaisen edellyttämällä tavalla suunniteltuun käyttötarkoitukseensa soveltuvaksi.

Merkinnän kuvaus

Pirkanmaan ELY-keskus ylläpitää pilaantuneiden maiden rekis- teriä, jossa kaava-alueella sijaitsevia kohteita on 17 kpl. Järjes- telmässä kohteet on luokiteltu mahdollisen maaperän pilaan- tuneisuuden osalta neljään kategoriaan: toimiva kohde (7 kpl), selvitystä tarvitseva alue (4), arvioitava tai puhdistettava alue (0) sekä alueella ei puhdistustarvetta (6). Kohteissa on mukana mm. yhdyskuntateknisen huollon laitoksia, satamia ja huoltoasemia.

pv POHJAVESIALUE

Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava niin, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, antoisuutta tai vedenhankintakäyttöä. Alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, joista voi aiheutua pohjave- den pilaantumisvaaraa. Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi puhtaat hulevedet on imeytettävä maa- perään ja suosittava läpäiseviä pintoja.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kreetansuon (1 lk), Aunionsuon (2 lk), Rääkkylän (1E lk) ja Jakamakankaan (2E lk) pohjavesi- alueet, jotka pohjautuvat ELY-keskuksen määrittämiin rajauksiin. Pohjaveden pilaamiskielto on asetettu ympäristönsuojelulais- sa (17§, 27.6.2014/527). Alueelle voi sijoittaa uusia toimintoja, mikäli niistä ei aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa. Pohjaveden pilaantumisriskiä aiheuttavan toiminnan arviointi ja suojaus- toimenpiteiden suunnittelu tehdään hankekohtaisesti yhteistyössä kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi edellytetään puhtaiden vesien, kuten kattovesien, imeyttämistä maaperään. Jakamakankaan alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen käyttömahdollisuuksia seudulliseen vedenhankintaan.

VESIHUOLLON TOIMINTA-ALUE, TALOUSVESI JA VIEMÄRÖINTI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tampereen Veden toiminta-alueet Käm- menniemessä ja Pilsossa sekä Nurmin vesihuolto-osuuskunnan alue Nurmi-Sorila-Hirviniemi -alueella. Näillä alueilla on keski- tetty vesijohto- ja viemäriverkosto. Toiminta-alueilla ja niiden

läheisyydessä kiinteistön vesihuoltoa suunniteltaessa tulee olla yhteydessä em. tahoihin.

VESIHUOLLON TOIMINTA-ALUE, TALOUSVESI

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Sisaruspohjan alueen vesiosuuskun- nan ja Velaatan vesiyhtymän toiminta-alueet, joilla on keskitetty vesijohtoverkosto. Toiminta-alueilla ja niiden läheisyydessä kiin- teistön vesihuoltoa suunniteltaessa tulee olla yhteydessä em. tahoihin.

E-vo VEDENOTTAMO

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämenniemen, Vattulan, Vattula 2:n, Polson sekä Velaatan vedenottamot. Vedenottamoiden lähe- isyydessä olevissa hankkeissa on huomioitava vedenottamon toimintavarmuus.

E-vk VEDENKÄSITTELYLAITOS

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Tampereen Veden vedenpuhdistuslai- tokset ja jätevedenpuhdistamot Kämenniemessä ja Pilsossa. Laitokset voivat aiheuttaa toimintaluvan mukaista häit- tää lähiympäristössä.

VI UUSI OHJEELLINEN VESIHUOLTOLINJA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu Kämenniemen ja kantakaupungin ve- sihuoltoverkostojen yhdistävä runkolinja. Linjan toteuttamisesta ei ole tehty päätöstä. Toteuttamisaikatauluun vaikuttavia tekijöitä ovat mm. Kämenniemen jätevedenpuhdistamon ja purkuput- ken käyttöikä sekä nykyisen vesihuoltoverkoston kapasiteetti kantakaupungissa. Linjaus perustuu Kämenniemen ja kanta- kaupungin verkostojen yhdistäminen, yleissuunnitelman päivitys -raporttiin 2018. Linjan toteuttaminen edellyttää yleissuunnitel- maa tarkempaa rakennussuunnitelmaa, jossa lopullinen sijainti ratkaistaan. Kyseessä on vesijohto- ja viemäriverkoston runko- linja, johon ei tehdä suoria kiinteistökohtaisia liittymiä, mutta suunnitelmassa on yhteisliittyminä huomioitu runkolinjan lähe- isyyteen sijoittuva vakituinen ja loma-asutus.

Z 110-400 kV SÄHKÖLINJA

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat sähkönsiirron johto- alueet. 400 kV linja Alajärvi-Kangasala ja 110 kV linja Kangasala- Mänttä ovat Fingrid Oyj:n hallinnoimia ja 110 kV Värmälästä itään on Tampereen Sähköverkko Oy:n hallinnoima. Johtoalueille ei saa sijoittaa toimintaa, joka vaikeuttaa johdon käyttöä, kun- nossapitoa tai uusimista. Kaikista johtoalueelle suunniteltavista toimenpiteistä on pyydettävä johdon omistajan lupa.

VOIMALINJAN YHTEYSTARVE

Voimalinjan sijainti ja tekninen toteutus tarkentuvat voimalinjan varsinaisen lupamenettelyn yhteydessä.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaisten voimalin- jan yhteystarpeiden suunnat Nurmin sähköasemalta Alasjärven, Naistenlahden ja Teiskon suuntaan sekä Tampereen Sähkö- verkko Oy:n esittämä uusi yhteystarve Teiskon ja Ukaan uuden sähköasemien välillä. Esitettyjen yhteystarpeiden tarkempaa linjausta ei ole päätetty. Toimijoina alueella ovat Fingrid Oyj ja Tampereen Sähköverkko Oy. Kaavaa varten on laadittu erillisel- vitys Nurmi-Naistenlahti voimalinjan yhteystarpeen suunnittelu- tilanteesta.

E-sä SÄHKÖASEMA

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu olemassa olevat Nurmin, Valkeajärven, Hirvihaaran ja Teiskon (Värmälä) sähköasemat.

E-sä UUSI SÄHKÖASEMA

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukainen uusi sähköasema Ukaassa. Merkinnän sijainti on ohjeellinen.

JÄTTEENKÄSITTELYALUE
Alue on varattu jätteiden käsittely- ja kierrätystoiminnoille sekä energiantuotantoon.

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu Tarastenjärven jätteenkäsittelyalue. Alue on asemakaavoitettu.

E-jp JÄTTEENPOLTTOAITOS
Toiminta alueella perustuu voimassa olevaan ympäristölupaan. Toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat ympäristöluvan mukaiset ympäristöhäiriöt on huomioitava alueen ja sen lähiympäristön maankäyttöä suunniteltaessa.

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu Tammervoiman hyötyvoimalaitos Tarastenjärvellä.

ARSEENIRISKIALUE

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu vakavan, merkittävän ja mahdollisen arseeniriskin alueet, joita on laajempaan alueena Kämmenniemi-Viitapohja -linjan eteläpuolella sekä yksittäisinä alueina Aitolahdella ja Palonkylässä. Arseeniriskialueella on varmistettava, että talousveden laatuvaatimukset täyttyvät.

FLUORIDIRISKIALUE

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu merkittävän ja todetun fluoridiriskin alueet, joita on Paarlahden pohjoispuolella sekä Värmälän-Kintulammen alueella. Fluoridiriskialueella on varmistettava, että talousveden laatuvaatimukset täyttyvät.

E-mv SELVITYSALUE MAAN VASTAANOTTOA JA -KIERRÄTYSTÄ VARTEN
Toiminnan käynnistäminen edellyttää ympäristölupaa.

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu Tampereen kaupungin maanvastaanotto selvityksen 2013 perusteella valitut mahdolliset maanvastaanottoalueet Hurmajärven eteläpuoli ja Isohaavanpolku (Koivuporras) Kaitavedentien itäpuolella Värmälässä sekä maakuntakaavan mukaiset kohteet Teisko kirkonseudulla, Haukisuo Sorilan pohjoispuolella ja Loukkaankorvensuo Tarastenjärven pohjoispuolella. Maakuntakaavan mukaiset kohteet perustuvat kaavan liitejulkaisuihin Maanvastaanotto- ja kierrätysalue selvitys Tampereen ja sen kehyskuntien alueelle 2015 ja Maanvastaanotto- ja kierrätysalueiden lisäselvitys Lempäälän, Sastamalan ja Tampereen alueilla 2016. Merkintä on ohjeellinen. Toiminnan käynnistäminen edellyttää lisäselvityksiä ja ympäristölupaa. Ympäristölupaa ei myönnetä yleiskaavamerkinnän pohjalta vaan lupaehtot tarkistetaan ympäristölupahakemuksen yhteydessä.

pt LUONNONVARATERMINAALI
Alueella on huolehdittava liikennejärjestelyjen toimivuudesta.

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaiset puuterminaalit seututien 338 varressa Eerolansuorantien ja Kuorannantien liittymien läheisyydessä. Alueen käytössä on erityisesti huomioitava liikennejärjestelyjen toimivuus.

ymp YMPÄRISTÖLUVAN MUKAINEN TAI REKISTERÖITY KOHDE

Toiminta alueella perustuu voimassa olevaan ympäristölupaan. Toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat ympäristöluvan mukaiset ympäristöhäiriöt on huomioitava alueen ja sen lähiympäristön maankäyttöä suunniteltaessa. Toiminnan loputtua alueen jälkikäyttö tulee sovittaa ympäröivien alueiden maankäyttöön soveltuvaksi.

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu 11 kohdetta, joilla on ympäristöluvan mukaista tai rekisteröityä toimintaa (tilanne 2020). Tällaisia ovat mm. kiviaineksen ottoalueet, murskausasemat, eläinsuojat, jakeluasemat, jäteasemat sekä moottoriurheilu- ja ampumatoiminnot. Kohteiden läheisyydessä tulee huomioida toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat häiriöt (esim. melu- ja hajuhaitat). Ympäristölupa myönnetään toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena. Ympäristölupaa ei myönnetä yleiskaavamerkinnän pohjalta vaan lupaehtot tarkistetaan ympäristölupahakemuksen yhteydessä.

- Kohteet:**
- Eläinsuoja Kuorannantie
  - Eläinsuoja Paarlahdentie
  - Eläinsuoja Viitapohjantie
  - Jakeluasema Kaitavedentie 95
  - Jakeluasema Kaitavedentie 1087
  - Sorilan betoni- ja tiilijätteen murskaus
  - Teiskon jäteasema
  - Teiskon kartingrata
  - Teiskon lentokenttä
  - Teiskon moottoriurheilukeskus
  - Velaatan ampumarata

ymp maa YMPÄRISTÖLUVAN MUKAINEN KOHDE, MAA-AINESTEN OTTOALUE

Toiminta alueella perustuu voimassa olevaan ympäristölupaan. Toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat ympäristöluvan mukaiset ympäristöhäiriöt on huomioitava alueen ja sen lähiympäristön maankäyttöä suunniteltaessa. Toiminnan loputtua alueen jälkikäyttö tulee sovittaa ympäröivien alueiden maankäyttöön soveltuvaksi.

Merkinnän kuvaus
Merkinnällä on osoitettu 12 kohdetta, joilla on voimassa oleva ympäristö- ja maa-aineslupa maa-ainesten ottoa varten (tilanne 2020). Ottoalueen läheisyydessä tulee huomioida luvantumainen suojaetäisyys asuinrakennuksiin ja muihin melulle herkkiin toimintoihin. Kivenlouhimon ympärillä on oltava vähintään 300 metrin suojaetäisyys lähimpiin vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin. Ottoalueiden läheisyydessä tulee huomioida toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat häiriöt (esim. melu- ja pölyhaitat). Ympäristö- tai maa-aineslupaa ei myönnetä yleiskaavamerkinnän pohjalta vaan toiminnan sijoittamisedellytykset ja lupaehtot tarkistetaan lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä.

Kohteet:

- Hangasvuoren louhos ja murskaamo
- Hevosmäen tarvekilouhimo
- Jaakkolan tarvekilouhimo
- Kiimajoen kylän tila Vähä-Mattila, louhos ja murskaamo
- Kokonkallion louhos ja murskaamo
- Leppälahden kylän tila Tolvila, tarvekilouhimo
- Pohjankapeen kylän tila Kankaansyrjä I, tarvekilouhimo
- Sorilan louhos ja murskaamo
- Teiskolan louhos ja murskaamo
- Vattulan louhos, murskaamo sekä betoni- ja tiilijätteen murskaus
- Viitavuoren louhos ja murskaamo
- Värmälän kylän tila Iso-Kartano, louhos, murskaamo ja asfalttiasema

MAA-AINESTEN OTTOALUE

Alueen maa-ainesten otolla tulee olla asianmukainen ympäristönsuojeluviranomaisen edellyttämä lupa. Alueen rajausta tarkentuu lupahakemuksen yhteydessä. Toiminnan loputtua alueen jälkikäyttö tulee sovittaa ympäröivien alueiden maankäyttöön soveltuvaksi.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maa-ainesten ottoalueet (yhteensä 4 kpl) 2020. Alueilla on maa-aineslupa, mutta kaikki eivät ole aloittaneet toimintaansa. Maa-aineslupaa ei myönnetä yleiskaavamerkinnän pohjalta vaan lupaehdot tarkistetaan maa-aineslupahakemuksen yhteydessä. Pienempiä kotitarveottoon käytettyjä alueita ei ole osoitettu kaavassa.

KIVIAINESVARA-ALUE

Alue on kiviaineshuollon kannalta merkittävä alue, joka voi olla tulevaisuuden maa-ainesten ottoalue. Alueen rajausta tarkentuu kiviaineksen ottamista suunniteltaessa. Suunnitelman tulee perustua riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin ja siitä on tiedotettava laajemmin kuin rajanaapureiden kuulemisella. Toiminnan loputtua alueen jälkikäyttö tulee sovittaa ympäröivien alueiden maankäyttöön soveltuvaksi. Merkintään sisältyy MRL 43§ :n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu maakuntakaavan mukaiset kiviaineshuollon kannalta tärkeät alueet sekä Kapeessa Kurun harmaan graniitin esiintymisalue, jolla kiviaineksen otto voi olla mahdollista. Maakuntakaavan merkinnät perustuvat Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hankkeissa vuosina 1996-2001 ja 2012-2015 tehtyihin kalliokiviaineseuranta- ja hiekkajärvialueita koskeviin tutkimuksiin. Kapeen rajausta perustuu yleiskaavan erillisselvitykseen Kurun harmaan graniitin esiintymisestä ja kiviteollisuudesta Kapeen alueella 2019. Rajauksessa on huomioitu MURAU-asetuksen mukainen 300 metrin etäisyys nykyisistä ja kaavoitetuista asuin- ja lomarakennuksista sekä Kulhanvuoren arvokas kalliialue. Kiviainesten ottoa tulee perustua asianmukaisiin suunnitelmiin ja lupiin kotitarveottoa lukuun ottamatta. Kiviainesten ottoa ei voida toteuttaa ilman maanomistajan suostumusta. Alueelle ei tule sijoittaa uusia asuinrakennuksia tai muuta kiviainestoimintaa estävää maankäyttöä ellei aluetta ole tarkemmissa selvityksissä todettu kiviainesten ottoon soveltumattomaksi. Mahdollinen kiviainesten ottoa saattaa aiheuttaa melua myös varsinaisen ottoalueen ulkopuolel-

le. Näin ollen alue tulee huomioida myös lähiympäristön maankäyttöä suunniteltaessa. Kuuselannevan-Pohjoisvuoren alueella tulee huolehtia siitä, että lähellä sijaitsevaan suojelualueeseen (Koskela, Jylhäperä) ei kohdistu merkittävää meluhaittaa.

Kohteet:

- Jouluvuori, Kurkisuo
- Kapeen harmaan graniitin alue
- Karhukorpi
- Kuuselanneva, Pohjoisvuori
- Loukaskorpi, Pirttikangas
- Mustapää, Mustikkakorpi
- Mustasuo
- Pitkäsuonvuori
- Teerivuori, Rappuvuori, Kuusistonmäki
- Värmälä

sv-2 SUOJAVYÖHYKE

Alue on maakuntakaavan mukaisen tuulivoima-alueen suojavyöhyke. Alueelle ei saa sijoittaa uudisrakentamista talous- ja huoltorakennuksia lukuun ottamatta.

Merkinnän kuvaus

Merkinnällä on osoitettu suojavyöhyke maakuntakaavassa esitetyn Tarastenjärvi-Loukkaankorvensuon tuulivoima-alueen pohjoisosalle (Kangasalan puolella). Alueen toteuttamisesta ei ole tarkempia suunnitelmia. Tuulivoimaloiden toteuttamisalueiden edellytyksiä on tutkittu vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Toteutuessaan tuulivoima-alueella pitää olla suojavyöhyke (1 km), jolla ei saa sijaita mm. asuinrakennuksia.

YLEISKAAVA-ALUEEN RAJA

Kämmenniemen yleissuunnitelma

Kämmenniemen yleissuunnitelma on yleiskaavoituksen työohjelman 2017-2021 mukainen Pohjois-Tampereen strategiseen yleiskaavaan liittyvä työ, joka on hyväksytty jatkosuunnittelun pohjaksi yhdyskuntalautakunnan kokouksessa 27.10.2020 §263. Yleissuunnitelman tarkoituksena on tutkia asemakaavoituksen pohjaksi kaupungin omistamilla alueilla taajaman mahdollisia laajenemisalueita, niiden liittymistä nykyiseen rakenteeseen sekä toisaalta Kämmenniemen keskeisten väylien, Kämmenniemenkadun ja Aunessalmenkadun yleisilmeen kohottamista ja mahdollista lisärakentamista. Kämmenniemen länsiosan uusilla asuinalueilla on yksittäisiä asemakaavoitettuja tontteja vielä vapaana, mutta rakentamisen kiihtyessä ne voidaan toteuttaa nopeastikin. Yleissuunnitelmalla halutaan varautua tulevaan tonttitarpeeseen.

Suunnitelman laatiminen käynnistettiin kesällä 2018 luontoselvityksen (kasvillisuus ja eläimistö) sekä muinaisjäännettöinventoinnin laatimisella mahdollisille laajenemisalueille (kaupungin omistamat alueet). Vuonna 2020 laadittiin myös selvitys Kämmenniemen taajaman kehityshistoriasta.

Kämmenniemen yleissuunnitelmaluonnokset Venneily ja Ekoilu olivat nähtävillä kaavoituksen nettisivuilla samanaikaisesti Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavaluonnoksen kanssa keväällä 2019. Nähtävillä oloaikana luonnosvaihtoehdoista saatiin 15 lausuntoa ja 36 mielipidettä. Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota mm. esitettyyn Perttulanniemen rakentamiseen (arvokas kulttuurimaisema), rantarakentamiseen (puolesta ja vastaan) sekä liikuntapaikkojen säilyttämiseen ja kehittämiseen. Mielipiteissä kumpikaan vaihtoehto ei noussut selväksi suosikiksi, joskin vaihtoehto Ekoilu sai jonkin verran enemmän kannatusta. Keskustan kehittäminen nähtiin positiivisena ja yleisesti oltiin sitä mieltä, että pienet omakotitontit ja tiivis rivitalorakentaminen eivät sovi Kämmenniemeen. Uusista rakentamisalueista mielipiteet jakaantuivat niin rantarakentamisen, Perttulanniemen kuin Kaitavedentien itäpuolenkin osalta. Venesatamien sijainnista saatiin myös palautetta. Yleissuunnitelma-alueen ulkopuolisia mahdollisia rakentamisalueita esitettiin mm. Kaitavedentien ja Kämmenmaankadun väliselle alueelle, Mikkolanneeseen, Meurenkallion länsipuolelle ja laajempaa kokonaisuutena Kaitavedentien itäpuolelle.

Palautteen perusteella suunnittelua jatkettiin syksyllä 2019. Kämmenniemen yleissuunnitelma ei perustu suoraan kumpaankaan luonnosvaihtoehtoon, vaan suunnitelmaa

on työstetty kunkin osa-alueen erityispiirteiden mukaisesti. Merkittävin muutos luonnoksiin verrattuna on Perttulanniemen ja Niemisenokan huomattavasti suppeampi asuinrakentaminen.

Kämmenniemen yleissuunnitelmassa uutta asuinrakentamista on esitetty Kämmenniemenkadun ympäristöön, Kaitavedentien itäpuolelle sekä Perttulanniemeen ja Niemisenokkaan. Kämmenniemenkadun ympäristössä osoitetaan tehokkaampaa asuinrakentamista pienkerrostaloihin ja rivitaloihin. Kaitavedentien itäpuolella asuinrakentamisen lisäksi esitetään asumisen ja elinkeinotoiminnan mahdollistavia yritystontteja. Perttulanniemeen on osoitettu erillispientaloille 11 rakennuspaikkaa ja Niemisenokkaan 5 omarantaista rakennuspaikkaa. Esitetyn rakentamisen arvioitu kokonaismäärä on noin 24 000 kerrosneliömetriä ja alueelle sijoittuisi noin 240 uutta asukasta.

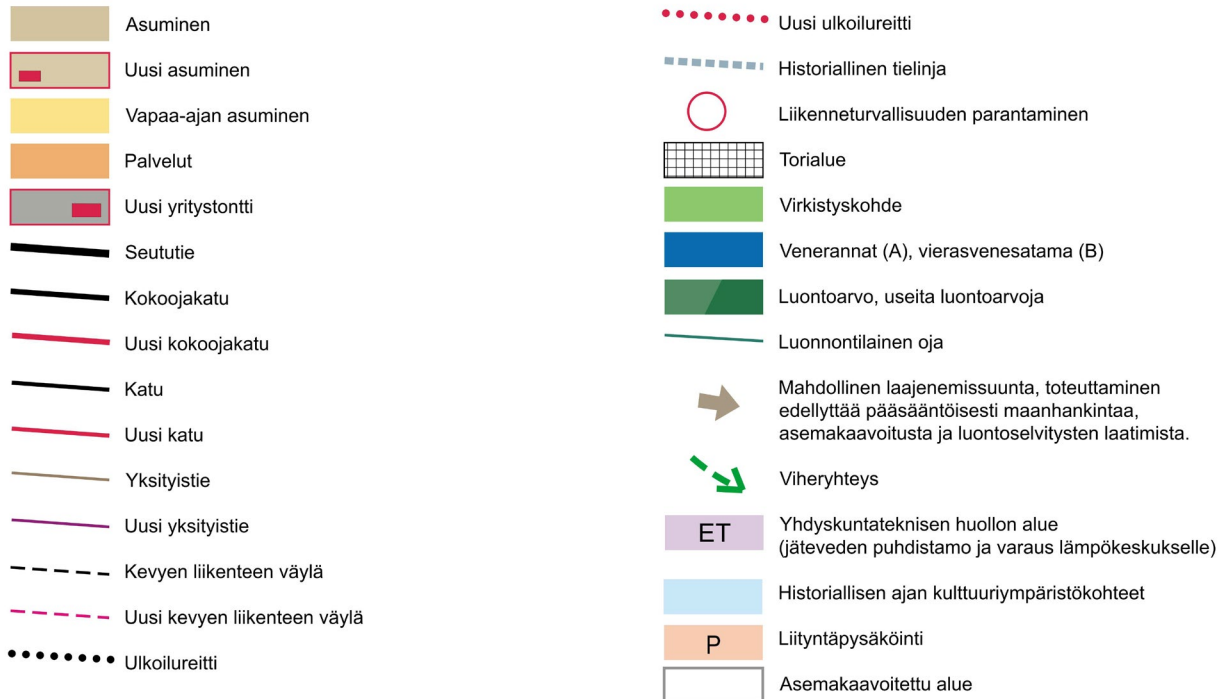
Yleissuunnitelman liitteeksi on laadittu rakentamispäätös, jossa ohjataan Perttulanniemen ja Niemisenokan rakentamista arvokkaassa kulttuuriympäristössä.

Yhdyskuntalautakunnan hyväksymästä yleissuunnitelmasta saatiin palautetta (4 kpl) vielä kaavaehdotuksen nähtävilläolovaiheessa. Kämmenniemenkadun yksityiset maanomistajat eivät ole tyytyväisiä yleissuunnitelmaan, koska suunnitelma ei edistä riittävästi yksityistä maankäytön kehittämistä. Perttulanniemen halutaan säilyvän nykyisellään ja Niemisenokkaan esitettyjä rakennuspaikkoja halutaan siirtää. Kaitavedentien itäpuolella halutaan muutosta yleissuunnitelmassa esitettyihin uusiin katuyhteyksiin ja rakentamisalueisiin sekä niiden suhteesta nykyiseen asutukseen.

Yleissuunnitelman perusteella Pohjois-Tampereen strategisessa yleiskaavassa osoitetaan Kaitavedentien itäpuoli asumisen ja elinkeinotoimintojen sekoittuneena alueena sekä Perttulanniemi virkistysalueena sekä osin uuden kylämäisen asumisen alueena.

Kämmenniemen yleissuunnitelman toteuttamista ei ole aikataulutettu. Suunnitelman yhteydessä esitetty vaihtoehto on suuntaa antava ja eri osa-alueilla voidaan edetä kysynnän mukaisesti. Joka tapauksessa kokonaisuuden toteuttaminen on enemmän vuosikymmenien kuin lähiuosien asia.

Yleissuunnitelmaan ja siihen liittyvään aineistoon voi tarkemmin tutustua kaupungin nettisivuilla <https://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/hankkeet/kammenniemen-yleissuunnitelma.html>

Kesätapahtuma Kämmenniemessä. Kuva Heini Nurminen.

Kaavan vaikutusten arviointi

Kaavan vaikutusten arviointi on laadittu siitä näkökulmasta, mitä muutoksia strateginen yleiskaava mahdollistaa. Alueen voimassa olevissa osayleiskaavoissa on toteutamattomia toimintoja, joiden vaikutus voi olla merkittävämpi, esim. Nurmi-Sorilan alueen asemakaavoitus ja rakentaminen. Näitä yksityiskohtaisempien kaavojen vaikutuksia on käsitelty kunkin osayleiskaavan selostuksessa. Voimassa olevan maakuntakaavan merkintöjä ja määräyksiä on esitetty tässä kaavassa yleiskaavatasolle sopivassa muodossa. Strateginen yleiskaava ei näiltä osin

tuo uusia vaikutuksia alueelle, mutta tietyiltä osin niitäkin vaikutuksia käsitellään.

Strategisen yleiskaavan pohjalta ei ole mahdollista myöntää suoria rakennuslupia, vaan hankkeet ja toimenpiteet edellyttävät tarkempaa suunnittelua ja erillistä lupaprosessia ennen niiden toteuttamista. Kaavan yleismääräysten mukaisesti kulloisenkin hankkeen vaikutukset tulee tällöin arvioida hankkeen laajuutta vastaavalla tavalla.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Arjen sujuvuus ja toimintojen saavutettavuus

Strateginen yleiskaava ei tarkoita välittömiä muutoksia arjen sujuvuuteen. Kaava mahdollistaa palvelujen säilymisen ja kehittämisen nykyisissä taajamissa, mutta päätökset esimerkiksi kouluverkon ja joukkoliikenteen osalta tehdään toisaalla. Maaseutualueen asukkaiden on jatkosakin sopeuduttava siihen, että palveluihin, työpaikkoihin ja harrastuksiin on etäisyyttä, mikä vie aikaa ja edellyttää usein oman auton käyttöä. Vyöhykeperusteisella rakennuspaikkojen mitoituksella pyritään kuitenkin edistämään sellaista yhdyskuntakehitystä, jossa uusi asuntorakentaminen sijoittuu edullisesti nykyisten palvelujen saavutettavuuden näkökulmasta ja mahdollistaen samalla paremmin palvelujen säilymisen sekä uusille mutta myös nykyisille alueen asukkailla. Kaavassa on esitetty myös mahdollisia elinkeino- ja työpaikka-alueita, joiden myötä alueelle on mahdollista muodostua työpaikkatarjontaa alueella asuville. Joukkoliikenteen liityntäpysäkkien toteuttaminen voi osaltaan edistää joukkoliikenteen käyttöä Tampereen palveluihin, kouluihin ja työssäkäyntiin.

Vyöhykeperusteisella mitoituksella pyritään tukemaan erityisesti kylien elinvoimaisuutta. Kylien tiiviimpi asutus voi parantaa niin lasten, nuorten kuin vanhempienkin ihmisten yhteisöllisyyttä. Maaseutualueella asuminen edellyttää yhteistoimintaa ja omatoimisuutta, koska kaupungin ja yhdistysten tarjoamat palvelut ja toiminnot sijaitsevat useimmiten etäämmällä.

Asuinympäristön laatu

Asuinympäristön laatuun ei ole odotettavissa äkillisiä yleiskaavasta johtuvia muutoksia. Asukaskyselyissä esille nousseet luonnonläheisyys, vesistöt, rauhallisuus ja yhteisöllisyys ovat edelleenkin asuinympäristön keskeisiä ominaisuuksista. Koska alue on pääosin yksityisessä omistuksessa, aloite uudisrakentamisesta ja sen toteuttamisen aikataulusta on maanomistajilla. Kaavamääräyksillä pyritään huolehtimaan, että esimerkiksi arvokkaat kulttuuriympäristöt säilyvät ja että uudisrakentaminen

sovitetaan perinteiseen rakennuskantaan. Lähiympäristön uudisrakentaminen ja lähivirkistykseen käytettävien alueiden muutokset voidaan kokea häiriötekijänä, vaikka etäisyyttä naapuriin jäisikin.

Kaavassa osoitetaan myös asumisen kanssa vaikeasti yhteen sovitettavia toimintoja, kuten esim. maa-aineisten ottoon soveltuvia kiviainesvara-alueita tai elinkeinotoimintojen kehittämistä. Näitä hankkeita ei luvuteta suoraan yleiskaavalla, vaan niiden toteuttaminen edellyttää aina tarkempaa suunnittelua ja osallisten kuulemista. Ympäristöhäiriöiden vaikutukset on kirjattu erillisessä kohdassa.

Rantarakentamisen ohjaaminen perustuu jatkossakin Aitolahti-Teisko rantayleiskaavaan. Strategisessa yleiskaavassa on tuotu esille vyöhykkeet, joilla loma-asuntojen muuttaminen vakituiseksi asuinrakennukseksi on tietyn edellytyksin mahdollista. Rinnakkain sijoittuva vakituinen ja loma-asuminen voidaan kokea puolin ja toisin häiriönä. Rakennusoikeuden määrä asuinrakennuspaikalla on lomarakennuspaikkaa suurempi. Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksissa edellytetään yli 5000 neliömetrin rakennuspaikkaa, jolloin rakentaminen on sovitettavissa maisemaan. Käyttötarkoituksen muutos edellyttää erillistä poikkeamispäätöstä ja rakennuslupaa, joissa molemmissa kuullaan lähinaapureita.

Virkistystoiminta

Kaavassa osoitetut virkistysalueet ja kohteet ovat pääosin joko nykyisiä tai ne on osoitettu jo voimassa olevissa kaavoissa, joten merkittäviä uusia vaikutuksia asukkailla ei kaavan johdosta aiheudu. Laajat metsäalueet säilyvät ja ovat käytettävissä lähivirkistykseen. Kämmenniemen Perttulanniemi säilyy pääosin virkistyskäytössä, mutta peltoalueelle on osoitettu uuden kylämäisen asumisen alueita Kämmenniemen yleissuunnitelman mukaisesti.

Vesistön ja ranta-alueiden saavutettavuus säilyy koko kaava-alueella, koska kaava ei tuo muutosta ranta-alueen rakentamiseen. Uusien asukkaiden mutta myös kantakaupungin asukasmäärän kasvun myötä paine venesatamiin

ja -valkamiin kasvaa, koska vesistön läheisyydessä järviä halutaan hyödyntää virkistyskäyttöön ja kalastukseen. Kintulammi-Pukala-Orivesi reitille on tekeillä ulkoilureitit suunnitelma, jossa tarkentuu Kintulammelta koilliseen lähtevän reitin linjaus. Maakuntakaavassa osoitetun reitin toteutuminen voidaan kokea häiritsevänä, vaikka reitti pyritään sijoittamaan kauemmas asutuksesta ja vaikka luonnossa liikkujat pääosin ottavat hyvin huomioon paikalliset olosuhteet. Joka tapauksessa uudet reitit parantaisivat niin paikallisten kuin laajemmankin käyttäjäkunnan virkistysmahdollisuuksia. Virkistyskäytössä luonnonrauha, hiljaisuus ja luonnon äänistä nauttiminen koetaan tärkeiksi. Muun muassa kiviainesten ottotoiminta aiheuttaa melua, joka nykyisellään kantautuu esimerkiksi Kintulammen ulkoilualueen laitamille. Kiviainesvara-alueita tarkemmin suunniteltaessa tulee selvittää toiminnan vaikutukset virkistysalueisiin ja -reitteihin. Teiskon kirkonseudulla, Terälahdessa ja Ala-Pirttijärven länsipuolella kaavan kiviainesvara-alueet sijoittuvat lähelle ohjeellisia ulkoilureittejä tai virkistysalueita.

Alueiden eriytyminen

Uusien asuinrakennuspaikkojen kysyntä on suurinta Paarlahden eteläpuolisilla alueilla. Pohjoisosan asukasmäärä on viime vuosikymmeninä vähentynyt ja väestö on 'valunut' eteläosiin. 1980-luvulla Terälahden ja Velaatan tilastoalueilla asui vielä noin kolmasosa koko Pohjois-Tampereen asukkaista, nykyään enää noin viidesosa. Kämmenniemessä asemakaavoitettujen asuintonttien kysyntä on hiipunut ja alueen vetovoiman lisäämiseksi Kämmenniemen yleissuunnitelmassa on esitetty Perttulanniemeen uudentyypisiä nykyistä suurempia rakennuspaikkoja. Myös senioriasumisen mahdollisuuksia Kämmenniemessä tutkitaan. Nurmi-Sorilan alue tulee kehittymään vahvistetun osayleiskaavan mukaisesti, alueelle on osoitettu eri tyyppistä rakentamista kerrostaloista pientaloihin. Asukasmäärän painottuminen alueen eteläosaan jatkuu, vaikka strateginen kaava antaa yhtäläiset mahdollisuudet maaseutualueen ja kylän kehittämiseen myös pohjoisosassa.

Kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla kaava sallii maaseutualueita tiiviimmän asuinrakentamisen, mikä vahvistaa aiempaa perinnettä eri luonteisista alueista. Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla voi kaavan mitoitusperiaatteiden mukaisesti muodostua nykyistä tiiviimpää rakentamista.

Mahdolliset loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla tulevat mahdollisesti lisäämään alueen asukasmäärää. Muutoksilla on vaikutusta myös lomakiinteistöjen hintaan. Muutos edellyttää, että rakennus on tiloiltaan ja teknisiltä ratkaisuiltaan asuinkäyttöön sopiva, mikä useimmiten vaatii myös kunnostusta ja rahallista panostusta, joten mahdollinen arvonnousu ei yleensä tapahdu ilman rakennustoimenpiteitä.

Ympäristöhäiriöt

Ympäristöhäiriöihin ei strategisella kaavalla ole laajalti vaikutusta. Vyöhykeperusteinen rakennusoikeuden mitoitus suosii uudisrakentamista kylissä ja seututien läheisyydessä. Tämä lisää seututien liikennettä, mikä puolestaan lisää jossain määrin lähialueen melua. Kaupungin meluselvityksen 2017 mukaan seututien meluarvo 55 desibeliä(A) ylittyy noin 100 metrin etäisyydellä tien keskilinjasta. Sorilan pohjoispuolella, missä liikennettä on enemmän ja nopeusrajoitus on suurempi, meluarvo ylittyy noin 150 metrin etäisyydellä. Ulko-oleskelualueilla melutasoon voidaan vaikuttaa mm. rakennusten sijoittelulla. Rakennusten sisätiloissa useimmiten jo nykyisin normaalisti käytettävät seinä- ja ikkunarakenteet alentavat sisätilojen meluarvon sallitulle tasolle. Liikenteen lisäksi melua tuottavia toimintoja ovat mm. maa-ainesten otto ja käsittely, Velaatan ampumarata ja Kaanaan moottoriurheilukeskus. Näiden toiminta perustuu useimmiten ympäristölupaun, jossa melutasoa ja sen rajoittamista ohjataan. Mahdollisia uusia kiviainesvara-alueita on osoitettu maakuntakaavan sekä Kapeen kiviainesselvityksen mukaisesti. Niiden lähiympäristössä on varauduttava ns. MURAU-asetukseen (Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta), jonka mukaan suojaetäisyys vakituisista ja vapaa-ajan asunnoista tulee olla vähintään 300 metriä. Melua voi aiheutua myös esim. maatalous- ja matkailutoiminnasta.

Kiviainesten otto ja murskaus aiheuttavat melun lisäksi myös tärinää ja pölyä. Tärinän määrään vaikuttaa ottoalueen etäisyyden lisäksi olennaisesti myös rakennuksen perustamistapa ja maaperä. Pienemmillä samanaikaisilla räjähdemäärillä voidaan vähentää tärinää. Pölyä voi esiintyä toiminta-alueen lisäksi myös kauempana tieverkolla raskaan liikenteen nostattamana. Pölyn leviämiseen vaikuttaa suuresti sää, erityisesti tuuli ja sade. Pölyvaikutuksia voidaan vähentää kulkuväylien kastelulla. Myös tärinän ja pölyn rajoittamista ohjataan ympäristöluvassa.

Hajuhaittaa voi esiintyä esim. maatalouden eläinsuojien läheisyydessä. Myös Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskus aiheuttaa hajuhaittaa epäsuotuisissa tuuliolosuhteissa laajallekin alueelle. Haju on aina subjektiivinen kokemus eikä siihen kaavalla voida vaikuttaa.

Kapee. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

Luonnonympäristöön kohdistuvat vaikutukset

Luonnon monimuotoisuus ja suojelualueet

Kaavaan on osoitettu nykyiset luonnonsuojelualueet sekä kaupungin luonnonsuojeluohjelman mukaiset kohteet, jotka on tarkoitus rauhoittaa luonnonsuojelulain perusteella. Näiden läheisyyteen ei ole ohjattu merkittävää rakentamista. Hajarakentaminen alueiden läheisyydessä on mahdollista, jolloin vaikutukset arvioidaan tapauskohtaisesti erikseen. Strategisessa kaavassa ei ole esitetty yksittäisten kasvi- tai eläinlajien suojelumerkintöjä ellei niiden perusteella ole jo perustettu luonnonsuojelualueita (tai esitetty perustettavaksi kaupungin luonnonsuojeluohjelmassa). Lajikohtaisten selvitysten laatiminen ja ajankohtaisena pitäminen ei laajalla suunnittelualueella ole mahdollista. Kaavan yleismääräykset edellyttävät, että yksittäisissä toimenpiteissä tulee laatia kunkin toimenpiteen laajuutta ja vaikutuksia vastaavat selvitykset mm. luontoarvojen osalta. Tällä taataan selvitysten ajantasaisuus siinä vaiheessa, kun toimenpiteet ovat ajankohtaisia, myös muualla kuin luonnonsuojelualueiden läheisyydessä. Suojelulla tai muulla kohteen luonnonarvoja säästävillä sekä lisäävillä toimenpiteillä on myönteinen vaikutus metsien lajiston säilymiseen ja lajiston tilan parantamiseen pitkällä aikavälillä.

Kaavassa osoitettuihin laajoihin yhtenäisiin metsäalueisiin kuuluu normaalin metsätalousmaan lisäksi mm. vanhoja metsiä, metsälakikohteita, arvokkaita elinympäristöjä ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita. Elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen ovat vakavimmat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät. Metsämaan merkittävyyttä alueella kuvaa, että noin kolmasosa maapinta-alasta on osoitettu laajaksi yhtenäiseksi metsäalueeksi. Alueen pienipiirteinen ja varsin rikkonainen maastorakenne vaikuttaa metsäisten alueiden yhtenäisyyteen, jolloin on tärkeää säilyttää ja kehittää ekologisia yhteyksiä laajojen yhtenäisten metsäalueiden välillä. Alueen metsät ovat eri-ikäisiä ja maanomistus jakautuu pieniin osiin, joten metsänkäsittelyä ei nähdä uhkana laajojen metsäalueiden säilymiselle. Alueelle voi sijoittua kaavan mitoituspäätteiden mukaisesti asutusta tai muuta maankäyttöä, eikä sen katsota aiheuttavan haittaa laajoille kokonaisuuksille. Mahdollisten mittavampien hankkeiden yhteydessä tulee vaikutukset selvittää erikseen. Kaavassa osoitetut kiviainesvara-alueet sijoituvat monessa kohtaa laajoille yhtenäisille metsäalueille. Merkinnät ovat päällekkäisiä, mutta koska toiminnan käynnistämisestä, laajuudesta tai aikataulusta kiviainesvara-alueilla ei ole tarkempaa tietoa, on laajat yhtenäiset metsäalueet osoitettu kokonaisuutena. Toteutuessaan kiviainesten otto tulisi siis jossain määrin vaikuttamaan laajoihin yhtenäisiin metsäalueisiin ja vaikutukset tulee huomioida toimintaa luvitettaessa.

Kaavassa on esitetty useita selvitysalueita maan vastaanottoa ja kierrätystä varten. Hurmajärven eteläpuolinen kohde sijoittuu lähelle Härmälänsuon soidensuojelun täydennysohjelman kohdetta. Mikäli hanke etenee, edellyttää se ympäristölupaa, jossa ratkaistaan toiminnan sijainti ja laajuus sekä arvioidaan vaikutukset tarkemmin.

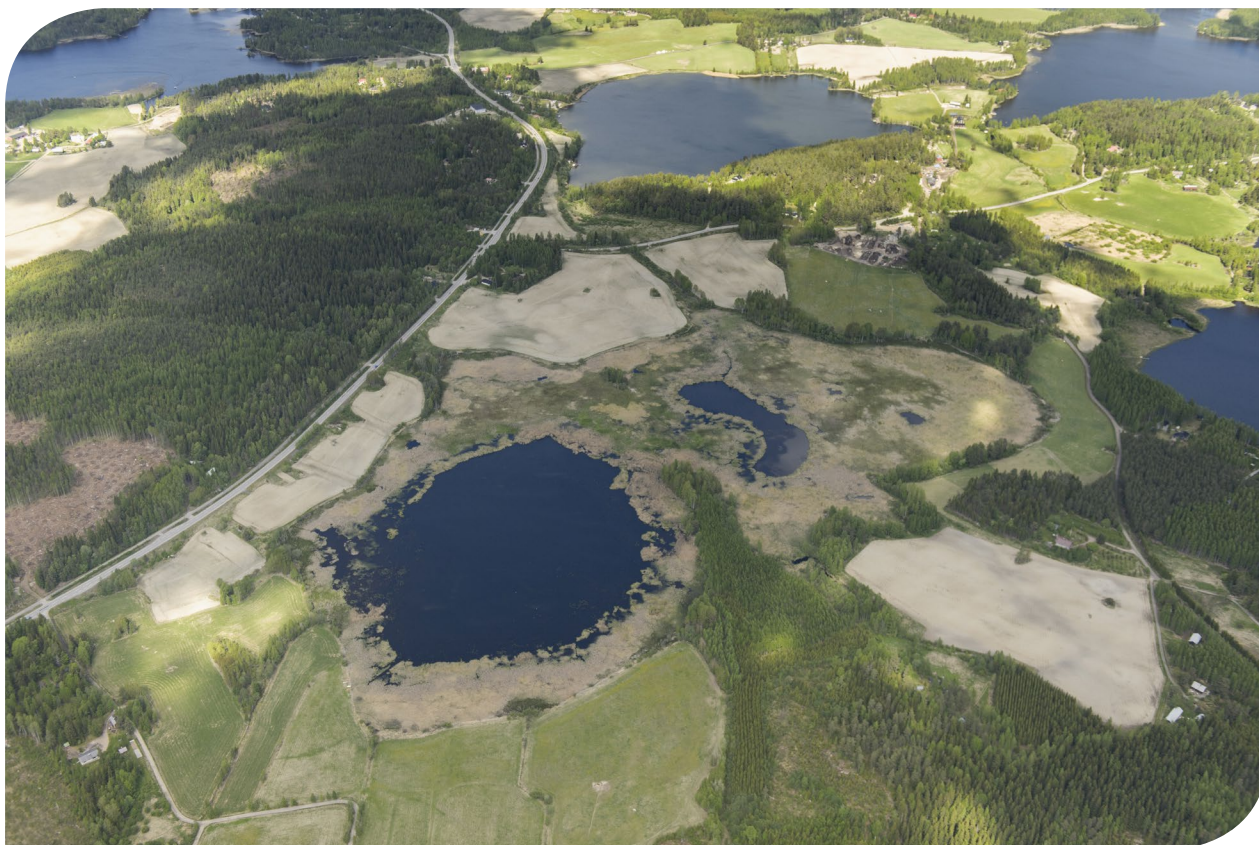
Geologisesti arvokkaat kallio- ja harjualueet sekä moreenimuodostumat sijoittuvat pääosin maaseutualueelle eikä niiden läheisyyteen ole ohjattu merkittävää rakentamista. Kapeessa nykyinen kiviainesten ottoalue rajoittuu arvokkaaseen kallioalueeseen. Korvenvuori, Hukkionvuori-Lautakatonmäki ja Riihivuori-Naalunvuori sijaitsevat palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisalla alueella ja huomioidaan lähialueelle mahdollisesti kohdistuvien hankkeiden yhteydessä.

Natura-alueet

Nuorajärven alue FI0345003 on arvokas lintuvesi: pesimäympäristö, muuttoaikainen levähdyspaikka ja vesilintujen sulkimialue. Alueella on myös maisemallista merkitystä. Se kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan ja on liitetty Natura-verkoston linnuston perusteella. Nuorajärven alueella jää voimaan Sisaruspohjan osayleiskaava. Strategisessa kaavassa alue on osoitettu luonnonsuojelu- ja Natura-alueena, ympäristö Kaitaveden varressa on palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisaa aluetta. Alue on myös osa laajaa Paarlahden eteläpuolista maatalouden ydinaluetta. Nuorajärven pienvaluma-alueen etelärajan tuntumaan on osoitettu elinkeinotoimintojen aluetta sekä selvitysalueen vastaanottoa varten. Mikäli toimintoja tullaan sijoittamaan myös Nuorajärven valuma-alueen puolelle, tulee varmistaa, että Natura-alueen olosuhteet eivät heikenny.

Iso-Murron haat FI0345004 on kasvistollisesti arvokasta aluetta ja maakunnallisesti arvokasta perinnemaisemaa. Strategisessa kaavassa alue on osoitettu maaseutualueena ja Natura-alueena. Alue on myös osa laajaa yhtenäistä metsäaluetta. Kintulammi-Pukala -välinen seudullinen ulkoilureitti on linjattu alueen eteläpuolelta käynnissä olevan ulkoilureittisuunnitelman mukaisesti ja yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa. Muutoin lähiympäristön maankäyttöön ei ole osoitettu muutoksia. Reitti on tarkoitus toteuttaa ulkoilureittitoimituksella, joka perustuu ELY-keskuksen vahvistamaan ulkoilureittisuunnitelmaan. Alueelle perustettu ulkoilureitti lisää retkeilyä alueella, mutta hyvin opastettu reitti sekä siihen kytkeytyvät taukopaikat ja muut palvelut varmistavat osaltaan, että luonnossa liikkuminen ohjautuu pääsääntöisesti suunnitellulle ja luontoarvot huomioivalle reitille.

Harjunvuori-Viitapohja alue FI0334003 sijoittuu sekä Tampereen että Oriveden puolelle. Kohde on erittäin arvokas kallioalue, jossa yhdistyvät biologiset, geologiset

Nuorajärvi. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

ja maisemalliset arvot. Jyrkkärinteiset kallioalueet Viitapohjan rotkolaaksossa tarjoavat erikoiset olosuhteet mm. kasvistolle. Strategisessa kaavassa alue sijoittuu maaseutu-, luonnonsuojelu- ja pieneltä osin kyläalueelle. Se on osoitettu Natura-alueena, osittain geologisesti arvokkaana kallioalueena ja on myös osa laajaa yhtenäistä metsäaluetta. Kintulammi-Pukala –välinen seudullinen ulkoilureitti on Peräpohjantien pohjoispuolella linjattu Natura-aluetta sivuavalle polulle, myös Peräpohjantielle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti yhteytenä seudulliselta reitiltä Teiskon kirkonseudun suuntaan. Muutoin lähimäyristön maankäyttöön ei ole osoitettu muutoksia.

Kapeenlahden rannassa FI0345005 on mm. hakamaita, laidunnettu rantaniitty sekä lietetatar-esiintymä. Alueella on maisemallista arvoa. Strategisessa kaavassa alue on osoitettu Natura-alueena Kapeen kyläalueella. Alue on myös osa Kapeen maatalouden ydinaluetta. Alueen itäpuolelle on osoitettu matkailukohde-merkintä nykyisen maatilamatkailutoiminnan mukaisesti. Kapeen alueella on toimivia kiviaineksen ottoalueita ja kaavaan on osoitettu myös kiviainesvara-alue toiminnan kehittämiseksi. Etäisyys otto-alueista Natura-alueelle on lähimmillään noin 1 kilometri. Louhoksiin kertyvät vedet johdetaan ojja pitkin Näsijärveen, laskuojat eivät sijoitu Natura-alueelle. Epäsuoria vaikutuksia alueelle voi koh-

distua pölyn leviämisestä ja vesistökuormituksesta. Kiviaineksen otto edellyttää ympäristölupaa, jossa vaikutukset arvioidaan tarkemmin.

Maa- ja kallioperä

Maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset liittyvät lähinnä maa-ainesten ottoon, pienessä määrin myös teiden rakentamiseen ja uusien rakennuspaikkojen maanrakennustöihin. Kaavassa on osoitettu nykyiset kivi- ja maa-ainesten ottoalueet. Niiden toimintaa säädellään erillisillä ympäristö- ja maa-ainesluvilla, joissa myös vaikutukset tutkitaan tarkemmin. Kasvavan kaupunkiseudun rakentamisessa tarvitaan kiviaineksiä jatkossakin. Kaavassa on osoitettu kiviainesvara-alueina maakuntakaavan mukaiset alueet sekä mahdollinen Kurun harmaan graniitin ottoalue Kapeessa (tarvekivialue). Myös näillä alueilla toiminnan käynnistäminen edellyttää ympäristölupaa. Kiviainesten otossa syntyvän sivukiven hyödyntäminen parantaa luonnonvarojen kestävästä käyttöä ja esimerkiksi Kapeen sivukiveä voitaisiin hyödyntää paikallisessa ympäristörakentamisessa. Pirkanmaan liiton koordinoimassa Sivukivi kiertoon –hankkeessa on pyritty edistämään sivukivivarantojen käyttöönottoa, vähentämään sivukiven syntyä tulevaisuudessa sekä parantamaan luonnonkivialan ja maarakentamisen resurssitehokkuutta.

Pirkanmaan ELY-keskus ylläpitää pilaantuneiden maiden rekisteriä, jossa kaava-alueella olevia kohteita on 17 kpl. Kohteista 7 kpl on toimivia, 4 kpl selvitystä tarvitsevia ja 6 kohteella ei ole puhdistustarvetta. Kaavan yleismääräyksen mukaan kohteet tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Kaavassa ei ole osoitettu uutta toimintaa, jonka tiedettäisiin aiheuttavan riskin maaperälle. Mikäli tällaisia hankkeita tulee, on vaikutukset arvioitava jatkosuunnittelussa tarkemmin.

Pohja- ja pintavedet

Kaavassa on annettu yleismääräyksiä pohja- ja pintavesien huomioimisesta sekä osoitettu pohjavesialueet omalla merkinnällään. Pohjavesialueille tai niiden läheisyyteen ei ole osoitettu uusia toimintoja. Jakamakankaan alueella sijaitsee Kaanaan ilmailu- ja moottoriurheilualue, joka on osoitettu myös kehitettävänä matkailukokonaisuutena. Ilmailu- ja moottoriurheilualan kaavamääräyksessä on tuotu esille sen sijainti pohjavesialueella ja edellytetty ottamaan huomioon toimintojen soveltuvuus alueelle sekä niistä aiheutuvien ympäristöhäiriöiden vaikutusten ehkäiseminen riittävin toimenpitein, ettei toiminta vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä.

Pintavesien osalta yleismääräyksessä on tuotu esille Näsijärvi yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeänä vesialueena. Kaavassa ei ole esitetty erityisiä pintavesien laatuun vaikuttavia toimintoja, mutta esimerkiksi maa-ainesten oton yhteydessä tulee vaikutukset arvioida lupamenettelyn yhteydessä. Alueen vesistöillä on suuri merkitys virkistyskäytön kannalta, jolla laajetessaan voi olla heikentävää vaikutusta pintavesien laatuun. Strateginen yleiskaava ei tuo uutta rakentamista ranta-alueille, koska alueen maankäyttö perustuu voimassa olevaan rantayleiskaavaan. Mahdolliset loma-asuntojen käyttötarvikkeiden muutokset vakituiseen asumiseen todennäköisesti parantavat pintavesien tilaa, koska myös vesihuolto tulee hoitaa asuinrakentamisen nykysäädösten mukaisesti. Ilmastonmuutoksen myötä mahdollisesti lisääntyvät rankkasateet voivat lisätä ravinteiden, kiintoainesten ja haitallisten aineiden valuntaa vesistöihin.

Pienvesillä (purot, norot, lammet, lähteet) on tärkeä merkitys mm. luonnon monimuotoisuuden, maiseman, virkistyskäytön ja kalatalouden kannalta. Metsien ojituk-

set, muokkaukset ja soiden kuivatukset sekä hakkuista ja lannoituksista syntyvät ravinnepäästöt heikentävät pienvesien tilaa. Mm. suojavyöhykkeillä sekä pienvesien ennallistamisella ja kunnostuksella voidaan parantaa pienvesien ekologista tilaa. Strategisella kaavalla ei arvioida olevan vaikutusta pienvesien tilaan.

Hulevesien muodostumista ei pidetä alueella ongelmallisena, koska pinnoitetun maa-alan osuus on erittäin pieni (2,4 %). Rakennusjärjestyksen mukaisesti kiinteistöistä hulevedet tulee imeyttää kiinteistökohtaisesti, mikä on mahdollista, koska rakennuspaikan minimikoko on 5000 neliometriä. Tiiviimmin rakennettavilla asemakaavoitettavilla alueilla hulevesien hallinta ja ohjeistaminen kuuluvat normaaliin suunnittelutyöhön ja esimerkiksi Kämmenniemen alueella on toteutettu hulevesiviemärröintiä. Kaavan pohjavesialueita koskevassa yleismääräyksessä edellytetään, että pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi puhtaat hulevedet on imeytettävä maaperään ja suosittava läpäiseviä pintoja.

Pienvedet rikastuttavat maisemakuvaa. Kuva Kari Korte.

Yhdyskuntarakenteeseen kohdistuvat vaikutukset

Aluerakenne

Strategisen yleiskaavan tiiviimmän rakentamisen alueet sijaitsevat pääosin Suomen ympäristökeskuksen määrittämän yhdyskuntarakenteen aluejaon (taajamat, kylät, pienkylät, maaseudun harva asutus) mukaisesti eikä uusia rakennetta hajauttavia toimintoja osoiteta. Kyläalueina on kylähistorian perusteella nostettu esiin harvemmin asutut Kapee, Kaanaa ja Vehokylä. Kauempana palveluista sijaitsevat uudemmat asuintiivistymät Peurantajärven, Vääräjärven-Tervakiventien, Kääniemen ja Kuorannan alueilla on puolestaan osoitettu maaseutualueena. Seututien varressa joukkoliikennekäytävään perustuva palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisa alue voi johtaa muuta maaseutualueita tiiviimpään hajarakentamiseen. Maanomistajien tasapuoliseen kohteluun perustuva mitoitus mahdollistaa hajarakentamisen myös yhdyskuntarakenteen kannalta epäedullisemmille alueille kauemmas nykyisistä palveluista. Alueen palvelurakenteeseen kaava ei tuo muutosta, mutta uudet asukkaat tukevat osaltaan nykyisten palvelujen säilymistä. Pohjoisimman alueen elinvoimaisuuden säilyttämiseksi nähdään tärkeänä, että myös Terälahden asema palvelukylänä (etenkin koulu) säilyy.

Tulevan haja-asutuksen määrää alueella voidaan josain määrin arvioida toteutuneiden asuinrakennusten suhteen. 2000-luvulla alueella on myönnetty 303 uutta asuinrakennuspaikkaa poikkeamis- tai suunnittelutarvekaisupäätöksellä. Näistä 36 % sijoittuu kylien ja Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueille. 2000-2009 uusia rakennuspaikkoja myönnettiin vuosittain keskimäärin 20 kpl ja 2010-2019 keskimäärin 11 kpl. Uudisrakentamisen määrä on näin ollen vähentynyt huomattavasti eikä näköpiirissä ole käännettä selkeään muutokseen. Toteutuneeseen rakentamiseen verraten vuosina 2020-2040 alueelle tulisi

220-400 uutta asuinrakennuspaikkaa, missä minimiluku on viime vuosien rakentamisen mukaista ja maksimiluku 2000-luvun alkuvuosien mukaista. Näillä luvuilla alueen asuinrakennusten määrän kasvu olisi 11-20 %. Alueen pinta-alaan nähden arvion mukainen rakentaminen tarkoittaisi yhtä uutta rakennuspaikkaa 1,8-1,0 neliökilometriä kohden. Voimassa olevissa osayleiskaavoissa on jäljellä noin 180 toteuttamatonta asuinrakennuspaikkaa, jolloin viime vuosien rakentamisen suhteessa osayleiskaava-alueille rakennettaisiin 65 asuinrakennusta vuoteen 2040 mennessä. Tämä luku sisältyy edellä esitettyyn koko kaava-alueen uusien asuinrakennuspaikkojen arviointiin.

Koska uudisrakentamisen määrää, sijaintia ja toteutusaikataulua ei yksityisen maanomistuksen vuoksi voida etukäteen arvioida, edellytetään kaavan yleismääräyksessä säännöllistä yhdyskuntarakenteen kehittymisen seuraamista. Näin voidaan ennakoiden todeta tarkemman suunnittelun tarve esimerkiksi keskitetyn vesihuollon järjestämiseksi. Alueen tilanteesta raportoidaan vuosittain yhdyskuntalautakunnalle, jolloin myös muut tahot voivat hyödyntää tietoja. Seurannassa tulee huomioida uuden asuinrakentamisen lisäksi mm. loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset vakituisiksi asunnoiksi ja pidemmällä aikavälillä myös muu alueen rakentaminen (esimerkiksi matkailu, maatalous, ympäristöhäiriöitä aiheuttavat toiminnot), väestön ikärakenne, vesihuolto ja palvelut. Vertailua tullaan tekemään alueen nykyisiin (2020) asuinrakennuksiin ja väestöön koko alueella sekä eritellysti tilastoalueilla ja kaavan eri vyöhykkeillä. Kun alueen uudisrakentamisen määrä ylittää 10 % nykyisestä, on syytä alustavasti tarkastella rakentamisen kehitystä ja kun määrä ylittää 20 %, tulee tarkemmin tarkastella aluerakennetta ja määrittää toimenpiteet esimerkiksi jatkosuunnittelun ja vesihuollon järjestämisen suhteen.

Pohjois-Tampereen asuinrakennukset ja asukkaat kaavassa esitetyillä vyöhykkeillä.

(suluissa vyöhykkeen osuus koko alueen asuinrakennuksista tai asukkaista)

Vyöhyke	Asuinrakennukset 9/2020	Väestö
Asumisen alueet (asemakaavoitettavat)	453 rakennusta (osuus 22 %)	1429 asukasta (osuus 33 %)
Kyläalueet	663 rakennusta (osuus 33 %)	1320 asukasta (osuus 31 %)
Palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet	277 rakennusta (osuus 14 %)	582 asukasta (osuus 13 %)
Maaseutualueet	646 rakennusta (osuus 32 %)	989 asukasta (osuus 23 %)
Muut alueet	1 rakennus (osuus 0 %)	0 asukasta (osuus 0 %)
Yhteensä	2040 rakennusta	4320 asukasta

Pohjois-Tampereen asuinrakennukset ja asukkaat tilastoalueittain.

(suluisissa tilastoalueen osuus koko alueen asuinrakennuksista tai asukkaista)

Tilastoalue	Asuinrakennukset 9/2020	Väestö 9/2020
Nurmi	138 rakennusta (osuus 7 %)	322 asukasta (osuus 7 %)
Sorila	171 rakennusta (osuus 8 %)	381 asukasta (osuus 9 %)
Aitoniemi	192 rakennusta (osuus 9 %)	457 asukasta (osuus 11 %)
Kämmenniemi	761 rakennusta (osuus 37 %)	1938 asukasta (osuus 45 %)
Viitapohja	145 rakennusta (osuus 7 %)	229 asukasta (osuus 5 %)
Terälahti	280 rakennusta (osuus 14 %)	448 asukasta (osuus 10 %)
Polso	62 rakennusta (osuus 3 %)	151 asukasta (osuus 3 %)
Velaatta	291 rakennusta (osuus 14 %)	394 asukasta (osuus 9 %)
Yhteensä	2040 rakennusta	4320 asukasta

Mitoitusperiaatteet

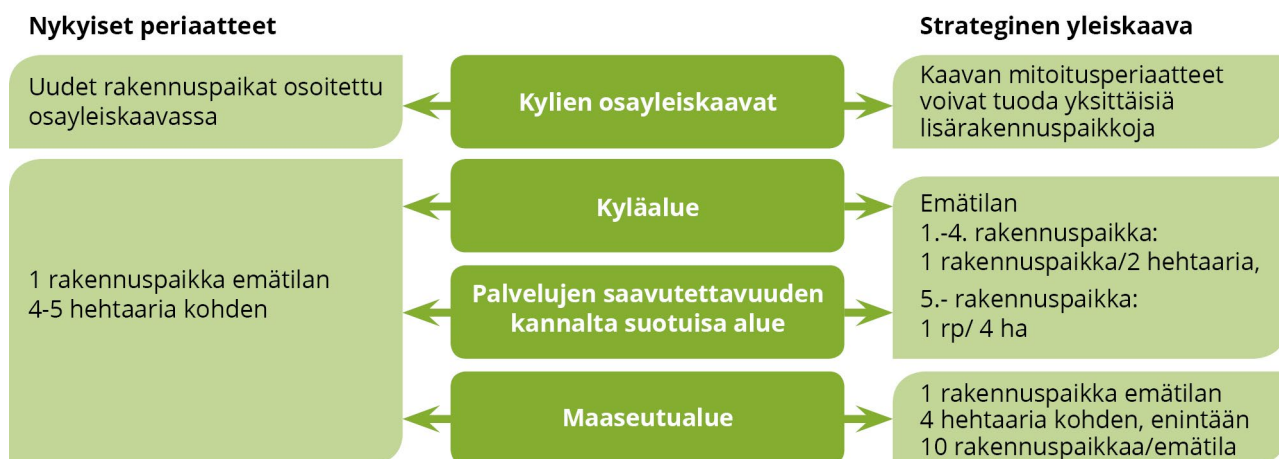
Vyöhykeperusteisen mitoituksen vaikutuksia on tarkasteltu osana kaavasuunnittelua. Vertailua on tehty toisaalta nykyisten ja kaavan mukaisten periaatteiden välillä, toisaalta mahdolliseen yhdyskuntarakenteen aluejaon mukaisen taajama-alueen muodostumiseen. Vertailu nykyisiin periaatteisiin on selkeämpää, mutta taajamarakenteen muodostuminen maaseutualueella, jossa rakentamispainetta ei ole, on enemmänkin teoreettista pohdintaa. Kaavan luonnosvaiheeseen verrattuna kaikilla alueilla mitoitusperusteita on hieman väljennetty ja laskentatapaa yksinkertaistettu.

Nykyisiin periaatteisiin verrattuna kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla rakennusoikeuden laskennallinen maksimimäärä lisääntyy. Alueiden rajausta perustuu selkeästi nykyiseen kylä- ja palvelurakenteeseen ja on nykyisen yhdyskuntarakenteen sekä alueiden elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi perusteltu. Maaseutualueella laskennallisen rakennusoikeuden

maksimimäärä laskee yli 40 ha suuruisilla emätiloilla, koska rakennuspaikkojen enimmäismääräksi on esitetty 10 kpl emätilaa kohti. Käytännössä nämä suuremmat kiinteistöt ovat pääosin metsä- tai peltotiloja ja sijoittuvat Paarlahden pohjoispuoliselle alueelle, joten rajoitteen arvioidaan kohdistuvan yhdyskuntarakenteen hajautumisen ja maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten säilymisen kannalta oikeaan paikkaan.

Yhdyskuntarakenteen (lyhennettynä YKR) aluejaon 2018 mukaista taajamaa on tällä hetkellä Kämmenniemessä ja Nurmi-Sorilan alueella (Suomen ympäristökeskus). Taajaman muodostumisen tarkastelu on merkityksellistä, koska taajama-alueilla useimmiten edellytetään mm. liittymistä keskitettyyn vesihuoltojärjestelmään. On kuitenkin huomattava, että vaikka kaavan laskennallinen rakentamisen määrä (asukasluku, rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys) muodostaisi taajamaa, on sen toteutuminen erittäin epätodennäköistä maaseu-

Asuinrakentamisen mitoitusperiaatteet

tualueella, jossa rakentamispainetta ei ole. Koko aluetta koskevan emätilamitoitukseen perustuvan tarkastelun laatiminen ei alueen suuren pinta-alan ja kiinteistöjen lukumäärän vuoksi ole tarkoituksenmukaista, mutta esimerkin omaisesti on tutkittu erikseen maaseutualueita sekä kylä- ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisia alueita.

Kyläalueilla tutkittiin nykyperiaatteita tiiviimpää mitoitusvaihtoehtoa 1 rakennuspaikka 2 hehtaaria kohden esimerkin omaisesti Hirviniemen ja Viitapohjan alueella. Tiiviimpi mitoitus johtaisi molemmissa tapauksissa taajaman muodostumiseen. Eerolansuorantien läheisyydessä palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisaa aluetta tutkittiin samalla mitoituksella ja todettiin että taajama-alueeksi muodostuisi koko Sorilan ja Kämenniemen välinen alue. Tarkastelun pohjalta päädyttiin kaavan kyläalueilla käyttämään mitoitusta 1 rakennuspaikka 2 hehtaaria kohden ensimmäisten neljän rakennuspaikan osalta ja sitä seuraavilta 1 rakennuspaikka 4 hehtaaria kohden. Kokonaan toteutuessaan kaavan mitoitusperiaate voisi johtaa tiiviimmillä kyläalueilla taajaman muodostumiseen, mutta sitä ei pidetä todennäköisenä.

Erikseen tutkittiin maaseutualueiden kiinteistöjen rakennusoikeutta. Mitoitusperiaatteen mukaisesti (1 rakennuspaikka 4 hehtaaria kohden ja maksimissaan 10 rakennuspaikkaa emätilaa kohti) taajamaa voisi maksimitilanteessa muodostua nykyisin hieman tiiviimmin asuttujen alueiden läheisyyteen. Taajama-alue olisi kuitenkin huomattavasti pienempi kuin nykyperiaatteella ilman rakennuspaikkojen enimmäismäärän rajoittamista.

Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset

Alueella on tällä hetkellä vajaat 2800 loma-asuntoa. Näistä noin kolmannes sijoittuu alueille, joilla käyttötarkoituksen muutos vakituisiksi asunnoksi voi kaavan mukaan olla mahdollinen. Kaikista loma-asuntojen rakennuspaikoista noin 40 % on kooltaan yli 5000 neliömetrin suuruisia. Kokonaisuutena kaavan yleismääräyksen mukainen käyttötarkoituksen muutos voi olla mahdollinen 12 % kaikista alueen loma-asunnoista ja 28 % kaikista yli 5000 neliömetrin lomarakennuspaikoista. Käyttötarkoituksen muutosten mukanaan tuoma asukasmäärän lisäys kohdistuu kylä- ja palveluiden saavutettavuuden kannalta suotuisille alueille, joissa se on nykyisen yhdyskuntarakenteen kannalta edullisinta.

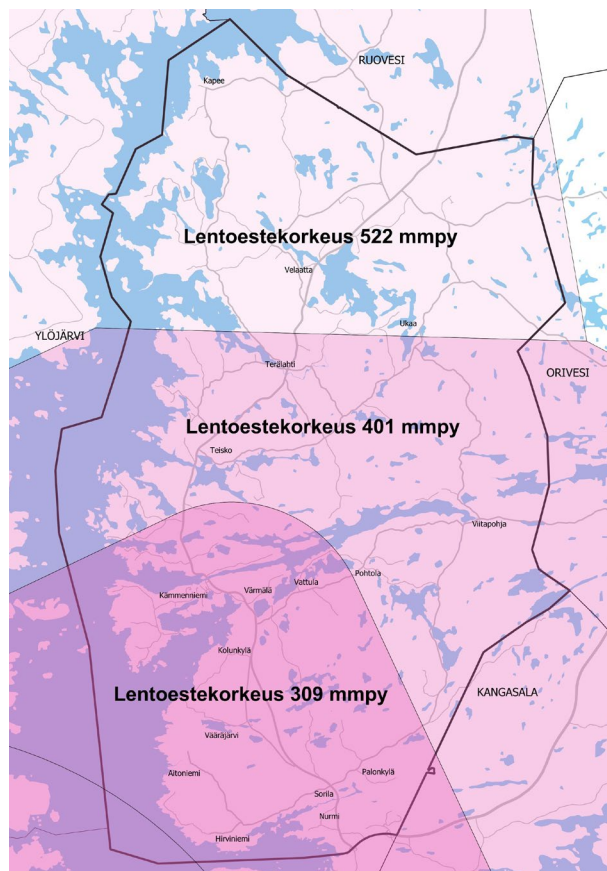
Liikenne

Liikennemäärät alueen teillä ovat suhteellisen pieniä. Alueen liikennejärjestelmään ei ole esitetty muutoksia Nurmi-Sorilan osayleiskaava-alueen uusia yhteyksiä lukuun ottamatta. Kehitettäviä pyöräily- ja kävelyreittejä on osoitettu Nurmista Kämenniemen pohjoispuolelle

ulottuvalle seudulliselle reitille ja Paavolantien itäosaan koulun läheisyyteen. Pulesjärventien alkuosan kehitettävää reittiä on jatkettu Kintulammen retkeilyalueelle johtavalle reitille asti. Kehittämismerkintöjen lähtökohtana on liikenneturvallisuuden parantaminen etenkin palvelujen läheisyydessä. Pikaista parannusta kohteissa ei kuitenkaan ole tiedossa ja koulukuljetuksia joudutaan edelleen järjestämään koulujen lähialueilta. Alueelle tehdyssä Pohjois-Tampereen liikenneselvityksessä 2019 on tuotu esille muitakin ongelmakohtia, jotka on hyvä tiedostaa asuinpaikkaa valittaessa.

Joukkoliikenteen palvelutaso on paras kantakaupungista Kämenniemeen kulkevalla linjalla. Muualla liikennöinti on harvempaa ja yksityisautoilu yleisin tai jopa ainoa mahdollinen liikkumismuoto. Kaavaan osoitetut liityntäpysäköintipaikat voivat osaltaan parantaa joukkoliikenteen käyttöastetta keskustan palveluihin ja työpaikoille. Alueen uudet työpaikat voivat puolestaan vähentää alueen ulkopuolelle suuntautuvaa työmatkaliikennettä.

Tampere-Pirkkala lentoaseman edellyttämät esterajoituspinnat ulottuvat koko kaava-alueelle ja rajoittavat korkeaa rakentamista sekä laitteiden sijoittamista. Alueen eteläosassa lentoestekorkeus on 309 metriä meren pinnan yläpuolella (lyhennettynä mmpy), keskiosassa 401 mmpy ja pohjoisosassa 522 mmpy. Kaavassa alueelle ei ole osoitettu korkeaa rakentamista.

Kartalla esitettyä Tampere-Pirkkala lentoaseman edellyttämät esterajoituspinnat.

Teknisen huollon verkostot ja yleisten alueiden huolto

Vesihuollon osalta ei alueellisesti ole esitetty suuria muutoksia. Kaavassa on osoitettu uusi ohjeellinen vesihuoltolinja Kämenniementä kantakaupunkiin, joka toteutuessaan mahdollistaisi keskitettyyn verkostoon liittymisen mm. Kolunkylän ja Eerolansuorantien alueilta. Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunnalle liittyminen uuteen linjaan parantaisi puhtaan veden riittävyttä, joka on ollut ongelmana kuivina kesinä. Joissakin kylissä kaavan mitoituseriaatteiden mukainen maksimirakentaminen voisi johtaa yhdyskuntarakenteen aluejaon mukaisen taajaman muodostumiseen ja keskitetyn vesihuollon järjestämisveloitteeseen, mutta viimeaikaisen uudisrakentamisen määrän perusteella sitä ei ainakaan seuraavan kymmenen vuoden aikana pidetä todennäköisenä. Ennakoivan suunnittelun varmistamiseksi yhdyskuntarakenteen kehittymistä tullaan vuosittain seuraamaan. Suuri osa alueen kiinteistöistä tulee jatkossakin vastaamaan itsenäisesti vesihuollon järjestämisestä, koska pitkien etäisyyksien vuoksi keskitetyn verkoston toteuttaminen ei ole kustannuksiltaan kannattavaa. Jopa asemakaava-alueen läheisyydessä (esim. Kämenniemi) verkoston laajentaminen esimerkiksi loma-asunnoille on haasteellista tarvittavien kalliokanaalien ja kiinteistökohtaisten pumppaamojen vuoksi. Nykyvaatimusten mukaiset kiinteistökohtaiset vesihuoltoratkaisut eivät lähtökohtaisesti aiheuta haittaa ympäristölle. Peruskorjaukset ja loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset vakituiseen asumiseen parantavat yksi kerrallaan vesihuollon alueellista tilannetta, vaikka tilanne nykyäänkin on hallinnassa. Kaavassa osoitetuilla arseeni- fluoridiriskialueilla on erityisesti varmistettava, että talousveden laatuvaatimukset täyttyvät.

Uudet osoitetut voimalinjan yhteystarpeet on suunniteltu parantamaan sähkönjakelun toimintavarmuutta. Linjojen sijainti tarkentuu jatkosuunnittelussa, jolloin vaikutukset voidaan tarkemmin arvioida. Energiahuollon osalta paikalliset ja uusiutuvat energialähteet ovat toivotavia, mutta niihin ei strategisen yleiskaavan tasolla oteta kantaa.

Alueelle on osoitettu viisi selvitysalueita maanvastaanottoa ja kierrätystä varten. Maanvastaanottoalueiden löytäminen kantakaupungin tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on ongelmallista ja soveltuvia alueita joudutaan hakemaan kauempaa. Tampereen kaupungilla lisäselvityksiä on käynnissä Koivuportaan ja Hurmajärven eteläpuolen alueilla, jotka olisivat vielä hyvin saavutettavissa kantakaupungin suunnasta. Maanvastaanottoalue lisää liikennöintiä, vaikutuksia voi olla myös pinta- ja pohjavesiin, luonnonoloihin ja maisemaan. Maanvastaanotto on ympäristöluvanvaraista toimintaa ja tarkemmat vaikutukset tullaan selvittämään jatkosuunnittelussa lupaprosessin

yhteydessä. Strategisen yleiskaavan tasolla on kuitenkin tärkeää osoittaa kaikki potentiaaliset sijainnit, jotta ristiriitaa suunnitellun maankäytön kanssa ei synny.

Ilmasto

Tampereen kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti kaupunki on hiilineutraali vuonna 2030. Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 31.8.2020 Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan, johon on koottu kaupungin eri palvelualueiden ja yksiköiden ilmastotoimenpiteet. Toimet on jaoteltu kuuteen teemaan: kestävä kaupunkisuunnittelu, kestävä liikennejärjestelmä, kestävä rakentaminen, kestävä energia, kestävä kulutus ja kestävä kaupunkiluonto.

Kantakaupungin yleiskaavan 2017-2021 yhteydessä laadittujen selvitysten mukaan tavoitellun hiilineutraaliuden päästöraajat saavutetaan vuoteen 2040 mennessä. Pohjois-Tampereen metsät ovat merkittävässä asemassa koko kaupungin ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta. Muita alueellisesti tärkeitä ilmastonmuutoksen hillinnän osa-alueita ovat energiankäyttö ja liikenne.

Tampereen metsistä noin 80 % sijaitsee Pohjois-Tampereen alueella sekä metsämaan pinta-alasta että puuston runkotilavuudesta laskettuna. Metsäkadon syitä ovat yleisimmin rakentaminen ja pellonraivaus. Kaavassa noin 70 % maa-alasta on osoitettu maaseutualueeksi ja myös esim. suojelualueet, virkistysalueet sekä palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisat alueet jäävät suurimmaksi osaksi nykyiselleen, joten kaavan ja haja-asutusluonteisen rakentamisen ei katsota uhkaavan hiilivarastojen säilymistä metsäalueilla. Koska alueella on vähän karjataloutta, ei painetta pellonraivaukseen lannanlevitysalan saamiseksi arvioida olevan. Metsien vuosittaisiin hakkuumääriin kaavalla ei voida vaikuttaa.

Hiilen sidonta = yhteyttämisen kautta ilmasta poistuu hiilidioksidia, joka kerryttää maaperän, puuston ja muun kasvillisuuden hiilivarastoa

Hiilinielu = puusto ja maaperä toimivat hiilinieluna, kun metsän kasvu sitoo hiiltä enemmän kuin sitä poistuu hakkuiden ja puuston lahoamisen kautta ja maaperä sitoo hiiltä enemmän kuin vapauttaa

Hiilivarasto = hiili on varastoituneena maaperään (erityisesti turve), puustoon, kasvillisuuteen tai esimerkiksi pitkäikäisiin puutuotteisiin

Metsien hiilinielua voidaan lisätä muun muassa kasvua ja metsäalaa lisäävillä toimilla, mutta kaavalla niihin ei voida vaikuttaa. Maataloustuotannon ulkopuolelle jääneiden peltojen, erityisesti turvepeltojen sekä muiden vajaatuottoisten alueiden metsittäminen lisäisi alueen

hiilinielupotentiaalia. Turvemaihin on varastoitunut runsaasti hiiltä, joka vapautuu ilmakehään viljelyssä, kun ojitus ja viljelytoimet johtavat turpeen mikrobiologiseen hajotukseen. Paksuturpeisilla lohkoilla turpeen hajo- tusta voi hidastaa pohjaveden noston, kosteikkoviljelyn tai ennallistamisen avulla, ohutturpeiset pellot voisivat soveltua parhaiten metsitykseen. Metsityksellä voi olla negatiivisia vaikutuksia alueen kulttuurimaisemiin ja luon- non monimuotoisuuteen esim. perinnebiotooppeihin. Peltoviljelyn osalta peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys on hiilitaseen kannalta suotuisaa ja lisäksi uudet ns. hiili- viljelyn menetelmät ovat aktiivisen tutkimuksen kohteena ja voivat tulevaisuudessa osaltaan ratkaista peltoviljelyn ilmasto-ongelmaa.

Uudisrakentamisen osalta nykyisten normien mukai- set rakennukset ovat jo varsin energiatehokkaita, joten niiden käytön aikaiset päästöt jäävät lämmityksen osalta verrattain alhaisiksi. Rakentamisaikaiset kertaluontoiset päästöt jäänevät Pohjois-Tampereen maaseutualueella niin ikään pienemmiksi, koska betonin käyttö pientaloissa on verrattain vähäistä. Puurakentamisen lisäämisellä ra- kennusten hiilivarastoa voidaan kasvattaa edelleen.

Energian osalta kaikki siirtyminen fossiilisista polt- toaineista uusiutuviin on ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta toivottavaa. Alueella on hyvät mahdollisuudet bioenergian, maalämmön ja aurinkoenergian hyödyn- tämiseen, mm. suurten talous- ym. rakennusten katto- pinta-aloja hyödyntämällä. Rakennusten sijoittamisella auringon, tuulen ja pienilmaston suhteen suotuisasti voi tukea uusiutuvan energian käyttöä ja vähentää energian tarvetta lämmitykseen ja viilennykseen.

Fossiiliin polttoaineisiin nojautuva liikenne aiheut- taa kasvihuonekaasupäästöjä. Harvaan asutulla maaseu- tualueella liikkumisen tarpeen vähentäminen on vaikeaa, koska työ, palvelut ja harrastukset sijaitsevat usein kau- kana. Alueella auton omistavista asutokunnista noin puolet omistaa useamman kuin yhden auton. Siirtyminen hybridi-, sähkö- ja biokaasuautoihin vähentäisi liikentees- tä aiheutuvia päästöjä. Etätyön ja sähköisten palveluiden lisääntymisen myötä liikkumisen tarve vähenee. Kaavassa on osoitettu liityntäpysäkkejä seututien joukkoliikenne- väylän varteen, mikä edesauttaa julkisen liikenteen käyt- tömahdollisuutta. Kaavan vyöhykeperiaatteinen mitoitus suuntaa uudisrakentamista nykyisten palvelujen ja kylien läheisyyteen, mutta laajalla maaseutumaisella alueella lii- kenteen aiheuttamiin ilmastovaikutuksiin ei strategisella kaavalla juurikaan voida vaikuttaa.

Ilmastonmuutoksen arvioidaan voimistavan sään ääri- ilmiöitä, jolloin esimerkiksi rankkasateet, myrskyt, kuivuus ja tuulisuus esiintyvät entistä useammin ja rajumpina.

Sään ääri-ilmiöiden aiheuttamia vaikutuksia alueella voi olla muun muassa

- alavien maiden vettyminen, sekä pysyvästi että tilapäi- sesti
- hulevesien runsastuminen ja nopeat vaihtelut
- vesistöjen lisääntyvä ravinne-, haitta-aine- ja kiintoaine- kuormituksen lisääntyminen
- eroosio ja sortumisriskit
- pohjavesivarantojen väheneminen
- maasto- ja metsäpalojen todennäköisyyden kasvaminen
- häiriöt maa- ja metsätaloustuotantoon sekä muuhun yritystoimintaan
- häiriöt erilaisten verkkojen toimintaan (sähkö, vesi, jäte- vesi, digi)
- tiestön ja muun rakennetun infran kestävyys
- palveluiden saatavuuden ongelmat
- haavoittuvassa asemassa olevien ihmisryhmien elin- olojen vaikeutuminen

Yhdyskuntatalous

Alueen rakentaminen sijoittuu suurelta osin yksityiso- mistuksessa oleville maa-alueille eikä kaupungille synny suoria kustannuksia tai tuloja niiden toteuttamisesta. Väiillisesti uudisrakentaminen voi johtaa mm. koulu- ja palvelukuljetusten järjestämiseen, tiestön ja kunnallistek- nisen verkoston parantamiseen tai näihin kohdistuviin avustuksiin sekä toisaalta verotuloihin. Rakentamisella on työllistävä, usein paikallinen, vaikutus ja siten myös taloudellista merkitystä. Kävely- ja pyöräilyreittien kehit- tämisen kustannukset tulevat pääosin kaupungille, vaikka sijoittuisivatkin ely-keskuksen hallinnoimien teiden yhte- yteen. Taajama-alueilla Kämmenniemessä ja Nurmi-So- rilassa maankäytön kehittäminen edellyttää kaupungin investointeja mm. katuihin, vesi- ja energiahuoltoon sekä palveluihin. Verotulot, kunnallisten palvelujen toiminta- tulot ja tonttien luovutuksesta saatavat tulot ovat taaja- ma-alueilla suurimpia kaupungille muodostuvia tuloja. Kaupungin mahdolliset investoinnit maanhankintaan pe- rustuvat asemakaava-alueiden ulkopuolella pääosin vir- kistysalueiden kehittämiseen, esimerkkinä Kintulammen suojelun ympäristö.

Kaavan suhde valtakunnallisiin alueiden- käyttötavoitteisiin

Hyvän elinympäristön ja kestävä kehityksen tavoitteet on huomioitu ohjaamalla uudisrakentamista vyöhykepe- rusteisesti nykyisten palvelutaajamien ja kylien läheisyy- teen. Paikalliselle elinkeinotoiminnalle on varattu kehit-

tymismahdollisuuksia seututiehen tukeutuen. Muualla asuinrakennusten yhteyteen toteutettavat työtilat lisäävät mahdollisuutta kotona tehtävään työhön. Maaseutumainen ympäristö on alueen mutta myös koko Tampereen kaupungin voimavara, jonka arvokkaimmat kulttuuri-, maisema- ja luontokohteet kuten myös maatalouden ydinalueet ja laajat yhtenäiset metsäalueet on osoitettu kaavassa. Valtakunnallisesti merkittävät energiahuollon linjat (voimalinjat) uusine yhteystarpeineen on niin ikään osoitettu kaavassa.

Alueella sijaitsee kaksi valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä tai kohdetta, Aunessilta sekä Teiskon kirkon ja Teiskolan kartanon muodostama aluekokonaisuus, jotka on osoitettu omalla kaavamerkinällään. Aunessilta on osoitettu myös kehitettäväksi pyöräily- ja kävelyreitiksi sekä historialliseksi tielinjaksi. Kaavalla ei katsota olevan vaikutusta kohteen säilymiseen. Teiskon kirkonseudun aluekokonaisuus on Terälähdentien itäpuolella osoitettu myös kehitettäväksi matkailukokonaisuudeksi, jolla nykyäänkin sijaitsee matkailutoimintoja. Uudisrakentamisen sijoittaminen ja rakentamistapa tulee arvoalueilla harkita kulttuuriympäristön arvot huomioiden, suunnittelun tulee perustua riittäviin selvityksiin ja suunnittelun yhteydessä tulee erityisesti arvioida toimenpiteen vaikutus kulttuurimaisemaan.

Kaavan suhde maakuntakaavaan

Strateginen yleiskaava noudattaa maakuntakaavan pääperiaatteita. Seuraavassa keskitytään pääasiassa seikkoihin, jotka jollain tapaa poikkeavat maakuntakaavan ratkaisuista. Tampereen kasvu suuntautuu ensisijaisesti kantakaupunkiin eikä kaavassa osoiteta uutta taajamatyypistä asumista Kämmenniemeä lukuun ottamatta. Kämmenniemessä taajaman länsipuolinen alue on osoitettu asumisen ja virkistyksen sekoittuneeksi alueeksi sekä Kaitaveden itäpuolinen alue asumisen ja elinkeinotoimintojen sekoittuneeksi alueeksi. Strategisessa kaavassa ei ole esitetty maakuntakaavan mukaista kasvutaajamien kehittämisvyöhykettä Hirviniemen ja Palonkylän alueille, vaan maankäytön mitoitusperiaatteet ovat vastaavat kuin muuallakin Pohjois-Tampereella. Uusien kaupunginosien rakentaminen kauas nykyisestä yhdyskuntarakenteesta ei ole kaupungin tavoitteena eikä mitoitusperiaatteiden mukaista haja-asutuksen muodostumista alueille nähdä haitallisena.

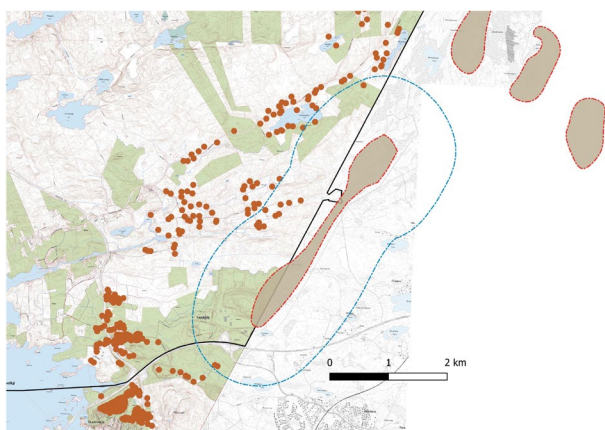
Seututien varteen on osoitettu maakuntakaavasta poiketen mahdollisia elinkeinotoimintojen alueita. Tällä halutaan varautua paikallisiin hankkeisiin, mutta laajemat työpaikka-alueet sijoittuvat etelämmäs Nurmin ja Tarastenjärven alueille. Kaavamääräykset mahdollistavat

ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien työskentelytilojen rakentamisen myös asuinrakennusten yhteyteen, mikä on pendelöinnin kannalta tärkeää etenkin maaseutualueella.

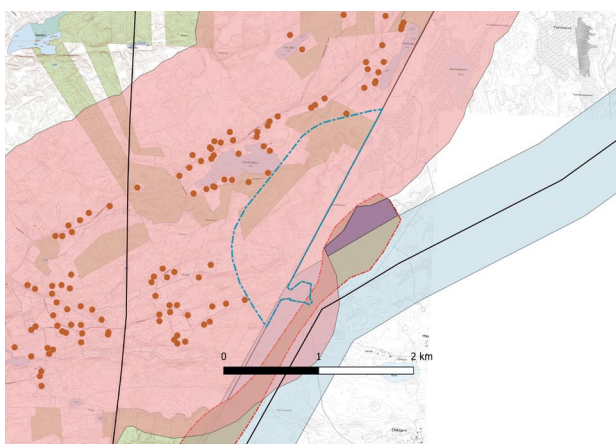
Kintulammen luonnonsuojelualueen ympäristö on osoitettu maakuntakaavassa retkeily- ja ulkoilualueeksi. Strategisessa kaavassa aluevarauksina on virkistysalue kaupungin omistamilla mailla ja maaseutualue yksityisten omistamilla mailla. Maakuntakaavan mukainen retkeily- ja ulkoilualue on osoitettu kehitettävä matkailukokonaisuus –merkinnällä. Tampereen kaupungin tavoitteena on luonnonsuojelu- ja retkeilyalueen toimintojen sekä niitä ympäröivän suojaavan vyöhykkeen säilyttäminen, mikä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin maanhankintana alueella. Tällöin virkistysalueen laajentaminen on mahdollista.

Maakuntakaavan mukaisten ulkoilureittien linjauksia on tarkistettu Kintulampi-Pukala välillä käynnissä olevan ulkoilureittisuunnitelman mukaisesti sekä Viitapohja-Teiskon kirkonseutu välillä, jossa ohjeellinen ulkoilureitti on linjattu kulkemaan Kulkilaan osoitetun virkistysalueen kautta lähempänä Paarlahden rantamaisemaa.

Tarastenjärvellä Kangasalan rajan tuntumassa on maakuntakaavan mukainen Tarastenjärven-Loukkaan-korvensuon tuulivoima-aluemerkintä, joka sijoittuu pääosin Kangasalan alueelle, mutta eteläosastaan osin myös Tampereen alueelle. Maakuntakaavan tuulivoima-aluemerkintä perustuu analyyseihin, joilla on pyritty löytämään yli neljän voimalan kokonaisuuksia lähempää yhdyskuntarakennetta mm. hyvien tieyhteyksien ja lyhyempien verkkoliitäntämahdollisuuksien vuoksi. Tällä kyseisellä tuulivoima-alueella voimat sijoittuisivat keilamaisen alueen koillis- ja lounaispäihin. Johtuen nykyisten ja tulevaisuudessa rakennettavien voimaloiden kehityksestä, myös suojaetäisyydet mm. voimalinjoihin ovat kasvaneet taustaselvitysten aikaisista. Tampereen puolella alle kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta Palonkylän, Peurantajärven ja Haapakorven alueella sijaitsee 14 asuin- tai lomarakennusta, joissa asuu vajaat 20 henkilöä. Tämän lisäksi tuulivoima-alueen lounaisosa sijoittuu jäteenkäsittelyalueelle, jonka maankäytön suunnittelu on tarkentunut niin, ettei voimaloiden pystyttäminen tuulivoima-alueen lounaisosiin ole mahdollista alueelle toteuttavasta maa-ainesten läjityksestä ja jo toteutuneesta täyttömäestä johtuen. Näin ollen strategisessa yleiskaavassa ei ole osoitettu maakuntakaavan tuulivoima-aluemerkintää, mutta 1 kilometrin suojavyöhyke on osoitettu Kangasalan alueelle sijoittuva tuulivoima-alueen koillisosa huomioiden. Asiasta on pidetty Pirkanmaan Liiton ja yleiskaavoituksen työpalaveri 16.4.2020.

Kuvassa punaisella viivalla rajattuna maakuntakaavan mukainen tuulivoima-alue, sinisellä katkoviivalla 1 kilometrin suojaetäisyys ja ruskealla pisteellä lähialueella sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset.

Strategisen yleiskaavan suojavyöhyke määritettiin uudelleen. Aluksi tutkittiin mahdollinen tuulivoima-alueen toteuttamisalue (violettinen alue) 1 kilometrin etäisyydellä nykyisestä asuin- ja lomarakennuksista (vaaleanpunainen alue) sekä 0,45 kilometrin etäisyydellä voimalinjasta (sininen alue). Tälle toteuttamisalueelle muodostettiin uusi 1 kilometrin suojavyöhyke Tampeleen puolelle (sininen katkoviiva).

Kaavan suhde rantayleiskaavaan ja osayleiskaavoihin

Alueella jää voimaan aiemmin laaditut rantayleiskaava sekä osayleiskaavat, mutta kaavoja muutettaessa tai niistä poikettaessa tulee huomioida strategisen yleiskaavan periaatteet. Kaavaa laadittaessa arvioitiin, mitä asioita voimassa olevissa kaavoissa tulisi ajantasaisista. Ranta-alueen mitoitus ja periaatteet katsottiin tarkoituksenmukaiseksi jättää voimaan, sillä kaava on suurelta osin edelleen toteutumatta. Lisäksi yksittäisten kaavamerkin-
töjen tai -määräysten korvaaminen ei olisi selkeää, jolloin päädyttiin jättämään kaavat sellaisenaan voimaan. Aitolahti-Teisko yleiskaava 1982 ja Nurmi-Sorilan vanha osayleiskaava vuodelta 1981 sen sijaan kumotaan. Aitolahti-Teisko yleiskaavasta 1982 on ollut voimassa yksittäisiä, pääosin maa- ja metsätalousvaltaisia alueita eri puolella Pohjois-Tamperetta, Kämenniemen ja Maisan-

salon alueilla maankäyttöä ohjaavat myöhemmin laaditut asemakaavat. Nurmi-Sorilan osayleiskaava 1981 on ollut voimassa Tarastenjärven alueella, jossa maankäyttöä ohjaavat myöhemmin laaditut asemakaavat.

Voimaan jäävien ranta- ja osayleiskaavojen alueilla huomioitiin seuraavia asioita, jotka tulee huomioida jatkosuunnittelussa.

Nurmi-Sorilan osayleiskaava (pääosin ajantasalla)

Todettu tarkistustarve: asemakaavoitettava alue

Epäkohta: asuinalueiden ulkopuolisten maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden asemakaavoittaminen ei tarkoituksenmukaista

Strategisen yleiskaava: asemakaavoitettava alue osoitettu osayleiskaavaa suppeampana

Sisaruspohjan osayleiskaava (pääosin ajantasalla)

Todettu tarkistustarve: Luonnonsuojelu- ja kulttuurihistorialliset kohteet

Epäkohta: kohdeluokituksissa muutosta

Strategisen yleiskaava: osoitettu tällä hetkellä tiedossa olevat suojelualueet ja kulttuurihistorialliset kohteet

Kaikki vanhemmat yleiskaavat

(Aitolahti-Teisko rantayleiskaava 1989 sekä Kapeen, Terälähdän, Teiskon kirkonseudun, Velaatan osayleiskaavat

Todettu tarkistustarve: Luonnonsuojelu- ja kulttuurihistorialliset kohteet

Epäkohta: myöhemmin selvitetty tarkemmin

Strategisen yleiskaava: osoitettu tällä hetkellä tiedossa olevat suojelualueet ja kulttuurihistorialliset kohteet

Todettu tarkistustarve: Maatilan talouskeskukset

Epäkohta: toimivat maatilat ovat vähentyneet

Strategisen yleiskaava: ei osoitettu, luonnosvaiheessa oli mukana, mutta koska yksiselitteistä määritelmää toimivalle talouskeskukselle ei löydetty, poistettiin kaavaehdotuksesta

Todettu tarkistustarve: Julkisten palvelujen alueet

Epäkohta: palvelut muuttuneet

Strategisen yleiskaava: ei osoitettu

Aitolahti-Teisko rantayleiskaava 1989

Todettu tarkistustarve: Virkistysalueet

Epäkohta: osa osoitetuista alueista normaalia talousmetsää

Strategisen yleiskaava: osoitettu vain ne alueet, joilla laajempaa virkistyskäyttöä

Todettu tarkistustarve: Matkailupalvelu-, leirintä- ja leirikeskusalueet

Epäkohta: osalla käyttötarkoitus muuttunut

Strategisen yleiskaava: osoitettu nykyiset matkailukohteet

Todettu tarkistustarve: Maa-ainesten ottoalueet

Epäkohta: tilanne muuttunut

Strateginen yleiskaava: osoitettu nykyiset ja luvitetut maa-ainesten ottoalueet

Todettu tarkistustarve: Ympärivuotiset asuinrakennukset

Epäkohta: kaikkia ei ole osoitettu

Strateginen yleiskaava: ei osoitettu

Todettu tarkistustarve: Saunan etäisyys rantaviivasta 10 m

Epäkohta: Rakennusjärjestyksessä 15 m

Strateginen yleiskaava: ei määrätty

Kapeen osayleiskaava

Todettu tarkistustarve: Julkisten palvelujen alue, asuin-, liike ja toimistorakennusten alue

Epäkohta: tilanne muuttunut

Strateginen yleiskaava: ei osoitettu

Todettu tarkistustarve: Venevalkama- ja uimaranta-alueet

Epäkohta: tilanne muuttunut

Strateginen yleiskaava: ei osoitettu

Teiskon kirkonseudun osayleiskaava

Todettu tarkistustarve: Matkailupalvelu-, leirintä- ja leirikeskusalueet

Epäkohta: osalla käyttötarkoitus muuttunut

Strateginen yleiskaava: osoitettu nykyiset matkailukohdet

Kaavan suhde alueen maankäyttö-ohjeisiin 2002

Vanhojen maankäyttöohjeiden tavoite uuden asuntotuotannon suuntaamisesta kyläalueille pätee yhä, mutta sen mukaisesti koko Pohjois-Tampereen alueella käytetty laskukaava '1 rakennuspaikka emätilan 4-5 hehtaaria kohden' ei ole ohjannut rakentamisen sijoittumista. Strategisen kaavan vyöhykerusteinen mitoitus ohjaa uudisrakentamista enemmän kyliin, mutta koska alue on pääosin yksityisessä maanomistuksessa, hankkeet suuntautuvat koko suunnittelualueelle maanomistajien rakentamishalukkuuden mukaisesti. Uusien rakennuspaikkojen suuntautumista eri vyöhykkeille seurataan jatkossa säännöllisesti.

Kulttuuriympäristöön ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset

Maisemakuva

Maaseutumaisen alueen yleisilmeeseen tai maisemakuvaan ei ole odotettavissa suurta muutosta. Maatalouselinkeinon jatkuminen antaa monesti parhaat eväät maiseman säilymiseen, kauniit maisemat ovat niin paikallisten,

muiden tamperelaisten kuin matkailun kannalta merkittäviä. Rantojen käyttöön kaava ei tuo muutosta. Strategisen kaavan perusteella ei myönnetä suoria rakennuslupia eikä kaavassa päätetä yksittäisistä alueelle kohdistuvista toimenpiteistä. Koska toimenpiteiden tarkkaa sijaintia tai laajuutta ei tiedetä, on kaavan yleismääräyksissä ohjeistettu jatkosuunnittelua, tarvittavia selvityksiä, vaikutusten arviointia ja lausuntotarvetta. Merkittävimpiä maisemallisia vaikutuksia muodostuu laajemmista uusista asuinalueista (Nurmi-Sorila), maa-ainesten otosta, maan vastaanottoalueista ja uusista voimalinjoista. Toisaalta jo yksi uusi asuin- tai lomarakennus voi olla suuri muutos lähimaisemassa. Kaavan yleismääräyksen mukaan rantayleiskaavan mukaisen loma-asuntoalueen rakennuspaikan rakennusoikeuden mukaisia kerrosaloja voidaan perustelluista syistä rakentaa yhteen samaan kokonaisuuteen, kun rakentamisen sopii rantamaisemaan eikä siitä aiheudu haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Yleisesti rakennuksen sopeutumisesta rakennuspaikalle ja ympäristöön määrätään rakennusjärjestyksessä.

Nurmi. Lentokuva Vallas Oy.

Maiseman arvoalueet

Kaavassa on osoitettu tiedossa olevat kulttuurimaiseman ja maiseman arvoalueet, muinaismuistokohteet ja muut arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet, arvokkaat rakennukset sekä perinnebiotoopit. Yleismääräyksissä ja aluekohtaisissa kaavamääräyksissä on annettu ohjeet niiden huomioimisesta jatkosuunnittelussa. Uudisrakentamisen tapaa on ohjattu niin, että se sopeutuu maisemaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan. Uudisrakentaminen voi sopeutettuna tuoda maisemaan myös positiivista kerroksellisuutta. Yleismääräyksessä on tuotu esille, että maisemallisesti arvokkaat alueet ovat useimmiten myös maatalouselinkeinon harjoittamisen ydinaluetta, jolla elinkeinon harjoittaminen ja kehittäminen tulee olla mahdollista.

Maisemallisesti arvokkaille alueille sijoittuu monia kaavan kyläalueita, mutta pääosin ne on osoitettu maaseutualueeksi. Seuraavassa käydään läpi alueita, joille on osoitettu tästä poikkeavaa maankäyttöä ja joilla voi olla vaikutusta maisemaan.

Kapeessa kiviaineksen otto ei sijoitu paikallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön, mutta avoimessa maisemassa louhostoiminnalla on merkittävä vaikutus nykyiselläänkin. Louhintatoimintaa mahdollisesti laajennettaessa suojavyöhykkeillä ja kasvillisuuden huomioimisella voidaan vähentää haitallisia vaikutuksia esim. säilyttämällä metsänreuna rajaamassa maisemaa. Louhinnan päätyttyä alueet tulee maisemoida, mutta sivukivikat ja vesialtaat tulevat todennäköisesti jossain määrin säilymään.

Kämmenniemen maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö on Perttulanniemen alueella osoitettu virkistysalueeksi ja osin uuden kylämäisen asumisen alueeksi. Alueelle laaditussa yleissuunnitelmassa uudisrakentaminen on sijoitettu Perttulan tilan länsipuolelle niin että pohjoispuolen peltomaisema säilyy avoimena. Alueelle on laadittu rakentamistapaohjeet uudisrakentamisen soveltamiseksi maisemaan.

Viitapohjan maisemallisesti arvokas alue on laaja kokonaisuus Paarlahden ympäristössä. Kämmenniemeen maisema-alueen länsiosaan on osoitettu pieni asumisen ja elinkeinotoimintojen sekoittunut alue, joka sijoittuu puustoiselle alueelle. Aluetta on tarkemmin suunniteltu Kämmenniemen yleissuunnitelman yhteydessä. Alueella ei katsota olevan vaikutusta maisemakokonaisuuteen, koska esitetty rakentaminen ei ulotu Paarlahden rantaan asti.

Nurmi-Sorilan alueen kehittäminen perustuu voimassa olevaan osayleiskaavaan, jonka yhteydessä on tarkemmin tutkittu maankäytön vaikutus maisemaan.

Maanomistajalle arvokkaiden kulttuurialueiden kaavalliset vaikutukset liittyvät lähinnä maiseman huomioimiseen ja rakentamisen sopeuttamiseen alueella tehtävien toimenpiteiden yhteydessä. Kaava taustaselvityksineen antaa myös paljon lisäinformaatiota omasta lähiympäristöstä. Merkittävissä hankkeissa edellytetään lupavaiheessa viranomaislausuntoja maakuntamuseolta ja Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Elinkeinotoimintaan kohdistuvat vaikutukset

Strategisen yleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa ja edistää monipuolisen elinkeinotoiminnan kehittämistä pohjoisella alueella, jolla on mahdollisesti positiivinen vaikutus myös nykyiselle elinkeinotoiminnalle. Maa- ja metsätalous sekä rakentaminen ovat merkittävimmät yksittäiset toimialat Pohjois-Tampereella. Kaavassa on pyritty huomioimaan eri toimialat ja mahdollistamaan toiminnan kehittäminen.

Kaavan valmisteluvaiheessa laadittiin maatilaselvitys, jonka mukaan 91 prosentilla selvitykseen osallistuneilla tiloilla tuotanto jatkuu. Eriyisen tärkeänä pidettiin peltolan säilymistä ja lisärakentamisen mahdollisuutta tuo-

Sisaruspohja. Lentokuva Vallas Oy.

tantaa kehitettäessä. Kaavamerkinnöillä on pyritty korostamaan ja tukemaan maatalouselinkeinon harjoittamista, erilaiset maatalouteen liittyvät toiminnot tulee huomioida maaseutualueen lisäksi myös kyläalueilla ja palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisilla alueilla. Kyläalueet rajoittuvat usein peltoalueisiin, erillismerkintänä on osoitettu maatalouden ydinalueet (laajat yhtenäiset peltoalueet), joilla muu toiminta on pyrittävä ratkaisemaan niin, ettei se aiheuta häiriötä maatalouden harjoittamiselle. Uudisrakentamiseen muualle kuin peltoalueille vaikuttaa ratkaisevasti peltoalueiden omistajat. Kaavan luonnosvaiheessa oli erikseen esitettyä maatilan talouskeskuksia. Luonnoksesta saadussa palautteessa kritisoitiin vain toimiviksi tilakeskuksiksi määriteltyjen maatilojen merkitsemistä kaavaan ja suuren osan aikaisempien kaavojen tilakeskusmerkintöjen puuttumista. Strategisen yleiskaavan ehdotuksessa tilakeskuksia ei osoiteta erikseen vaan niiden ohjaus perustuu aikaisemmin laadittujen ja voimaan jäävien yleiskaavojen ratkaisuihin. Ratkaisulla halutaan mahdollistaa myös maatilatoiminnan uudelleen käynnistämistä.

Metsätalouden harjoittamiseen strateginen kaava ei aseta rajoitteita. Kaavalla ei osoiteta toimenpiderajoitteita eikä uusia luonnonsuojelualueita lukuun ottamatta kaupungin maalle sijoittuvia luonnonsuojeluohjelman mukaisia kohteita. Kaavassa on merkitty laajat yhtenäiset metsäalueet ja niiden väliset ekologiset yhteystarpeet, joiden pirstomista tulee välttää. Merkinnät korostavat metsäalueiden kokonaismerkitystä Pohjois-Tampereella, ne eivät rajoita alueiden käyttöä, mutta ohjeistavat tiedostamaan ja huomioimaan metsäkokonaisuudet. Kaava mahdollistaa metsäalueille emätilatarkasteluun perustuvaa haja-asutusluonteista asumista, josta maanomistaja saa taloudellista hyötyä. Kaavaan on merkitty kaksi luonnovaraterminaalia tukkipuun väliaikaisiksi varastoimispa-

koiksi. Ohjeellisena osoitetut ulkoilureitit on joissain tapauksissa koettu uhkana metsätalouden harjoittamiselle. Reittien jatkosuunnittelu tullaan tekemään yhteistyössä maanomistajien kanssa, jotta mahdollinen haitta voidaan minimoida.

Mahdollistamalla lisärakentamista alueella voidaan tukea paikallisten maanrakennus-, kuljetus- ja rakennusyrittäjien toimintaa. Uudet asukkaat lisäävät myös muiden palvelu- ja yritystoimintojen kysyntää.

Kaavassa on osoitettu uusia elinkeinotoimintojen alueita seututien varteen Sorilaan, Värmälään, Kämenniemeen ja Terälahteen. Uudet toiminnot lisäävät alueen työpaikkaomavaraisuutta. Asuinrakennuksiin liittyvien ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien työtilojen rakentaminen on mahdollista myös muilla alueilla.

Matkailuelinkeinon harjoittamista ja kehittämistä on tuotu esiin osoittamalla Maisansalon matkailupalvelujen alue, nykyiset matkailukohteet sekä kehitettävä matkailukokonaisuus -alueet. Matkailutoimintaan voidaan hyödyntää myös alueen virkistyspalveluja (mm. ulkoilureitit, uimarannat, venesatamat) sekä jossain määrin myös luonnonsuojelualueita ja arvokasta kulttuurimaisemaa. Alueen järvimatkailulla on paljon potentiaalia, kaavassa osoitetut palvelut muodostavat alustan, johon yrittäjät voivat kytkeä omaa toimintaansa. Alueella on vanhoja vajaakäytöllä olevia matkailutoimintojen alueita esim. leirikeskuksia, joilla käyttötarkoituksen muutos tulee tehdä strategista yleiskaavaa tarkemmalla suunnittelutasolla, esimerkiksi ranta-asemakaavalla tai poikkeamis päätöksellä.

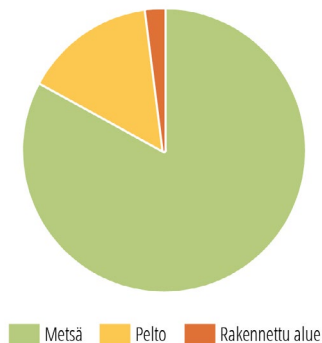
Nykyiset maa- ja kiviainesten ottoalueet on osoitettu kaavassa. Lisäksi on osoitettu kiviainesvara-alueina maakuntakaavan mukaiset alueet sekä Kurun harmaan graniitin mahdollinen laajentumisalue Kapeessa.

Lähtökohdat ja tavoitteet

Alueen nykytilanne

Tampere jakautuu selkeästi kaupunkimaisen etelän ja maaseutumaisen pohjoisen alueisiin. Siinä missä kantakaupunki on kasvanut, rakentunut ja kehittynyt voimakkaasti, pohjoinen alue on säilynyt maisemaltaan rauhallisena järvineen, metsineen, peltoineen ja kyläasukäytöksineen. Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan rajana on etelässä valtatie 9, lännessä Näsijärvi, pohjoisessa Ruoveden kunta sekä idässä Oriveden ja Kangasalan kaupungit. Pohjoisen alueen kokonaispinta-ala on 520 neliökilometriä, josta maapinta-ala on 397 neliökilometriä. Maapinta-alasta 83 % on metsää, 15 % peltoa ja 2 % rakennettuja alueita. Suurin osa Pohjois-Tampereen maa-alasta on yksityisessä maanomistuksessa (77 %). Tampereen kaupungin maanomistus on noin 9 % alueen maa-alasta.

Alue on pinta-alaltaan 75 % koko kaupungin pinta-alasta, mutta asukasmäärältään vain noin 2 %. Alueella on noin 4350 asukasta (9/2020), josta Kämmenniemen taajamassa 900 asukasta, Nurmi-Sorilassa 500 asukasta ja Terälahdessa 150 asukasta. Asukastiheys alueella on noin 11 asukasta neliökilometriä kohden, kun kantakaupungissa asukkaita on noin 1860 asukasta neliökilometriä kohden. Etäisyys Tampereen keskustasta alueen eteläosaan Nurmiin on noin 12 kilometriä, Kämmenniemen taajamaan noin 25 kilometriä ja pohjoisosaan Kapeeseen noin 50 kilometriä. Aitolahden alue liitettiin Tampereeseen vuonna 1966 ja Teiskon alue vuonna 1972. Alueella on yhä edelleen hyvin voimakas entisiin kuntiin liittyvä paikallisidentiteetti.

Alueella on rantaviivaa noin 585 kilometriä, josta Näsijärvellä noin 226 kilometriä. Laajat ranta-alueet ovat houkuttelevat alueelle runsaasti loma-asutusta. Myös vakituinen asuminen rannan läheisyydessä on tyypillistä alueelle, lähes puolet asukkaista asuu alle 200 metrin etäisyydellä rannasta. Yhteensä alueella on noin 2000 ympärivuotista asuntoa ja reilut 2700 loma-asuntoa. Rakennuskanta on paikoitellen vanhaa, noin puolet rakennuksista on rakennettu ennen vuotta 1960.

Yleiskaavan tehtävänä on yhdyskunnan eri toimintojen, kuten asutuksen, palvelujen ja työpaikkojen sekä virkistysalueiden sijoittamisen yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavoituksella ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet ja ohjataan tarkempia suunnittelutasoja. Yleiskaava on kaavamuu-tona joustava. Se voidaan laatia hyvinkin yleispiirteisenä tai toisaalta tarkkana ja suoraan rakentamista ohjaavana. Kasvavassa kantakaupungissa tärkeää on uusien asuin- ja elinkeinoalueiden osoittaminen, Pohjois-Tampereella enemminkin yhteisten sääntöjen löytäminen toimintojen yhteensovittamiseksi.

Alueen suunnittelun lähtökohdista on koottu erillinen julkaisu Esiselvitys 2018.

Kaavalliset lähtökohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL)

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (lyhennettynä MRL) on määritelty yleiskaavalle sisältövaatimukset (MRL 39 §). Yleiskaavan tärkeä tehtävä ja tavoite on sovittaa yhteen keskenään erilaisia vaatimuksia. MRL 39 §:n mukaisten sisältövaatimusten mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Sisältövaatimuksissa esitetyt asiat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja sisällöllinen tarkkuus sitä edellyttävät. Lisäksi lain mukaan yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos tuli voimaan 1.5.2017. Se antaa joitakin uusia mahdollisuuksia maankäytön suunnitteluun:

- yleispiirteinen yleiskaava ja alueellinen suunnittelutarveratkaisu mahdollinen
- yleiskaava voi olla suoran rakennusluvan perusteena, mahdollista myös kyläalueilla ja rakennuspaineisilla alueilla, mutta ei asemakaavoitettavilla alueilla (edellyttää aluevarausmerkintää)
- ranta-alueilla sijaitsevien kyläalueiden kehittäminen mahdollista ilman rantaviivaperusteista mitoitusta (edellyttää yhteisalueita esim. uimapaidat/venealakat)
- loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen vakituisiksi esim. alueellisena merkintänä mahdollinen alueilla, joilla ei ole voimassa olevaa kaavaa (edellyttää määräystä rakennusjärjestykseen)
- asuinrakennuksen asuntomäärän rajoittaminen poistuu (ennen kaksiasuntoinen)
- maatilatalouskeskusten yhteydessä voi myöntää suoria rakennuslupia myös oheistoimintaan (esim. maatalamatkailu)
- 10 vuoden määräaikaisuus poistuu yleiskaavoista
- maisematyölupaa ei voi käyttää yleiskaavan M-alueilla
- voimassa olevat kaavat jäävät voimaan sellaisinaan

Valtakunnalliset alueidenkäyttö-tavoitteet (lyhennettynä VAT)

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Tavoitteet ovat valtioneuvoston hyväksymä asiakirja, joka on tullut voimaan 1.4.2018. Tavoitteita tulee noudattaa kuntien kaavoituksessa. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Alueidenkäyttötavoitteiden tehtävänä on:

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien seikkojen huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa,

- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain ja alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet, joista tärkeimmät ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys,
- toimia kaavoituksen ennakoivan ja vuorovaikutteisen viranomaistyön välineenä valtakunnallisesti merkittävisissä alueidenkäytön kysymyksissä sekä
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa.

Pohjois-Tampereella huomioitavia tavoitteita ovat mm. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja uusiutumiskykyinen energiahuolto.

Maakuntakaava ja muut seudulliset suunnitelmat

Maakuntakaava

Maakuntakaava ohjaa ylimpänä kaavamuotona tarkempaa alueiden suunnittelua. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on tullut voimaan maakuntahallituksen kuulutuksella 8.6.2017. Aluevarauksia on osoitettu taajamatoiminoille Nurmi-Sorilaan ja Kämenniemeen, matkailupalveluille Maisansaloon, teollisuuteen ja jätteiden käsittelyyn Tarastenjärvelle, luonnonsuojeluun (laajimpana alueen Vattula) sekä retkeilyyn ja ulkoiluun Kintulammen alueella. Muu alue on maaseutualueutta sekä ekosysteemipalveluiden kannalta merkittävää maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (Nurmista koilliseen Oriveden suuntaan ulottuva vyöhyke). Ulkoilureittinä on osoitettu maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät ohjeelliset ulkoilureitit mm. Kintulammen ja Pukalan välinen reitti. Lisäksi alueelle on osoitettu lukuisia osa-alue- ja kohdemerkintöjä, mm. arvokkaat maisema-alueet, maakunnallisesti merkittävät rakennuskulttuuriympäristökohteet ja arkeologisen perinnön ydinalueet. Alueen eteläosa (mm. Hirviniemi ja Palonkylä) on osoitettu kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeeksi, joka tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040 on hyväksytty seutuhallituksessa 17.12.2014 ja Tampereen kaupunginhallituksessa 2.2.2015. Rakennesuunnitelma ulottuu Pohjois-Tampereelle Nurmi-Sorilaan

ja Tarastenjärvelle. Nurmi-Sorilaan on osoitettu uusi merkittävästi kehitettävä asuinalue, johon ennen vuotta 2040 on mitoitettu 4000 uutta asukasta (1550 asuntoa). Nurmi-Sorilan on katsottu täydentyvän huomattavasti vuoden 2040 jälkeen. Tarastenjärvelle on osoitettu uusi merkittävästi kehitettävä työpaikka-alue ja osaamiskeskitymä, johon tulisi 1350 uutta työpaikkaa vuosina 2015-2040. Valtatie 9 on osoitettu uutena/parannettavana valtatienä.

Seudulliset periaatteet yhdyskuntarakenteen hajautumisen ehkäisemiseksi

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän valmistelemat seudulliset periaatteet yhdyskuntarakenteen hajautumisen ehkäisemiseksi on hyväksytty seutuhallituksessa 30.1.2013, Tampereen kaupunginhallituksessa 15.4.2013 sekä myös muissa kaupunkiseudun kunnissa.

Voimassa olevat yleis- ja asemakaavat

Pohjois-Tampereella on voimassa kaksi koko aluetta koskevaa yleiskaavaa (Aitolahti-Teisko yleiskaava 1982 ja Aitolahti-Teisko rantayleiskaava 1989) ja kuusi osayleiskaavaa (Terälahti, Kapee, Velaatta, Teiskon kirkonseutu, Nurmi-Sorila ja Sisaruspohja). Lisäksi Tarastenjärven alueella on voimassa vanha Nurmi-Sorilan osayleiskaava 1981. Nyt käynnissä olevan strategisen yleiskaavan lisäksi alueella on vireillä kaksi osayleiskaavaa (Terälähdän osayleiskaavan tarkistus ja Viitapohja).

Asemakaavoja on laadittu Kämenniemeen, Maisansaloon ja Tarastenjärvelle. Asemakaavoitettujen alueiden pinta-ala on noin 557 hehtaaria. Ranta-asemakaavoja on yhteensä voimassa 37 kappaletta eri puolilla aluetta. Ranta-asemakaavoitettujen alueiden yhteispinta-ala on noin 1200 hehtaaria. Alueella ei ole tällä hetkellä vireillä asemakaavoja, ranta-asemakaavoista vireillä on Aitolahden Pättiniemi, Kapeen Kaustaranjärvi ja Viitapohjan Hankaranta (9/2020).

Alueeseen rajautuvat kaavat

Tampereen Kantakaupungin yleiskaava 2040 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.5.2017 ja kuulutettu voimaan 20.1.2020. Kantakaupungin yleiskaava päivitetään valtuustokausittain ja nyt vireillä olevan Kantakaupungin vaiheyleiskaava -valtuustokausi 2017-2021 ehdotus oli nähtävillä alkuvuodesta 2021.

Kangasalan puolella on voimassa Strateginen yleiskaava 2040 (hyväksytty 2017), joka ohjaa kunnan maankäytön suuria linjoja ja on voimassa osayleiskaavojen rinnalla. Rantaosayleiskaava (2001) ohjaa ranta-alueiden maankäyttöä. Vireillä ovat Ruutanen osayleiskaava (ehdotus 2011) ja Maaseutualueiden osayleiskaava (uudelleen valmisteltu luonnos 2019). Asemakaavoista Tampereen rajalla on Tarastenjärven asemakaava (2017) ja Paalijärven ranta-asemakaava (2001). Tarastenjärven alueella on vireillä Kidetien asemakaavan muutos (ehdotus 2020).

Orivedellä on voimassa Pohjoisten järvien osayleiskaava ja vireillä Rantaosayleiskaava (tarkistettu ehdotus 2020) sekä Strateginen yleiskaava (ehdotus 2020). Ranta-asemakaavoja on laadittu Kalliojärven ja Ralakejärven alueille.

Ruovedellä on voimassa Rantaosayleiskaava (2017) ja ranta-asemakaavoja Kalliojärven (1994) ja Rypynlahden alueilla (1995).

Ylöjärven puolella vesialueeseen rajautuu voimassa oleva Kurun rantaosayleiskaava (2007).

Rakennusjärjestys ja rakennuskiellot

Tampereen kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.1.2014 ja siinä annetaan ohjeet mm. rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolella ja määrittellään suunnittelutarvealueet. Alueella ei ole rakennuskielto-alueita.

Tavoitteet

Yleiset tavoitteet

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava sisältyy kaupunginvaltuustossa 18.12.2018 hyväksytyyn yleiskaavoituksen työohjelmaan vuosille 2017 – 2021. Siinä kaavan päätavoitteiksi on nostettu rakentamisen ohjaaminen, matkailun edistäminen ja Kämenniemen yleissuunnittelu. Strategisella yleiskaavalla määritellään pysyvän asumisen ja uuden asuntorakentamisen, palvelujen saataavuuden, vesihuollon järjestämisen, maaseutuelinkeinojen sekä matkailun ja virkistyskäytön kehittämisen tavoitteet sekä linjataan erityyppisten alueiden rakentamismahdollisuudet ja suunnittelutavat. Alueen kokonaistarkastelu yksittäisten osa-alueiden sijaan antaa mahdollisuuden tutkia alueen kehittämisen painopistealueita ja samalla taata maanomistajien tasapuolinen kohtelu vastaavallisilla osa-alueilla. Pohjois-Tampereen maaseutualueelle

yksityiskohtaisen, rakennuspaikkakohtaisen aluevarauskaavan laatimista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, koska alueen tulevaa kehitystä ja rakentamistarpeita on vaikea ennakoita vuosia eteenpäin. Ennakoinnin vaikeus on nähtävissä alueelle aiemmin laadituissa kylien osayleiskaavoissa, joissa osoitetuista rakennuspaikoista suurin osa on edelleen rakentamatta.

Pohjoisen suuralueen maankäyttöohjeet on hyväksytty ympäristölautakunnassa 27.8.2002. Alueelle tehtävät suunnittelutarvepäätökset valmistellaan näiden ohjeiden mukaisesti. Maankäyttö- ja rakennuslain muutos astui voimaan 1.5.2017. Muutoksen myötä Pohjois-Tampereen suunnittelussa voidaan tutkia mm. alueellisten suunnittelutarveratkaisujen ja loma-asuntojen käyttö-tarkoituksen muuttamisen mahdollisuutta. Laadittavalla yleiskaavalla voidaan ajantasaistaa, selkeyttää ja sujuvoittaa rakentamisen ohjaamista alueella.

Tampereen kaupunkistrategiassa ja yleiskaavan työohjelmassa esiin nostettu Teiskon matkailun kehittämisen kytketään kiinteästi suunnitteluun. Alueella on jo nyt varsin monipuolisesti erilaisia vapaa-ajan palveluja ja virkistykseen varattuja alueita. Pohjoisen alueen laajuus ja hienot ympäristön tarjoamat olosuhteet yhdessä hyvän sijainnin kanssa tarjoavat mahdollisuuksia kehittää edelleen aluetta matkailun ja virkistyksen kohteena. Matkailuhankkeiden koordinoinnin päävastuu on kaupungin elinkeino- ja kilpailukyyn palvelualueella ja yleiskaavassa tulee varmistaa näiden hankkeiden kehittämismahdollisuudet.

Yleiskaavan rinnalla laadittavassa Kämmenniemen yleissuunnitelmassa tutkitaan muuta aluetta tarkemmin taajaman mahdollisia laajenemissuuntia. Alue poikkeaa muusta Pohjois-Tampereesta siten, että alueella rakentaminen pohjautuu pääosin asemakaavaan. Kämmenniemen vahvistamiseksi tavoitellaan kaupungin omistamille maille uusia asuin- ja työpaikka-alueita.

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 ohjaa ylimpänä kaavamuotona alueen tarkempaa suunnittelua. Kaava on hyväksytty vuonna 2017 ja sen sisältö voidaan stra-

tegisen yleiskaavan avulla välittää yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Pohjois-Tampereen alueelle on laadittu yleiskaavoja koko aluetta kattavina (Aitolahti-Teisko yleiskaava 1982 ja Aitolahti-Teisko rantayleiskaava 1989) sekä osayleiskaavoina (Terälahti, Kapee, Velaatta, Teiskon seurakunta, Sisaruspohja ja Nurmi-Sorila). Asemakaavoja on laadittu Kämmenniemeen, Maisansaloon ja Tarastenjärvelle. Yksityisten maanomistajien laatimia ranta-asemakaavoja on laadittu eri puolille aluetta yhteensä 37 kpl. Osayleiskaavat, asema- ja ranta-asemakaavat sekä ranta-rakentamisen osalta myös rantayleiskaava on tarkoitus jättää voimaan strategisen yleiskaavan valmistumisen jälkeenkin.

Osallisten esiin nostamat tavoitteet

Asukaskyselyt

Kaavan valmisteluvaiheessa laadittiin asukkaille teema-kohtaisia kyselyitä. Seuraavassa on koottuna merkittävimpiä kyselyissä esiin nousseita tavoitteita.

Kysely asukkaille ja kesäasukkaille 2017, palautelomake kesätapahtumissa, 185 vastaajaa

- alueen ominaispiirteet tulee säilyttää
- lisää asukkaita
- tärkeää: luonnonläheisyys, vesistöt, rauhallisuus, yhteisöllisyys, Tampereen keskustan läheisyys
- kehitettävää: palvelut (mm. terveyspalvelut, julkinen liikenne, harrastusmahdollisuudet) kunnallistekniikka ja teiden kunto, hajarakennusoikeuden määrä, kesäasunnot vakituisiksi

Nuorten näkökulmia alueen kehittämiseen 2018, nettipohjainen kysely, 228 vastaajaa

- alueella on nykyisellään sopiva määrä taloja ja rakennuksia
- halu/tarve muuttaa jossakin vaiheessa pois alueelta
- tärkeää: metsät, kaunis ympäristö, järvet, rauhallisuus, hiljaisuus, kaverit
- kehitettävää: kevyen liikenteen turvallisuus, pelikentät
- tiedottamisen osalta sähköiset aineistot ensisijaisia

Maatilaselvitys 2018, tilakohtaiset haastattelut, vastaan 68 toimivaa maatilaa

- pellot tulevat jatkossakin säilymään viljeltyinä, vaikka tilamäärä vähenisi (asutusta ei tule ohjata pelloille)
- alueen sijainti hyvä Tampereen kupeessa
- tuotantotalouden kehittämistä ei saa rajoittaa
- alueen tulee säilyä maaseutumaisena, mutta uudetkin asukkaat tervetulleita
- kehitettävää: Pohjois-Tampereen asiamies kaupungille, teiden kunto, julkinen liikenne, tietoliikenneyhteydet, lupapolitiikka joustavammaksi

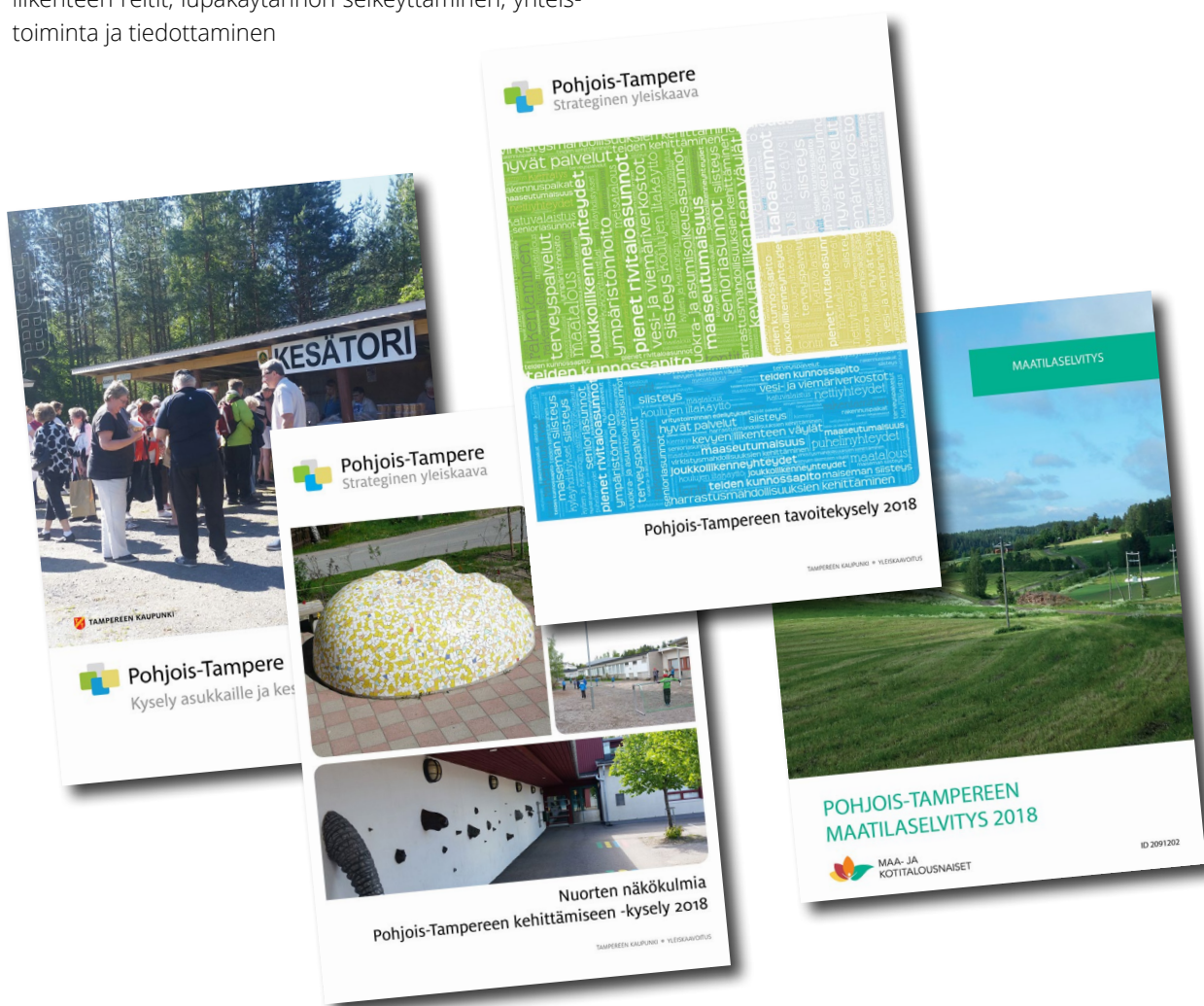
Tavoitekysely 2018, nettipohjainen kysely, 269 vastaajaa

- maanomistajalla tulee olla oikeus rakentaa omalle maalleen
- elinkeinomahdollisuuksien tukeminen
- tärkeää: maaseutumaisuus ja siitä kumpuava elämäntapa, väestön kasvu, terveyspalvelut, julkinen liikenne, uusien rakennuspaikkojen osalta tasapuolinen kohtelu
- kehitettävää: lapsiperheiden ja ikäihmisten asuminen, virkistysmahdollisuudet, matkailu, teiden kunto, kevyen liikenteen reitit, lupakäytännön selkeyttäminen, yhteistoiminta ja tiedottaminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 10 lausuntoa ja 5 mielipidettä. Lausunnoissa nostettiin esille mm. maakuntakaavan ratkaisujen välittyminen yleiskaavaan, seudulliset virkistysyhteydet, haja-asutuksen muodostamisen periaatteet, yritys- ja teollisuustonttien tarve, Terälahden alueen kehittäminen sekä yhdyskuntatekniikan ja ympäristönsuojellisten seikkojen huomioiminen. Miellipiteissä otettiin kantaa yksittäisten kiinteistöjen lisäksi Kaanaan moottoriurheilukeskuksen aiheuttamiin häiriöihin, Teiskon liikuntamahdollisuuksien parantamiseen sekä rakentamiseen Hirviniemen lievealueella.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palautte on esitetty tarkemmin kohdassa kaavaprosessi ja osallistuminen.

Kaavaluonnoksesta saatiin 28 lausuntoa ja 92 mielipidettä. Palautteessa esitettyjä tavoitteita olivat mm. uusien voimalinjojen terveysvaikutusten huomioiminen, mitoitusvyöhykkeiden poistaminen, maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen sekä Kapeen kiviainestuotannon turvaaminen. Luonnosvaiheen palaute on esitetty tarkemmin kohdassa kaavaprosessi ja osallistuminen sekä erillisessä raportissa Luonnosvaiheen palaute ja vastineet.

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetty aikataulukkaavio.

Kaavaprosessi ja osallistuminen

Organisaatio

Yleiskaavan hyväksyy kaupunginvaltuusto. Välivaiheen nähtäville asettamisesta (luonnos ja ehdotus) päättää yhdyskuntalautakunta. Kaava laaditaan kaupunkiympäristön palvelualueella. Muilta kaupungin toimialueilta yhteistyötä on tehty mm. sivistystoimen palvelualueen (kasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut) sekä elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen kanssa (yritys- ja yhteiskuntasuhteet sekä kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka). Kaupungin eri liikelaitoksista yhteistyötä on tehty mm. Tampereen Veden, Tampereen Sähköverkko Oy:n ja Tampereen Infra Oy:n kanssa.

Yleiskaava on laadittu kaupunkiympäristön suunnittelun yleiskaavoituksessa. Suunnitteluprosessia on johtanut yleiskaavapäällikkö Pia Hastio ja kaavan laadinnasta on vastannut kaavoitusarkkitehti Anna-Maria Niilo-Rämä. Rakentamisen ohjaamisen osalta työhön on keskeisesti osallistunut kaavainsinööri Hilkka Takalo. Viherrakenteen selvityksistä ovat vastanneet erikoissuunnittelija Saija Kouko ja kaavoitusarkkitehti Mirkka Katajamäki. Tekninen suunnittelija Birgitta Helsing, johtava erikoissuunnittelija Ulla Lautaoja, paikkatietoasiantuntija Erno Mäkinen sekä erikoissuunnittelija Maria Seppälä ovat tehneet aineistoon liittyviä paikkatietoanalyysyjä, kyselyitä, karttoja ja muuta aineistoa. Luonnosvaiheessa aineiston valmisteluun osallistuivat myös kaavoitussihteeri Pirjo Palokangas ja tekninen suunnittelija Jussi Tahvanainen.

Yleiskaavaa varten on laadittu selvityksiä ja suunnitelmia myös konsulttityönä.

Kaavatyötä koskevat päätökset

Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava on käynnistetty kaupunginvaltuuston 18.12.2017 hyväksymän yleiskaavoituksen työohjelman 2017-2021 mukaisesti. Työohjelmassa kaavan pääteemoiksi nostettiin rakentamisen ohjaaminen, matkailun edistäminen ja Kämenniemen yleissuunnittelu. Työohjelman mukaan yleiskaavassa määritetään asumisen ja elinkeinoelämän kehittämistä sekä painopistealueet. Myös palvelujen säilyttäminen ja saavutettavuus sekä vesihuollon tulevat linjaukset ovat tärkeä osa alueen suunnittelua.

Kaavan aloituspäätös hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 5.3.2018 ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 8.3.-31.5.2018.

Yhdyskuntalautakunta päätti kokouksessaan 2.4.2019 kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta 4.4.-31.5.2019 väliseksi ajaksi. Kaavatilanne esiteltiin kaupunginhallituksen kehittämiskokouksessa 18.5.2020.

Kaavan tilanne merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen kehittämiskokouksessa 24.8.2020. Kokouksessa hyväksyttiin kaavan jatkotyöskentelyä ja pohjoisen alueen kehittämistä ohjaava ponsi: *”Kylä- ja maaseutuyöhykkeiden kehittämistarvetta tarkastellaan valtuustokausittain vuorovaikutuksessa paikallisten asukkaiden ja maaseutuasumisesta kiinnostuneiden kanssa. Pohjoisen Tampereen rakentamisen tilannetta seurataan ja siitä raportoidaan yhdyskuntalautakunnalle vuosittain. Mahdollistetaan ohjeellista tiheämpi rakentaminen esimerkiksi asuntoryhmissä kylä- ja maaseutuyöhykkeille, kun tiheämmälle rakentamiselle on kuntatekniseen, elinkeinojen edistämiseen, rakentamiseen tai ympäristöön liittyvä peruste.”*

Yhdyskuntalautakunta päätti kokouksessaan 27.10.2020 kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta 29.10.-30.11.2020 väliseksi ajaksi. Samassa kokouksessa hyväksyttiin Kämenniemen yleissuunnitelma jatkosuunnittelun pohjaksi.

Kaavan tilanne (ehdotusvaiheen palaute ja kaavaan tehtävät tarkistukset) merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen kokouksessa 8.2.2021.

Yhdyskuntalautakunta hyväksyi 3.3.2021 päivätyn, tarkistetun yleiskaavan kokouksessaan 23.3.2021 ja kaupunginhallitus 6.4.2021. Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 19.4.2021 §53. Samalla valtuusto hyväksyi kaavaan liittyvän toivomusponnen: *”Valtuusto edellyttää, että laaditaan luontoarvot turvaten Aitolahden ja Teiskon haja-asutusalueen rantoja koskeva selvitys mahdollisista loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksista vapaa-ajan käytöstä pysyvään asumiseen.”*

Selvityksessä arvioitaisiin yleispiirteisesti, paljonko loma-asuntojen käyttötarkoitusta muutettaisiin ja mille alueille muutokset kohdistuisivat. Toisaalta arvioitaisiin mitkä kustannusvaikutukset muutoksista kaupungille syntyisi verotulojen kasvusta ja toisaalta yhdyskuntarakenteen leviämisestä. Samoin pitäisi arvioida muutokset alueen palvelurakenteeseen.

Selvitys pitää tehdä yhteistyössä Pirkanmaan liiton, ELY-keskuksen ja muiden viranomaisten kanssa.

Osana selvitystä arvioidaan mahdollinen tarve uudistaa Aitolahti-Teisko rantayleiskaava. Uudistamisen vaihtoehtona arvioidaan myös nykyisen rantayleiskaavan ja rakennusjärjestyksen yksittäisten kohtien tarkistaminen.

Kaupunginvaltuuston päätöksestä jätettiin yksi valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen 20.10.2022 tehdyllä päätöksellä. Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava kuulutettiin voimaan 25.11.2022.

Viranomaisyhteistyö

Kaavan aloitusvaiheen viranomaisyhteistyö pidettiin 4.4.2018. Neuvottelussa pidettiin hyvänä, että aluetta suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena maakuntakaavan juuri tultua voimaan. OAS:ssa esitettyä selvitysaineistoa toivottiin tarkennettavan. Viranomaisyhteistyöpalaveri on pidetty Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (lyhennettynä ELY) kanssa 7.6.2018 ja 8.2.2019. Ensimmäisessä palaverissa käsiteltiin alueella voimassa olevien yleiskaavojen ohjausvaikutusta, rakennusoikeuden määrittämisen perusteita ja kaavojen toteutuneisuutta. Toisessa palaverissa käsiteltiin mm. kaavaluonnoksen vyöhykeperiaatteita ja loma-asuntojen käyttötarkoitusten muutoksia. Laajempi työpalaveri luonnosvaiheen palautteesta ja sen vaikutuksesta kaavaratkaisuun pidettiin 13.3.2020. Lisäksi on pidetty työpalaveri Pirkanmaan Liiton (tuulivoima-alue) ja Pirkanmaan maakuntamuseon (luonnos- ja ehdotusvaiheen lausunto) ja Pirkanmaan ELY-keskuksen vesiyksikön kanssa (vesihuollon järjestäminen).

Kaavan ehdotusvaiheen viranomaisyhteistyö pidettiin 19.2.2021. Neuvottelun perusteella kaavaselostukseen täydennettiin virkistysalueen, kehitettävän matkailukokonaisuuden ja pohjavesialueen merkintöjen kuvauksia.

Aloitus- ja ehdotusvaiheen viranomaisyhteistyön muistiot ovat kaavaselostuksen liitteenä.

Tiedottaminen

Kaavan virallinen tiedottaminen tapahtuu kuulutuksin kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla ja Aamulehdessä. Lisäksi ilmoituksia julkaistaan kaavan nettisivuilla ja Teisko-Aitolahti -lehdessä. Kaavan etenemisestä tai tilaisuuksista ei tiedoteta osallisille henkilökohtaisesti. Alueella toimiville yhdistyksille ja osallisryhmille on kuitenkin toimitettu sähköpostilla tietoa esim. nähtävillä oloista ja asukastilaisuuksista.

Valmisteluvaiheen tapahtumat

- Maatilaselvityksen aloitustilaisuus Kämmenniemen koululla 25.1.2018, mukana 14 osallista
- Kaavan aloitusvaiheen yleisötilaisuus Kämmenniemen koululla 13.3.2018, noin 70 osallista
- Koillisen alueen alueverkoston tapaaminen Kämmenniemen koululla 6.6.2018
- Maatilaselvityksen esittely Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliiton edustajille Frenckelliällä 14.6.2018
- Luonnosvaiheen asukastilaisuus Kämmenniemen koululla 7.5.2019, noin 110 osallista
- Kämmenniemen yleissuunnitelman luonnosvaihtoehtojen asukastilaisuus Kämmenniemen koululla 8.5.2019, noin 40 osallista

- Luonnosvaiheen esittelytilaisuus lausunnonantajille ja yhdistyksille Frenckelliällä 17.5.2019, 17 osallista
- Teisko-Aitolahti -lehdessä useita lehtijuttuja selvityksistä, kaavan aikataulusta ja prosessista, luonnoksista ja saadusta palautteesta
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja kaavaluonnoksen nähtävillä olo, sähköposti osallisryhmille ja yhteisöille
- Kämmenniemen ja Terälahden kirjastot, aineistoa esillä osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaluonnoksen nähtävillä olon ajan
- Kaavan nettisivut ja Twitter-päivitykset koko prosessin ajan
- Viralliset kuulutukset kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla sekä Aamulehdessä aloitusvaiheessa 8.3.2018 ja luonnosvaiheessa 4.4.2019

Kaavan valmisteluvaihe ja siihen liittyvä vuorovaikutus

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin 10 lausuntoa ja 5 mielipidettä (nähtävillä 8.3.-31.5.2018). Lausunnoissa nostettiin esille mm. maakuntakaavan ratkaisujen välittyminen yleiskaavaan, seudulliset virkistysyhteydet, haja-asutuksen muodostamisen periaatteet, yritys- ja teollisuustonttien tarve, Terälahden alueen kehittäminen sekä yhdyskuntateknisten ja ympäristönsuojelullisten seikkojen huomioiminen. Mielenpitoista otettiin kantaa yksittäisten kiinteistöjen lisäksi mm. Kaanaan moottoriurheilukeskuksen aiheuttamiin häiriöihin, Teiskon liikuntamahdollisuuksien parantamiseen sekä rakentamiseen Hirviniemen lievealueella.

Seuraavassa on esitetty tiivistettynä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute.

Lausunnot:

Pirkanmaan liitto

- Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 mukaiset maakunnan strategiset kehittämisperiaatemerkinnot määräyksineen tulee erityisesti ottaa huomioon
- alue on maakuntakaavassa osoitettu pääosin maa-seutualue -merkinnällä. Alueella on myös monia muita aluevaraus-, kohde- ja erityisominaisuusmerkintöjä
- maakuntakaavan ratkaisujen kaavamääräyksineen tulee välittyä myös yleiskaava-alueen yksityiskohtaisempaan suunnitteluun

- Kintulammen ja Oriveden Pukalan välinen maa- ja metsätalousvaltainen alue, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä siihen kytkeytyvine retkeily- ja ulkoilualueineen sekä suojelualueineen on syytä huomioida kehittämisen painopisteenä yleiskaavatyössä
- yhteistyö naapurikuntien kanssa tulee hyödyntää kaavan valmistelussa
- oas:iin tarkennuksia laadittavista selvityksistä

Liikennevirasto

- alueella sijaitsevat vesiväylät tulisi merkitä kaavakartalle
- vesiliikenteen vaikutukset (esim. aallokko) ja olemassa olevat turvalaitteet ja niiden maa-aluevaraukset huomioitava

Museovirasto

- Museovirasto vastaa alueen vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelusta
- Alueelta ei toistaiseksi tunneta vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Alueelta on tiedossa ainoastaan muutamia proomun hylkyjä, joita ei pidetä muinaisjäännöksinä
- kattavia selvityksiä ei ole tehty ja on mahdollista, että kaavan alueella on entuudestaan tuntemattomia vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Mikäli vesialueiden käyttö muuttuu, selvitykset voivat olla tarpeen
- Museovirasto toivoo saavansa kaavaluonnoksen lausuttavakseen

Säteilyturvakeskus

- Alueella on 400 kV ja 110 kV voimajohtoja, jotka tulee huomioida
- Tampereella on alueita, joissa on korkeita radonpitoisuuksia ja jotka tulee huomioida uusien asuintalojen rakennettaessa

Liikenteen turvallisuusvirasto, Trafi

- Kaavoituksessa on syytä ottaa huomioon Teiskon lentopaikan lentomelualueesta johtuvat vaikutukset kaavamääräyksiin.

Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Pirkka ry

- maa- ja metsätalous on alueella tärkeää, kaavoitustyö ei saa aiheuttaa siihen lisärajoitteita
- haja-asutuksen muodostuminen tulisi sallia ihmisten haluamalla tavalla
- lievealueen rajaa ja olemassa oloa tulisi harkita uudelleen (eriarvoistaa maanomistajia)
- vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituiseen asuinkäyttöön on helpotettava

- vesihuollon kysymykset tulee pohtia rinnan kaavoituksen kanssa, keskitetty vesihuolto tulisi olla lähes koko haja-asutusalueella saatavilla ja sen tulisi olla strateginen tavoite myös Tampereella
- yritys- ja teollisuustonteille tulee olla varauksia esim. Kämmenniemen läheisyydessä ja Terälähdessä
- alueelta tulisi kerätä aktiivinen paikallisten toimijoiden ja asukkaiden joukko, jota kuullaan kattavasti

Tampereen Vesi Liikelaitos

- alueella toimii Kämmenniemen ja Polson pintavesilaitokset ja jätevedenpuhdistamot
- jätevesien johtamisesta kantakaupungin viemäriverkkoon on tekeillä teknis-taloudellinen selvitys, joka tulee huomioida. Alustavien tulosten perusteella rakentamisinvestoinnin suuruus liittyvää kiinteistöä kohti tulisi olemaan merkittävästi suurempi kuin kaupunkimaisella, tiheään rakennetulla alueella.
- Tampereen Vesi on halukas osallistumaan strategisen yleiskaavan valmisteluun ja vaihtoehtojen vertailuun

Terälähdän Seutu ry

- kaavatyössä tulee löytää ratkaisu Terälähdän vesihuollon toteuttamiselle
- koko alueella tulee tarkastella pienteollisuuden ja palveluyritysten tarpeisiin soveltuvia tontteja
- alueella on tarvetta suurten tapahtumien järjestämiseen (moottoriurheilu, suunnistus jne), niihin liittyvään huoltoon sekä elämys- ja luontomatkailuun
- palveluiden määrä ja laatu tulee turvata, myös julkisen liikenteen riittävä taso
- yleissuunnitelma tulee laatia Kämmenniemen lisäksi myös Terälähteen ja Maisansaloon
- jatkossakin pitää olla mahdollisuus laatia rakennuskohdaiset aluevarauskaavat maanomistajan niin halutessa
- kaavatyötä varten tulee perustaa paikallinen osallisyhmä
- liikuntapaikkojen tilannetta tulee parantaa erikseen toimitetun vetoomuksen mukaisesti

Tampereen polkupyöräilijät ry

- pyörämatkailun Näsijärvireitti ja verkoston laatu tulee ottaa huomioon
- taajamien ja kylien yhteydessä olevat yhdistetyt jalkakäytävät ja pyörätiet muodostavat epäloogisesti jatkuvia kokonaisuuksia useine puolenvaihdoiksineen ja käännöksineen
- Kämmenniemen taajamassa uuden asutuksen tulee sijoittua niin, että päivittäinen asiointi palveluihin onnistuu sujuvasti myös polkupyörällä. Tämä tukee osaltaan Tampereen hiilineutraalisuustavoitetta

Tampereen kaupunki, ympäristönsuojeluyksikön kommentit

- selvitysten osalta tulee listata nykyiset aineistot, luontoselvitystarpeet arvioitava mikäli tulee muuntuvaa/laajentuvaa maankäyttöä
- vesihuollon järjestäminen huomioitava rakentamisen painopistealueilla
- vesistön ja pienvesien arvokkaiden kohteiden kartoitustarve selvitettävä, mm. Asuntilanjoki, Peräjoki
- virkistyspalveluiden osalta tulee tunnistaa 'timantti-kohteet', matkailukohteet sekä järvien ja saarien virkistyskäyttö, retkeilyreitit tulee määritellä, luontomat-kailua tulee kehittää (Kintulammi, Näsijärvi, Kiimajoen melontareitti, Näsijärven pyöräilyreitti, ratsastusreitit ym kestävä matkailu), moottorikelkkareitit ja vesijettisafarit virkistyspalveluina (meluhäiriöt), Maisansalon kehittäminen
- viherverkon ja luonnonsuojelun osalta kytkeytymisen ja jatkuvuuden tarkastelu, yhteydet naapurikuntiin, metsien hiilinielutarkastelu, talousmetsien rooli ja metsien käytön ohjaustarpeet, metsäluonnon ydinalueet (Zonation-aineisto), metsien luontoarvot, luonnonsuojelualueet ja valtakunnalliset ohjelmakohteet, perinnebiotooppikartoituksen päivitystarve arvioitava
- Terälähdän luontokoulun toimintaedellytysten turvaaminen
- ympäristöhäiriöiden osalta huomioitava maa-ainesten otto, Kaanaa, Tarastenjärven eri toiminnot, puuterminaalit ja paikalliset energiantuotantoalueet, maa- ja hevosalous huomioitava, mahdollinen uuden maankäyttöpaikan sijainti

Mielipiteet

Mielipide 1 (Maisakki ry)

- Maisansalon kehittämisessä tulee huomioida Maisakin mökkialueen olosuhteet. Rannat, venepaikat ja virkistysalueet tulee olla edelleen käytössä ja nykyiset kulkuväylät tulee turvata (liikenneväylät sekä kävelyväylät ja -reitit)
- osallistuu mielellään alueen kehittämis- ja kaavoitusprosessiin

Mielipide 2

- ilmailu- ja moottorikeskus aiheuttaa häiriöitä
- tietyt henkilöt hoitavat koko Pohjois-Tampereen asioita klaanimaisesti vuodesta toiseen
- kyläyhdistys ei ole puolustanut omaa asuinpaikkaa, oman kylän pohjavesialuetta ja haitankärsijöitä moottoriurheilukeskuksen ympäristölupaprosessin eri vaiheissa
- todellisuudessa Kaanaassa ei ole kylää, katuvalot ja investointi valokuitukaapeliin ovat turhia ja joukkoliikenne toimii väkimäärään suhteutettuna hyvin

Mielipide 3

- kiinteistö pyydetään kaavoittamaan omakotitalorakentamista varten

Mielipide 4, Kämmenniemen koulu, Kämmenniemen ja Terälähdän vanhempainyhdistykset, Teiskon Urheilijat ry, Teiskon Triathlon ry, Terälähdän Seutu ry (erillinen vetoamus jätetty apulaispormestari Johanna Loukaskorvelle 30.4.2018)

- Teiskon liikuntamahdollisuudet halutaan kuntoon, liikuntapaikat palvelevat paikallisten lisäksi mökkiläisiä ja matkailijoita
- Esitämme seuraavia panostuksia vuosien 2018-2019 aikana, yhdistykset ovat valmiita tuomaan talkoapanosta mukaan
- Kämmenniemen koulun sorakenttä, Terälähdän urheilukenttä, Terälähdän kuntopolku, Maisansalon kuntopolku
- Kämmenniemeen toivotaan lähiliikuntapaikka nuorisolle esim. purettavan päiväkodin paikalle (skeittausmahdollisuus)
- pyöräilylevennys 338-tielle Kämmenniemen ja Terälähdän välille

Mielipide 5

- kokonaisuutena oas on hyvä ja siinä esitetyt asiat ovat kannatettavia
- toivotaan ratkaisua Hirviniemen lievealue -asiaan
- maakuntakaavan kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeen kehittämissuosituksissa ei ole mainittu, etteikö uusia suunnittelutarveratkaisuja voisi myöntää
- lievealuepäätös on alun perin tehty ilman maanomistajien ja päättäjien kunnollista vuoropuhelua
- alueelle on rakennettu kunnallistekniikka, mikä puoltaa uusien suunnittelutarveratkaisuiden myöntämistä
- toki kaavassa olisi hyvä määrittää alueet, johon rakentaminen on sallittua ja mihin ei, Teiskon ja Aitolahden kulttuuriympäristöselvityksessä on annettu hyvät ja kattavat suositukset asiasta
- maanomistajien tasapuolinen kohtelu ei toteudu pohjoistampereella, mikäli Hirviniemen alue pysyy lievealueena

Asukaskyselyt

Valmisteluvaiheessa järjestettiin asukaskyselyitä lähtökohtien ja tavoitteiden kirjaamista varten.

- Kysely asukkaille ja kesäasukkaille 2017, palautelomake kesätapahtumissa 2017, 185 vastaajaa
- Nuorten näkökulmia alueen kehittämiseen 2018, nettipohjainen kysely 18.12.2017-31.1.2018, 228 vastaajaa
- Maatilaselvitys 2018, tilakohtaiset haastattelut keväällä 2018, vastaajina 68 toimivaa maatilaa
- Tavoitekysely 2018, nettipohjainen kysely 8.3.-31.5.2018, 269 vastaajaa

Asukaskyselyistä on laadittu erilliset tiivistelmäraportit. Kyselyissä esiin tulleita tavoitteita on esitetty kohdassa Lähtökohdat ja tavoitteet.

Valmisteluvaiheessa tehdyt selvitykset ja erillissuunnitelmat on esitetty kohdassa Selvitykset ja lähteet. Valmisteluvaiheen kaavasuunnittelussa tutkittiin erilaisia vaihtoehtoja alueen maankäyttö- ja mitoitusperiaatteista. Koska kyseessä on strategisia kehittämisperiaatteita koskeva yleiskaava eikä siinä esitetä esim. yksityiskohtaista maankäytön muutosta eri alueille, kaavan valmisteluvaiheessa ei ole nähty tarpeelliseksi laatia useampia kaavaluonnosvaihtoehtoja.

Kaavaluonnos

Yhdyskuntalautakunta päätti kokouksessaan 2.4.2019 kaavaluonnoksen nähtävälle asettamisesta. Kaavaluonnos oli julkisesti nähtävillä 4.4.-31.5.2019. Yleiskaavaluonnoksen asukastilaisuus järjestettiin 7.5.2019 Kämmenniemen koulun auditoriossa. Lausunnonantajille ja muille osallisryhmille (mm. alueen yhdistykset) järjestettiin erillinen esittelytilaisuus 17.5.2019 Frenckellin kokoustila Auditoriossa. Nähtävillä oloaikana kaavaluonnoksesta saatiin 28 lausuntoa ja 92 mielipidettä. Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (lyhennettynä ELY) ja maakuntamuseon kanssa on pidetty luonnospalautetta koskeva työpalaveri.

Viranomaislausunnoissa pidettiin tärkeänä kaavan laatimista kokonaisuutena myös maaseutumaiselle alueelle. Pirkanmaan liitto kiinnitti huomiota mm. laajaan elinkeinotoimintojen alueeseen, joka saattaa ylittää seudullisen merkittävyyden rajan ja Kintulammin suojelualuetta ympäröivän maakuntakaavan retkeily- ja ulkoilualan esittämiseen kaavassa. Pirkanmaan ELY-keskus esitti, että vesihuollon tavoitteiden määrittelyyn tulee ottaa selkeä kanta, että rantayleiskaava tulee säilyttää voimassa sellaisenaan tai laatia kokonaan uusi kaava ja että ilmastovaikutusten arviointi sekä tavoitteita edistävät toimenpiteet tulee sisällyttää kaavaan. Alueen yhdistysten lausunnoissa nousi esille vyöhykeperusteinen mitoitus, metsätaloutta mahdollisesti rajoittavat ekologiset yhteystarpeet ja ohjeelliset ulkoilureitit, Nurmin ohjeellinen sähkölinjavaraus sekä kiviainesten oton osoittaminen kaavassa. Mielipiteistä puolet kohdistui Nurmin ohjeelliseen sähkölinjavaraukseen. Muita aiheita olivat mm. vyöhykkeiden tarpeellisuus, ulkoilureittimerkinnot, maatilan talouskeskusten merkinnot sekä laajat yhtenäiset metsäalueet ja niiden väliset ekologiset yhteystarpeet.

Palautteen perusteella laadittiin erillisselvitykset Kurun harmaan graniitin esiintymästä Kapeessa, Nurmi-Naistenlahti voimalinjan yhteystarpeesta, historiallisista kylänpaikoista sekä Kämmenniemen taajaman kehityshistoriasta. Seuraavassa on esitetty kartoittain kaavaehdotukseen luonnosvaiheen palautteen pohjalta tehdyt muutokset.

Merkittävimmät kaavaehdotukseen tehdyt muutokset

Kartta 1 Yhdyskuntarakenne

Kaavamääräys	Muutoksen tausta
Yleismääräys Vyöhykkeiden mitoitusperiaatteet	Muutos Vyöhykkeiden mitoitusta on muutettu maanomistajien kannalta edullisemmaksi, luonnosvaiheen palaute
Yleismääräys Liittymät maanteille	Uusi kaavamääräys Liittymät maanteille tulee hoitaa ELY-keskuksen ohjeistuksen mukaisesti, luonnosvaiheen lausunto
Yleismääräys Yhdyskuntarakenteen seuranta	Uusi kaavamääräys Seurannan avulla voidaan ennakoiden varautua tarkemman suunnittelun ja toimenpiteiden tarpeeseen, koska uudisrakentamisen määrää, sijaintia ja toteuttamisajankohtaa ei voida tässä vaiheessa tarkasti arvioida, yleiskaavasuunnittelu
Yleismääräys Osayleiskaava-alueiden rakentaminen	Uusi kaavamääräys Osayleiskaava-alueilla rakentamista ohjaa ensisijaisesti voimassa oleva, strategista yleiskaavaa tarkempi kaava, yleiskaavasuunnittelu
Asumisen alue, asumisen ja virkistykseen sekoittunut alue, asumisen ja elinkeinotoimintojen sekoittunut alue, matkailupalvelujen alue, teollisuus- ja tuotantotoimintojen alue, jätteenkäsittelyalue	Uusi kaavamääräys Kämmenniemen, Nurmi-Sorilan, Tarastenjärven ja Maisansalon asemakaavoitettavilla alueilla maakuntakaavan aluevaraukset on osoitettu luonnosvaihetta tarkemmin, luonnosvaiheen lausunto
Elinkeinotoimintojen alue	Muutos Aluerajauksia seututien varressa on tarkistettu ja merkintä on muutettu aluevarauksesta osa-alueeksi, luonnosvaiheen lausunto
Virkistysalue	Uusi Kintulammen ympäristössä kaupungin omistuksessa olevia kiinteistöjä on muutettu virkistysalueeksi, luonnosvaiheen lausunto
Kehitettävä matkailukokonaisuus	Uusi, muutos Teiskon kirkonseudulle lisätty merkintä, Kintulammen ympäristössä aluetta laajennettu, Paarlahden aluetta tarkistettu Viitapohjassa, luonnosvaiheen palaute ja yleiskaavoitus
Maatilan talouskeskus	Poistettu kaavamääräys Merkintä poistettu, koska selkeää talouskeskuksen määritelmää ei pystytty muodostamaan, aiemmin laadittujen yleiskaavojen merkinnät jäävät voimaan, luonnosvaiheen palaute ja yleiskaavoitus
Kehitettävä pyöräily- ja kävelyreitti	Muutos Pulesjärventielle merkintää jatkettu Kintulammen ulkoilureitistölle asti, luonnosvaiheen lausunto

Muut muutokset

Lisäksi ehdotusvaiheessa on tehty seuraavia tarkennuksia kaavamerkintöihin ja -määräyksiin

- uusi kaavamääräys, yleismääräys kumoutuvista yleiskaavoista
- muutos, yleismääräyksen sanamuoto loma-asuntoalueen rakennusoikeuksien yhdistämisestä
- muutos, yleismääräyksen sanamuoto alueellisista suunnittelutarpeista päätöksistä
- muutos, yleismääräyksen sanamuoto loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksista
- muutos, yleismääräyksen sanamuoto rakennuspaikan vähimmäiskoon soveltamisesta
- muutos, asemakaavoitettavien alueiden rajaukset
- muutos, vyöhykkeiden rajojen tarkistaminen
- muutos, luonnosuojelun alueen rajaukset ja määräyksen sanamuoto tarkistettu
- muutos, Ilmailu- ja moottoriurheilun alueen määräyksen sanamuoto
- muutos, maatalouden ydinalueen rajaukset Kolunkylässä ja Kapeessa sekä määräyksen sanamuoto tarkistettu
- muutos, laajan yhtenäisen metsäalueen raja Kaitavedentien itäpuolella ja Terälähdessä tarkistettu
- muutos, ekologisen yhteystarpeen sijainti Sorilassa tarkistettu
- uusi, kehitettävä liittymä Tarastenjärven eritasoliittymään
- poisto, ohjeellinen joukkoliikenteen liityntäpysäkki Teräväkiventien risteyksessä
- muutos, osayleiskaava-alueen määräyksen sanamuoto liikenneverkon kehittämisestä
- uusi, rantayleiskaavan raja esitetty kartalla
- uusi ja poisto, ranta-asemakaava-alueet tarkistettu ajantasaisiksi

Merkittävimmät kaavaehdotukseen tehdyt muutokset

Kartta 2 Matkailu, virkistys ja luonto ja kulttuuriympäristö

Kaavamääräys	Muutoksen tausta
Yleismääräys Lausuntojen pyytäminen	Muutos Lausunnotarve vain vaikutukseltaan merkittävässä hankkeissa, luonnosvaiheen palaute
Seudullinen ulkoilureitti	Uusi kaavamääräys Kintulammi-Pukala ulkoilureittisuunnitelman mukainen reitti, luonnosvaiheen lausunto ja yleiskaavoitus
Ohjeellinen ulkoilureitti	Muutos, poisto Viitapohjan ja Teiskon kirkonseudun välillä reitti linjattu kulkemaan Paarlahden pohjoispuolella Kulkkilan virkistysalueen kautta, Kintulammi-Pukala väli poistettu ohjeellisena merkintänä, luonnosvaiheen palaute
Muinaisjäännöskohde ja muu arkeologinen kulttuuriperintökohde	Muutos, uusi, poisto Kohteet ja kaavamääräykset tarkistettu maakuntamuseon ohjeistuksen mukaisesti, luonnosvaiheen lausunto
Mahdollinen muinaisjäännöskohde tai muu arkeologinen kulttuuriperintökohde	Uusi kaavamääräys Kohteet lisätty alueen historiallisten asuinpaikkojen arkeologisen selvityksen mukaisesti, luonnosvaiheen lausunto
Historiallinen tielinja	Muutos Merkintään lisätty kaavamääräys, luonnosvaiheen lausunto
Arvokas perinnebiotooppi	Muutos, uusi Kohteet ja kaavamääräys tarkistettu Pirkanmaan ELY-keskuksen aineiston mukaisesti, luonnosvaiheen lausunto
Virkistyskohde	Uusi, poisto Kohteet lisätty Kintulammi-Pukala ulkoilureittisuunnitelman sekä Näsijärven saarille maakuntakaavan mukaisesti, Nuutilanlahden lintutorni poistettu, luonnosvaiheen lausunto

Muut muutokset

- muutos, kartan otsikkoon lisätty kulttuuriympäristö
- muutos, lausunnonantajatahot tarkistettu (geologisesti arvokkaat kohteet, arvokkaat kulttuuriympäristökohdet, perinnebiotoopit)
- muutos, karttamerkintöihin lisätty indeksejä (muinais-
muistokohde, muu arkeologinen kulttuuriperintökohde, maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö tai kohde, historiallisesti merkittävä rakennus tai kohde)
- muutos, historiallisesti merkittävän rakennuksen (Partola) sijainti tarkistettu
- poisto, ohjeellinen joukkoliikennereitti Hirviniementiellä
- uusi, matkailupalvelujen alue esitetään myös kartalla 2

Merkittävimmät kaavaehdotukseen tehdyt muutokset

Kartta 3 Yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys

Kaavamääräys	Muutoksen tausta
Yleismääräys Näsijärven vesiensuojelu	Uusi kaavamääräys Vedenhankinnan kannalta tärkeällä vesialueella huomioitava vesiensuojelunäkökohdat, luonnosvaiheen lausunto
Yleismääräys Maaperän pilaantuneisuus	Uusi kaavamääräys Jatkosuunnittelussa huomioitava maaperän mahdollinen pilaantuneisuus, yleiskaavoitus
Puhdistettava/kunnostettava alue	Poistettu kaavamääräys Merkintä korvattu yleismääräyksellä, yleiskaavoitus
Voimalinjan yhteystarve	Muutos Määräys ja merkintätapa muutettu, luonnosvaiheen palaute
Selvitysalue maan vastaanottoa ja kierrätystä varten	Uusi Maakuntakaavan mukaiset kohteet lisätty, luonnosvaiheen lausunto
Ympäristöluvan mukainen kohde	Uusi, muutos Jakeluasemat lisätty, eritelty omalla merkinnällään ympäristöluvan mukaiset tai rekisteröidyt kohteet sekä ympäristöluvan mukaiset kohteet, joilla maa-ainesten ottoa, luonnosvaiheen lausunto
Maa-ainesten ottoalue	Uusi, poisto Kohteet tarkistettu ympäristönsuojelun ohjeistuksen mukaisesti, luonnosvaiheen lausunto
Kiviainesvara-alue	Uusi, muutos Kapeen Kurun graniitin alueet lisätty, määräys tarkistettu, luonnosvaiheen lausunto
Suojavyöhyke	Muutos Määräys ja aluerajaus tarkistettu huomioiden riittävä etäisyys asutukseen, luonnosvaiheen lausunto ja yleiskaavoitus

Muut muutokset

- muutos, yleismääräys vesihuollon toiminta-alueet, määräyksen sanamuoto
- muutos, yleismääräys hulevesien hallinta, määräyksen sanamuoto
- muutos, pohjavesialue, määräyksen sanamuoto
- muutos, vesihuollon toiminta-alue, talousvesi ja viemä-röinti, rajaus tarkistettu Hirviniemessä
- muutos, uusi sähköasema siirretty Ukaassa
- muutos, jätteenpolttolaitos, sijainti tarkistettu
- muutos, puutermiinaali muutettu luonnonvaratermi-naaliksi, lisätty määräys liikennejärjestelyjen toimivuudesta
- uusi, jätteenkäsittelyalue esitetään myös kartalla 3

Kaavaehdotus

Yhdyskuntalautakunta päätti kokouksessaan 27.10.2020 § 262 Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan yk050 ehdotuksen asettamisesta nähtäville. Aineisto oli nähtävillä 29.10.-30.11.2020 välisen ajan. Yleiskaavaehdotuksen asukastilaisuus 11.11.2020 järjestettiin pandemia-tilanteen vuoksi etätilaisuutena Teams Live -ohjelmalla ja tilaisuutta seurattiin 67 laitteen välityksellä. Tilaisuutta varten sai lähettää kaavaa koskevia ennakkokysymyksiä ja myös tilaisuudessa kysymyksiä oli mahdollista esittää tilaisuuden keskustelukentän kautta. Sekä ennakkokysymykset että tilaisuuden kysymykset vastauksineen tallennettiin tilaisuuden jälkeen kaavan nettisivuille. Nähtävilläoloaikana nettisivuilla oli myös kaavaehdotuksen esittelyvideo, lisäksi kaavaa koskeviin yhteydenottoihin varattiin erillisiä puhelinpäivystysaikoja.

Kaavaehdotuksesta saatiin 22 lausuntoa, 37 muistutusta sekä lisäksi neljä Kämmenniemen yleissuunnitelmaan kohdistuvaa kannanottoa, jotka kirjataan yleissuunnitelman aineistoon tiedoksi jatkosuunnitteluun. Lausunnoissa maankäyttöä ja rakentamista koskevien asioiden ohella esille nousi mm. kiviainesten otto ja vir-

kistysalueet. Muistutuksissa nousi erityisesti esille historiallisesti merkittävän rakennuksen tai kohteen merkinnot, kaavaselostuksessa esitetty kaupunginhallituksen kokouksen 24.8.2020 ponsilause sekä maanomistajien yhdenvertaisuus.

Nähtävilläolovaiheen jälkeen kaavaehdotusta tarkistettiin Kapeen kiviainesvara-alueiden osalta. Asiasta tiedotettiin niitä maanomistajia, joita tarkistus koski. Tarkistuksesta saatiin yksi kirjallinen palaute.

Kaavaehdotusta koskeva palaute ja niihin laaditut vastineet on koottu erilliseen raporttiin Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet. Palautteen pohjalta on kaavaehdotukseen tehty pieniä tarkistuksia, jotka on esitetty selostuksen kohdassa Tiivistelmä.

Hyväksyminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 19.4.2021 §53. Kaupunginvaltuuston päätöksestä jätettiin yksi valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen 20.10.2022 tehdyllä päätöksellä. Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava kuulutettiin voimaan 25.11.2022.

Terälahti. Kuva Lentokuva Vallas Oy.

Selvitykset ja lähteet

Selvitykset

Kaavatyöhön liittyvät selvitykset

Valmisteluvaihe

- **Esiselvitys 2018, Tampereen kaupunki yleiskaavoitus**

Esiselvitykseen on koottu laajasti tietoa suunnittelun lähtökohdista alueella. Selvitys on laadittu ensisijaisesti maankäytön suunnittelun tarpeisiin, mutta tarjoaa paljon tietoa Pohjois-Tampereen väestöstä, elinkeinoista, palveluista, rakentamisesta, kulttuuri- ja luontoarvoista sekä ympäristöterveydestä.

- **Aitolahti-Teisko rantayleiskaavan 1989 ajantasaisuuden arviointi 2017**

Selvityksessä on tarkasteltu rantayleiskaavan toteutuneisuutta erityisesti osoitettujen uusien lomarakennuspaikkojen, mutta myös muiden kaavassa osoitettujen toimintojen osalta.

- **Pohjois-Tampereen maatilaselvitys 2018**

Selvitykseen haastateltiin keväällä 2018 alueen toimivien maatilojen omistajia (osallistujia 72 % kaikista tilallisista). Kysymykset koskivat mm. tilan tuotantoa, sivuelinkeinoja ja tulevaisuuden suunnitelmia, selvitykseen on koottu yhteenveto haastattelun tuloksista.

- **Pohjois-Tampereen tavoitekysely 2018**

Kaavan valmisteluvaiheen nettipohjainen asukaskysely, joka järjestettiin samanaikaisesti osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolon kanssa keväällä 2018. Kyselyllä kartoitettiin alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden tavoitteita sekä mielipiteitä, vastaajia oli 269.

- **Nuorten näkökulmia Pohjois-Tampereen kehittämiseen -kysely 2018**

Alueen lähinnä 5.-9.luokkalaisille nuorille suunnattu nettipohjainen kysely vuodenvaihteessa 2017-18, jossa kartoitettiin nuorten kokemuksia ja tulevaisuudenkuvia alueesta. Vastaajia oli 228.

- **Kysely asukkaille ja kesäasukkaille 2017**

Pääasiassa alueen kesätapahtumissa 2017 tehty loma-kysely. Kyselyllä kerättiin vastaajilta perustietoa ja mielipiteitä arjen asumisesta sekä oman alueen parhaista ominaisuuksista ja kehittämistoiveista. Vastaajia 95 asukasta ja 90 kesäasukasta.

- **Kämmenniemen yleissuunnitelmaluonnokset 2019**

Suunnitelmassa on tutkittu Kämmenniemen mahdollisia laajenemisaalueita ja niiden liittymistä nykyiseen aluerakenteeseen. Yleissuunnitelmaluonnoksia työstetään eteenpäin luonnosvaiheessa saadun palautteen pohjalta.

- **Kämmenniemen muinaisjäännösinventointi 2018**

Kämmenniemen mahdollisille laajenemisaalueille Perttulanniemeen ja Kaitavedentien itäpuolelle tehty arkeologinen selvitys.

- **Kämmenniemen lepakko-, linnusto- ja viitasammakko selvitys 2018**

Kämmenniemen mahdollisille laajenemisaalueille Perttulanniemeen ja Kaitavedentien itäpuolelle tehty selvitys.

- **Kämmenniemen yleissuunnitelma-alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys 2019**

Kämmenniemen mahdollisille laajenemisaalueille Perttulanniemeen ja Kaitavedentien itäpuolelle tehty selvitys.

- **Pohjois-Tampereen liikenneselvitys 2019**

Selvityksessä on tarkasteltu liikennejärjestelyjen nykytilaa ja kehittämistarpeita etenkin jalankulun ja polkupyöräilyn osalta.

Ehdotusvaihe

- **Pohjois-Tampereen viherrakenneselvitys 2019**

Pohjois-Tampereen merkittävistä luonto- ja virkistysaluekokonaisuuksista ja niiden välisistä merkittävistä yhteyksistä laadittu selvitys.

- **Nurmi-Naistenlahti voimalinjan yhteystarve 2019**

Luonnosvaiheen palautteen perusteella laadittu selvitys linjasuunnittelun nykytilanteesta ja jatkosuunnittelun vaiheista.

- **Selvitys Kurun harmaan graniitin esiintymästä ja kivi-teollisuudesta Kapeen alueella 2019**

Luonnosvaiheen palautteen perusteella laadittu selvitys toiminnan nykytilanteesta ja laajentumismahdollisuuksista.

- **Kämmenniemen taajaman kehityshistoria 2020**

Luonnosvaiheen palautteen perusteella laadittu selvitys asemakaavoitetun taajama-alueen laajenemisesta.

- **Historialliset asuinpaikat Pohjois-Tampereella 2020**

Luonnosvaiheen palautteen perusteella laadittu arkeologinen selvitys alueen historiallista kylän paikoista.

Aiemmin laadittuja selvityksiä

- **Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys (2015)**

Selvityksessä on esitelty Pohjois-Tampereen kulttuuri- maisemia ja tunnistettu arvokkaat aluekokonaisuudet.

- Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuri 2008

Selvityksessä on arvioitu alueen rakennuksia ja rakennelmia mm. kulttuurihistorian, maiseman, rakennushistorian, teollisuushistorian ja henkilöhistorian perusteella.

- Tampereen kaupungin maaseutuohjelma 2020 (2011) ja väliarviointi (2016)

Ohjelmalla halutaan tuoda esille alueen erityispiirteet ja vahvuudet sekä edistää alueen kehittymistä. Ohjelman teemoina ovat asuminen, työ, virkistäytyminen, yhteisöllisyys ja vaikuttaminen.

- Tampereen kaupungin luonnonsuojeluohjelma 2012-2020 (2013)

Ohjelmassa on esitetty luonnonsuojelullisesti tärkeimmät kohteet sekä niiden alustava suojelusuunnitelma.

Lähteet ja aineistoluettelo

Laki ja ylempien tason suunnitelmat ja strategiat

- Maankäyttö- ja rakennuslaki (lyhennettynä MRL) 2017
- Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (2017)
- Asemakaavojen ulkopuolisen rakentamisen seudulliset periaatteet 2013
- Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelma 2040 (2014)
- Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet (lyhennettynä VAT) (2018)

Tampereen kaupunkistrategia ja kaupungin muut ohjelmat ja suunnitelmat

- Pormestariohjelma 2017-2021 Inhimillinen ja vetovoimainen Tampere (2017)
- Kaupunkistrategia Tampere -sinulle paras (2017)
- Ekosysteemipalvelut ja viherrakenne Tampereella (2014)
- Luonnonsuojeluohjelma 2012-2020 (2012) ja väliraportti (2017)
- Meluselvitys 2017
- Tampereen kaupungin rakennusjärjestys (2014)
- Vesihuollon kehittämissuunnitelma (2008)
- Ympäristön tila Tampereella 2014

Alueelle aiemmin tehdyt selvitykset ja suunnitelmat

- Aitolahti-Teisko -strategia - kyläläisten näkökulma alueen suunnitteluun (2001)
- Aitolahti-Teisko alueen pienvesiselvitys, osat 1 ja 2 (2013 ja 2014)
- Silta The Brigde -Life hanke: Aitolahti-Teisko yhteissuunnittelun sillanrakentajana (1999)
- Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvitys (2015)
- Tampereen Aitolahden ja Teiskon rakennuskulttuuri 2008
- Tampereen kaupungin maaseutuohjelma 2020 (2011) ja väliarviointi (2016)
- Teisko-Aitolahden metsäsuunnitelma vuosille 2012-2021, (Kaupungin metsät, 2012)
- Teiskon lentokenttä, Lentotoiminnan ympäristöselvitys, Ramboll Finland Oy, 2016
- Lentoestekorkeudet, ANS Finland nettisivut, 2020
- Pohjois-Tampereen matkailutoimijaselvitys, Ekokumppanit Oy, 2018
- Kämenniemen ja kantakaupungin verkostojen yhdistäminen, yleissuunnitelman päivitys, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, 2018
- Tampereen Mikkolanlammin viitasammakkoselvitykset, Kokemäenjoen Vesistön vesiensuojeluyhdistys ry, 2019, 2018, 2017 ja 2013
- Tampereen kaupunki, Maanvastaanottoalueiden selvitys, Ramboll Finland Oy, 2013
- Voimassa olevat kaavat selvityksineen

Yleiskaava-aineisto

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (2018, päivitetty 2019 ja 2020)
- Yleiskaavaaluonnos, kaavakartat ja selostus (2019)
- Yleiskaavaehdotus, kaavakartat ja selostus (2020)
- Luonnosvaiheen palaute ja vastineet (2020)
- Tarkistettu yleiskaavaehdotus, kaavakartat ja selostus (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.4.2021)
- Ehdotusvaiheen palaute ja vastineet (2021)

Yleiskaavaan liittyvät selvitykset ja suunnitelmat

- Esiselvitys 2018, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, ID 2003028
- Aitolahti-Teisko rantayleiskaavan 1989 ajantasaisuuden arviointi 2017, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, ID 2003019
- Pohjois-Tampereen maatilaselvitys 2018, ProArgia Ete-lä-Suomi ry, ID 2091202
- Pohjois-Tampereen viherrakenneselvitys 2019, Tampereen kaupunki, ID 3229044
- Pohjois-Tampereen liikenneselvitys 2019, Destia Oy, ID 3214460
- Historialliset asuinpaikat Pohjois-Tampereella 2020, Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy ja FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy, ID 5254453
- Pohjois-Tampereen tavoitekysely 2018, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, ID 2941573
- Nuorten näkökulmia Pohjois-Tampereen kehittämiseen -kysely 2018, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, ID 2089452
- Kysely asukkailla ja kesäasukkaille 2017, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, ID 2089445

Kämmenniemen yleissuunnitelmaan liittyvät selvitykset ja suunnitelmat

- Kämmenniemen yleissuunnitelma, A-Insinöörit Civil Oy, ID 3214249, 2020
- Kämmenniemen yleissuunnitelmaluonnokset, A-Insinöörit Civil Oy, 2019
- Kämmenniemen muinaisjäännösinventointi 2018, Mikrolitti Oy, ID 2070870
- Kämmenniemen lepakko-, linnusto- ja viitasammakko-selvitys 2018, FCG Suunnittelu ja tekniikka, ID 2070857
- Kämmenniemen yleissuunnitelma-alueen eliöstö- ja biotooppiselvitys 2019, Tampereen kaupunki, ID 3237245
- Kämmenniemen taajaman kehityshistoria, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, ID 5055343, 2020

- Kämmenniemen yleissuunnitelman luonnosvaiheen palaute, Tampereen kaupunki, Yleiskaavoitus, 2019
- Kämmenniemen yleissuunnitelman luonnosvaiheen työpajatilaisuus 8.5.2019, A-Insinöörit Civil Oy, 2019

Muut selvitykset

- Järvien vedenlaatu Tampereella, vuosittaiset julkaisut (2007-2015), Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry
- Pirkanmaan maakuntakaavaa 2040 varten laaditut selvitykset, Pirkanmaan liitto
  - Hyvät ja yhtenäiset peltoalueet Pirkanmaalla, 2014
  - Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen (POSKI) -hankkeissa vuosina 1996-2001 ja 2012-2015
  - Pirkanmaan arvokkaiden kallioalueiden nykytilan selvitys 2015
  - Pirkanmaan arvokkaiden harjualueiden inventoinnin tarkistus 2014
  - Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut ympäristöt 2016
  - Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi 2013
  - Kulttuurimaisemat 2016 – Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet
  - Maanvastaanotto- ja kierrätysalue selvitys Tampereen ja sen kehyskuntien alueella 2015
  - Maanvastaanotto- ja kierrätysalueiden lisäselvitys Lempäälän, Sastamalan ja Tampereen alueilla 2016
- Hämeen läänin luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet I ja II, Suomen ympäristökeskus, 1996
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Museovirasto, 2009
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, Ympäristöministeriö, 2007
- Valtatien 9 parantaminen välillä Tampere-Orivesi, Pirkanmaan ELY-keskus, 2010
- Yhdyskuntarakenteen aluejako. Suomen ympäristökeskus.

MRL 66§ Viranomaisneuvottelu

POHJOIS-TAMPEREEN STRATEGINEN YLEISKAAVA yk050

ALOITUSVAIHE

Aika 4.4.2018 klo 13.00-14.22

Paikka Tampereen kaupunki, Keskusvirastotalo, Ryhmähuone 2

Läsnä **Pirkanmaan liitto**, Hanna Djupsjöbacka, Annu Piesanen
Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus (ELY), Samuli Alppi, Esa Hoffrén, Soili Ingelin
Pirkanmaan maakuntamuseo, Ulla Lähdesmäki, Miinu Mäkelä
Kangasalan kaupunki, Leena Roppola
Aluepelastuslaitos, Pekka Mutikainen
Nurmin vesihuolto-osuuskunta, Arvi Loimusalo
Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunta, Simo Leppänen
Tampereen kaupunki (TRE), Kiinteistötoimi/Ari Kilpi, Hyvinvointipalvelut/Leena Viitasaari, Liikunta- ja nuorisoyksikkö/Anna Henttonen, Viheralueet ja hulevedet/Mirjam Larinkari, Ympäristönsuojelu/Marjatta Salovaara, Yleiskaavoitus/Pia Hastio, Hilikka Takalo, Anna-Maria Niilo-Rämä

1. Kokouksen avaus, puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen koolle kutsujana Pia Hastio avasi kokouksen. Sovittiin, että Hastio toimii kokouksen puheenjohtajana ja Niilo-Rämä sihteerinä.
Alkuun tehtiin osallistujien lyhyt esittelykierrros.

2.-3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) sekä kaavan laadinnan lähtökohdat ja tavoitteet

Hastio kertoi yleiskaavoituksen työohjelmasta 2017-2021. Käynnistyvä kaava on ensimmäinen strateginen, koko Pohjois-Tamperetta koskeva yleiskaava.
Niilo-Rämä kertoi työn lähtökohdista, kaavatyössä tutkittavista periaatteista, selvityksistä, osallistumisesta ja aikataulusta.
Esittelyaineisto on muistion liitteenä 1.

4. Viranomaistahojen puheenvuorot

Kangasalan kaupunki: Näkökulma maaseutualueiden suunnitteluun (MRL:n muutoksen huomioiminen ja mitoituskysymykset) kiinnostaa, koska Kangasalla on kesken vuonna 1989 aloitettu maaseutualueiden osayleiskaava.
Hastio totesi, että Pohjois-Tampereella ei tulla tekemään rakennuspaikkakohtaista mitoitusta, mutta vaikutusten arviointiin jonkinlainen tarkastelu tarvitaan.

Pirkanmaan liitto, Djupsjöbacka: Liitto tulee antamaan kirjallisen lausunnon, jonka maakuntahallitus käsittelee seuraavassa kokouksessaan. Liitto pitää hyvänä, että Pohjois-

Tamperetta suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena. Kaavan laadinnalla voidaan edistää Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 toteutumista, tärkeää on välittää maakuntakaavan sisältö yleiskaavan avulla yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Maakuntakaavan strategisia kehittämissuunnitelmia tulee tarkastella myös yhdessä naapurikuntien kanssa, esim. Kintulammen-Pukalan retkeily- ja ulkoilualueilla.

OAS:in teknisenä tarkistuksena tulisi lisätä, että kevyen liikenteen reitistön kehittämisenäkökulmia tullaan tutkimaan ja että koko aluetta koskevia uusia erillisselvityksiä esim. luonto- ja muinaisjäännöskohteiden osalta ei ole tarkoitus tehdä.

Pirkanmaan maakuntamuseo, Lähdesmäki:

Alueen selvitystilannetta on käyty läpi Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksessä 2015. Lähtökohtia kirjattaessa tulee tuoda esille selvitystilanne ja sen puutteellisuus esim. alueellisen kattavuuden ja ajantasaisuuden osalta. Suunnittelun aikana tulee miettiä, onko nyt laadittu aineisto riittävä vaikutusten arviointiin, vai tulisiko vielä laatia teemallisia selvityksiä esim. vanhan tiestön tai laivaliikenteen osalta. Kämenniemen alueella tehtävä arkeologinen selvitys on hyvä asia.

Museovirasto vastaa vedenalaisista kohteista, vesialueilla on tiedossa 4 hylkyä.

Mäkelä: 2015 laadittu kulttuuriympäristöselvitys on riittävä strategista yleiskaavaa ajatellen. Mikäli lähdetään tarkempaan suunnitteluun Kämenniemen yleissuunnitelman tapaan, tulee miettiä selvitystason riittävyys.

Aluepelastuslaitos: Ei erityistä huomautettavaa. Jos taajamatyypistä toimintaa osoitetaan uusille alueille, tulee arvioida pelastustoimen toimintavalmiutta. Alueelle on laadittu sammutusvesisuunnitelma.

Nurmin vesihuolto-osuuskunta: Vesihuolto-osuuskuntaan kuuluu tällä hetkellä noin 200 kiinteistöä, joista 115 sijaitsee Nurmin alueella ja loput Sorilan ja Hirviniemen alueilla. Putkistoa rakennettaessa on varauduttu myös uusiin liittyjiin.

Osuuskunnassa on aloitettu neuvottelut toiminnan sulauttamisesta Tampereen Veteen, tavoitteena on yhdistyminen vuoden 2019 loppuun mennessä.

Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunta: Vesiosuuskunnan toiminta pyörii hyvin, mutta tulevaisuus vesivarojen riittävyyden suhteen huolettava, mikäli uusia liittyjiä tulee runsaasti.

TRE, kiinteistötoimi: Elinkeinoasiat ja luontomatkaileminen ovat merkittäviä aluetta suunniteltaessa. Kaupungin mailla Kintulampi on merkittävä virkistysalue, mutta alueella on myös merkittäviä talousmetsiä. Kämenniemen alueella kysyntää uusista tonteista ei ole viime aikoina juurikaan ollut, vetovoimatekijänä palveluiden lisääminen ja omat tontit voisi olla hyvä asia. Hastio totesi, että Kämenniemen osayleiskaava oli pitkään yleiskaavoituksen työohjelmassa. Vähäisen vetovoiman vuoksi päädyttiin nyt tutkimaan kehittämisen periaatteita yleissuunnitelman muodossa.

TRE, hyvinvointipalvelut: Kouluverkko ja palveluiden saatavuus on tärkeää. Kaupungin tilojen käyttöä pyritään tehostamaan ja uudet toiminnot ovat tervetulleita. Soteuudistuksen myötä maakunnan palveluverkko uudistuu ja voi tuoda esim. yksityisiä terveystalouksia alueelle.

TRE, Liikunta- ja nuorisoyksikkö: Liikuntapalveluissa Kämmenniemen alue on keskeinen. Kintulammen retkeilyaluetta on kehitetty (Ekokumppanit).

Samassa yhteydessä keskusteltiin seudullisten yhteyksien merkityksestä ja Kortejärven sekä Pulesjärven alueista osana Kintulammen kokonaisuutta. Leppänen kertoi, että esim. partiolaiset ja NNKY tuntevat alueen ulkoilureitistöä. Hastio kertoi, että alueelta on tullut toiveita uimapaikkojen suhteen. Djupsjöbacka esitti, että matkailun näkökulmasta Näsijärven merkitys tulee huomioida suunnittelussa.

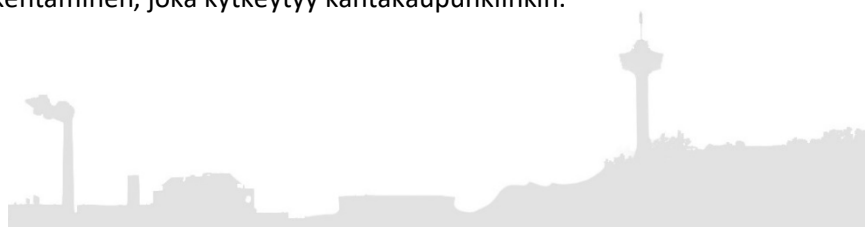
TRE, Viheralueet ja hulevedet: Viheralueiden ja -palveluiden osalta Kämmenniemi on keskeinen alue, jossa yleissuunnitelmaa laadittaessa tulee tehdä yhteistyötä. Tiivistyvien alueiden osalta tulee huomioida hulevesien käsittely.

TRE, Ympäristönsuojelu: OAS:in tulisi listata selvitykset ja tausta-aineisto tarkemmin. Tärkeitä asioita suunnittelussa ovat mm. vesihuollon järjestäminen rakentamisen painopistealueilla, virkistysalueiden kytkeytyminen toisiinsa ja ekologiset verkostot, jotka ehkä eriytyvät virkistysverkostosta. Terälahden luontokoulun toiminnalla on hyvät edellytykset, tilojen ja alueen toimintaa voisi ehkä tehostaakin. Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelma (lumo) on valmisteilla ja kaavatyö tulee jollain tapaa kytkeä siihen. Lumoa valmistelee Katri Laihosalo. Osallistaminen kaupungin eri yksiköissä on jatkosuunnittelussa tärkeää.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus, Samuli Alppi: Strateginen koko aluetta koskeva yleiskaava on hyvä tapa suunnitella aluetta maakuntakaavan tultua juuri voimaan. Alueen ominaislaatu on tunnistettu, täällä osayleiskaavat eivät vanhene yhtä nopeasti kuin koko ajan kehittyvässä kantakaupungissa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet uudistettiin 1.4.2018, tavoitteet ovat aiempaa yleispiirteisempiä eikä eri kaavatasoja enää erotella. Alueelliset suunnittelutarveratkaisut voivat olla hyvä kyläyleiskaavojen alueilla, etenkin jos rakentamisen mitoitus kaavassa perustuu kantatilatarkasteluun. Kaavatilanteesta (voimassa olevat kyläkaavat ja keskeneräiset kaavat) olisi hyvä järjestää erillinen työpalaveri. Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muuttaminen vakituiseksi edellyttäneen lisäselvityksiä, mikäli enimmäiskerrosalaan muuttuu. Liikenteen osalta tulee säilyttää Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa esitetyt Jyväskylätien kiertoliittymävaraus sekä Kaitavedentien uusi linjaus.

Hoffrén: Osallisille olisi hyvä esittää tarkempi työohjelma, jossa mm. selvitysaineisto on listattu. Selvitysten osalta vesihuollon ja viherverkon selvitykset ovat suunnittelussa tarpeen, viherverkko myös ylikunnallisena ja ekologiset yhteydet huomioon ottaen. Kulttuurimaiseman selvitykset tulee tarkentaa kaavatasolle sopivaksi, maakuntakaavan mukaisia alueita tulee täsmentää. Muuttuva maankäyttö voi luonnosvaiheessa laukaista luontoselvityspaineita. Myös häiriöitä tuottavat toiminnat kuten maa-ainesten otto, melu sekä Kaanaan moottoriurheilukeskuksen ja Tarastenjärven toiminnot tulee huomioida suunnittelussa.

Ingelin: Strategisen tason kaavassa myös ilmastoasiat tulee olla esillä. Vaikutusten arviointia tulee tehdä mm. suunnittelutarvaisuuden ja hiilinieluasioiden osalta. Esim. kiertotalous ja kevyemmät joukkoliikennetavat voivat vaikuttaa tulevaisuudessa. Seudullinen viherrakennetyö on käynnistynyt, se kattaa vain alueen eteläosan, mutta antaa oheismateriaalia kaavan laadintaan. Paikallisen energiantuotannon lisäksi olisi hyvä tarkastella energiantuotantoa laajemminkin. Hastio kertoi, että koko kaupungin kattava ilmasto vaikutusten arviointi on tekeillä. Alueella on vireillä aurinkopaneelipuiston rakentaminen, joka kytkeytyy kantakaupunkiinkin.

Hastio kiitti osallistujia puheenvuoroista, esitetyt asiat huomioidaan jatkosuunnittelussa.

5. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

Kaupungin ja ELY-keskuksen välinen työpalaveri tullaan järjestämään, samoin kaupungin sisäisiä palavereja. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi, voidaan järjestää laajempikin työpalaveri ennen luonnosvaihetta.

Kokouksen muistio toimitetaan osallistujille kommentoitavaksi ennen laajempaa jakelua.
Hastio päätti kokouksen klo 14.22

Liitteet   Liite 1, esittelyaineisto

Jakelu   Läsnaolijat
                 Kutsutut

**MRL 66§ JA MRA 18§ MUKAINEN VIRANOMAISNEUVOTTELU
POHJOIS-TAMPEREEN STRATEGINEN YLEISKAAVA YK050
EHDOTUSVAIHE**

Aika 19.2.2021 klo 10.00-11:44

Paikka Teams-kokous

Läsnäolijat

Rissanen Ruut	Pirkanmaan liitto
Djupsjöbacka Hanna	Pirkanmaan liitto
Alppi Samuli	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus
Hoffrén Esa	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus
Huttunen Minna	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus
Rauhämäki Heidi	Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus
Häkälä Piritta	Pirkanmaan maakuntamuseo
Mäkelä Miinu	Pirkanmaan maakuntamuseo
Seppä Mari	Kangasalan kaupunki
Joensuu-Partanen Jenni	Kangasalan kaupunki
Lainkari Taru	Kangasalan kaupunki
Tiittanen Niina	Oriveden kaupunki
Hyytinen Esko	Ylöjärven kaupunki
Saarela Roosa	Ylöjärven kaupunki
Lähteenmäki Ari	Metsäkeskus
Salmi Mika	Metsäkeskus
Hyypiä Jouni	Tampereen Vesi Liikelaitos
Laakkonen Pekka	Tampereen Vesi Liikelaitos
Siukola Sanna	Tampereen Vesi Liikelaitos
Tappura Kari	Tampereen Sähköverkko Oy
Simo Leppänen	Sisaruspohjan alueen vesiosuuskunta
	Tampereen kaupunki
Jäntti Aleks	Yhdyskuntalautakunta
Nurminen Mikko	Kaupunkiympäristön palvelualue
Lindfors Jukka, pj	Kaupunkiympäristön suunnittelu
Antikainen Timo	Elinkeinopalvelut
Kalliohaka Elina	Sivistyspalvelut
Larinkari Mirjam	Viheralueet ja hulevedet
Heinonen Mikko	Liikuntapalvelut
Niittymäki Sari	Rakennusvalvonta
Laihosalo Katri	Ympäristönsuojelu
Saxholm Paula	Ympäristöterveys
Inha Laura	Kestävä Tampere 2030
Hastio Pia	Kaupunkiympäristön suunnittelu, yleiskaavoitus
Niilo-Rämä Anna-Maria	Kaupunkiympäristön suunnittelu, yleiskaavoitus
Takalo Hilikka, siht	Kaupunkiympäristön suunnittelu, yleiskaavoitus

1. Kokouksen avaus, puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Pia Hastio avasi kokouksen kello 10.00. Neuvottelun puheenjohtajaksi valittiin Jukka Lindfors ja sihteeriksi Hilikka Takalo. Todettiin osallistujat. Museovirasto, Liikenne- ja viestintävirasto, Aluepelastuslaitos, Puolustusvoimat, Fingrid Oyj ja Pirkanmaan jätehuolto sekä Tampereen kaupungin joukkoliikenne –yksikkö ovat ilmoittaneet, että eivät osallistu neuvotteluun.

2. Neuvottelun tarkoitus

Kyseessä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 66§:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 18§:n mukainen Pohjois-Tampereen strategisen yleiskaavan ehdotusta koskeva viranomaisneuvottelu. Kutsu kokoukseen on lähetetty 19.1.2021. Viikkoa ennen kokousta 12.2.2021 on kutsuille lähetetty esitys kaavaehdotukseen tehtävistä tarkistuksista, raportti ehdotusvaiheen palautteista ja vastineista sekä kooste alkuperäisistä lausunnoista. Viranomaistahoille lähetetään kokouksesta laadittu muistio tarkistettavaksi. Tarkistettu muistio liitetään kaava-asiakirjoihin.

3. Kaavaehdotuksesta saatu palaute ja kaavaehdotukseen tehtävät tarkistukset

Kaavoitusarkkitehti Anna-Maria Niilo-Rämä esitteli kaavaehdotuksesta saadun palautteen sekä niiden johdosta yleiskaavakarttaan ja -määräyksiin nähtävillä olon jälkeen tehtävät tarkistukset:

Kartta 1, yhdyskuntarakenne

- Sorilan pohjoispuolella tarkistetaan elinkeinotoimintojen alueen rajausta
- Kämmenniemessä Perttulanniemen asumisen ja virkistyssekoittunut alue (A/V) muutetaan virkistysalueeksi sekä palvelujen saavutettavuuden kannalta suotuisaksi alueeksi. Täydentävänä aluevarauksena osoitetaan uuden kylämäisen asumisen alueet Kämmenniemen yleissuunnitelman mukaisesti.
  - Uuden kylämäisen asumisen alueen kaavamääräys: Alueen rakentamisessa tulee huomioida sijainti arvokkaassa kulttuuriympäristössä sekä ympäröivä virkistyskäyttö ja sen kehittäminen. Alueelle voi sijoittua asutusta sekä siihen liittyviä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia yritys-, työskentely- ja teollisuustiloja. Uudisrakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 5000 neliometriä Mikäli alueella on keskitetty vesi- ja viemäriverkosto, rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2000 neliometriä.
  - A/V merkinnän määräyksestä poistetaan rakennuspaikan vähimmäispinta-alaa koskeva lause, koska muut A/V alueet ovat asemakaavoitettavia.

- Kapeassa tarkistetaan maatalouden ydinalueen rajausta

Kartta 2, matkailu, virkistys, luonto ja kulttuuriympäristö

- Historiallisesti merkittävä rakennus tai kohde -merkintä muutetaan luonteeltaan informatiiviseksi
  - kaavamääräys: Kohteen arvo tulee huomioida alueelle sijoittuvissa merkittävässä hankkeissa.
- Teiskon kirkko osoitetaan Lailla suojelluksi kohteeksi
  - kaavamääräys: Merkinnän kohde on suojeltu kirkkolailla.
- Toijakylässä historiallisen tielinjan linjausta tarkistetaan
- Sorilassa poistetaan muinaisjäänköhteet sm126 ja sm127 (Museoviraston kajoamislupa)
- Hirviniemessä poistetaan muu arkeologinen kulttuuriperintökohde s101

Kartta 3, yhdyskuntatekniikka ja ympäristöterveys

- Kapeassa tarkistetaan kiviainesvara-alueen rajauksia
- Kapeassa tarkistetaan ympäristöluvan mukaisen kohteen (maa-ainesten ottoalue) sijaintia
- Palsossa tarkistetaan vedenottamon ja vedenkäsittelylaitoksen sijaintia

Kaavamerkintöjen kuvauksia täydennetään edellä esitettyjen tarkistusten lisäksi geologisesti arvokkaiden alueiden, pohjavesialueiden, kiviainesvara-alueiden ja ympäristöluvan mukaisten kohteiden (maa-ainesten ottoalue) osalta.

4. Viranomaistahojen puheenvuorot

Pirkanmaan liitto; Ruut-Maaria Rissanen:

Kaavan kokonaisuus on perusteltu ja kaava on hyvin laadittu, vyöhyketarkastelut ja mitoitusperiaatteet ovat perusteltuja. Elinkeinotoimintojen alueen laajentamista Sorilassa pidetään hyvänä. Ilmailu- ja moottorikeskuksen alueen ympäristöluvan mukaisten toimintojen esittäminen kartalla 3 on hyvä asia. Geologisesti arvokkaiden alueiden suojelumääräykset ja -alueet sekä luonnonsuojelualueet on myös

tarkistettu kaavaehdotukseen kartalle 3, Kulhanvuori on huomioutu kiviainesvara-alueiden rajauksessa. Kiviainesvara-alueet on merkitty kaavaan, myös meluhaitta-alueet tulee huomioiduksi. Sorilaan suunnitellulla maa-ainesottoalueella on kesken oleva luvitus tilanne, joten näitä ei ole merkitty kaavaan. Pohjavesialueen määräyksen lause *Alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, joista voi aiheutua pohjaveden pilaantumisvaaraa* voi aiheuttaa tulkinnan, että alueelle olisi kokonaan kiellettyä sijoittaa toimintoja, jotka kuitenkin täyttäisivät tarvittavat suojatoimenpiteet. Seudulliseen vedenhankintaan varautumisen osalta voidaan edetä esitetysti. Vedenottamoiden merkitseminen kaavaan voi olla turvallisuusriski.

Pirkanmaan liitto; Hanna Djubsjöbacka:

Elinkeinotoimintojen alueeseen liitto on esittänyt laajentamista. Huoli on kuitenkin siitä, että Kaitavedentien länsipuolella on suojelualueita ja Nurmi-Sorilan osayleiskaavan pohjoisosassa MY-1 -alueita. Näin ollen Kaitavedentien länsipuolen eteläosan elinkeinotoimintojen rajausta tulisi pohtia uudelleen. Loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksiin on lähtökohtaisesti esitetty hyvät kriteerit. Vyöhyketarkastelu on hyvä pohja tarkasteltaessa jatkossa myös seutukunnan yhteisiä periaatteita.

Kintulammin retkeily- ja ulkoilualueeseen on luonnosvaiheen vastineraportissa tuotu esille kaupungin kanta, eikä sitä ole enää ehdotusvaiheen lausunnossa nostettu esille.

Pirkanmaan maakuntamuseo, rakennettu ympäristö Miinu Mäkelä:

Historiallisten merkittävien rakennusten ja kohteiden merkinnän merkitys hämärtyy, mikä on heikennystä aiempaan versioon. Kaavan lukijalle merkintä ja myös siihen liittyvät käytännöt voivat jäädä epäselväksi. Perttulanniemen yleissuunnitelman yhteydessä on annettu kommentit alueen rakentamiseen, nyt rakentaminen on esitetty tässä kaavassa ja maakunnallisesti arvokkaille peltoalueille on ohjattu paljon rakentamista. Perttulan tilakeskuksen itäpuolella esitetty rakentaminen on luonnikasta. Virkistyspainotteinen ratkaisu on hyvä asia. Teiskon kirkko on huomioitu paremmin (lailla suojelluksi kohteeksi).

Pirkanmaan maakuntamuseo, arkeologia Piritta Häkälä:

Arkeologisten kohteiden osalta ei ole kommentoitavaa.

Kangasalan kaupunki, Mari Seppä:

Kaavasta ei ole jätetty lausuntoa. Saman tyyppisiä asioita pohditaan myös Kangasalla maaseutualueiden kaavassa.

Kangasalan kaupunki, Taru Lainkari:

Ympäristöpuolelta ei ole kommentoitavaa.

Oriveden kaupunki, Niina Tiittanen:

Oriveden kaupungilla ei ole kommentoitavaa.

Ylöjärven kaupunki, Esko Hyytinen:

Ylöjärvi ei ole jättänyt lausuntoa eikä ole kommentoitavaa. Kunnassa on myös ajankohtaisena käyttötarkoituksen muutosperiaatteet. Tekeillä oleva kaava on hyvänä pohjana siihen.

Metsäkeskus, Ari Lähteenmäki:

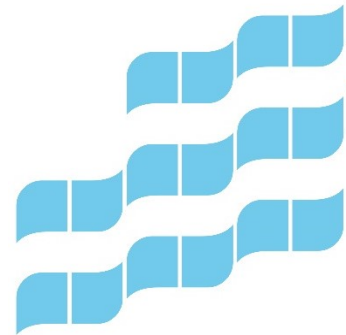
MTK ja metsänomistajat ovat pitäneet alueella omia tilaisuuksiaan. Kaavalla ei kuitenkaan ole isompia rajoitteita metsänkäytölle eikä maisematyölupia ole esitetty. On mietitty, rajoittaako kaava tuottamattomien peltoalueiden metsittämistä, hiilinielutarvetta voi olla. Puurakentaminen olisi suositeltavaa hajarakennusalueilla. Tampereen kestävä kehitys tulee jatkaa.

Metsäkeskus, Mika Salmi:

Niillä luonnonsuojelualueilla, joita ei ole vielä perustettu, ei sovelleta metsälakia. Metsäkeskus ei täten pysty tarkistamaan näitä alueita, vaan ne tulevat kunnan tarkistettavaksi.

Tampereen Vesi, Jouni Hyypiä:

Polson vedenottamon sijainti on karttaan korjattu oikeaan paikkaan.

Tampereen sähköverkko, Kari Tappura:

110 kW jännitelinja Nurmissa herätti keskustelua luonnosvaiheessa, noudattaa kuitenkin maakuntakaavan varauksia. Tätä tulkittiin asukkaiden puolelta virheellisesti, nyt se on merkitty kaavaan nuolilla.

Sisaruspohjan vesiosuuskunta, Simo Leppänen:

Pohjois-Tampereen vesihuoltojärjestelmät mietittyvät tulevaisuudessa, varsinkin jos tulee asutusta lisää, niin vesiosuuskunnalta vesi loppuu. Miten saadaan yhdysputki Tampereen Veden kanssa?

Tre kaup; sivistyspalvelut, Elina Kalliohaka:

Alueen väestönkehityksen seuranta on hyvä, jotta voidaan taata palvelut jatkossakin. Varsinaisesti kaavaan ei ole kommentteja.

Tre kaup; ympäristönsuojelu, Katri Laihosalo:

Lausunnossa esitetyt aluerajaukset ym. on otettu kaavassa huomioon. Valtion soidensuojelun ohjelman kohteiden toteuttaminen ei ole tiedossa, mutta se olisi syytä esittää ainakin informatiivisena. Eerolansuorantien kohteessa (elinkeinotoimintojen alueen rajausta) muutokset ovat kunnossa.

Tre kaup; viheralueet ja hulevedet, Mirjam Larinkari:

Ei varsinaista kommentoitavaa, tarvittavat aluevaraukset on huomioitu kaavassa. Vesihuollon ja hulevesien osalta ei kommentoitavaa.

Pirkanmaan ely-keskus, Esa Hoffrén:

Kaava on mittakaavaltaan ja arvovalinnoiltaan onnistunut ratkaisu, oikeusvaikutteinen kaava tulee voimaan koko alueelle. Vuosittainen seuranta on erittäin myönteistä. Hiilinielujen säilyminen on turvattava, kaupungin tiekarttojen tavoite ei kohdistu tälle alueelle, joten ilmastotavoitteita edistävä yleismääräys olisi hyvä täälläkin. Kintulammin kohdalla tavoitteet poikkeavat maakuntakaavasta. Retkeily- ja ulkoilualueen toteuttaminen tulisi turvata, maanomistusolot eivät saisi olla rajaavana tekijänä. Alue tulisi esittää asianmukaisella aluevarausmerkinnällä, strateginen mat-merkintä ei riittävästi turvaa retkeilyarvoja. Tätä tulisi tarkastella jatkossa.

Seuranta vastaa osaltaan yleiskaavojen ajantasaisuuteen ja tarkistustarpeisiin. Valtakunnallisten ja maakunnallisten inventointien päivittymisen myötä arvoja voi olla ristiriidassa, ne tulee avata erikseen ja huomioida rakentamisessa (poikkeamiset ja suunnittelutarveratkaisut). Kokonaisuutensa tarve (rantayleiskaava) tulee arvioida erikseen.

Kämmenniemen Perttulanniemen alueella on tehty muutos myönteisempään suuntaan, kun se on osoitettu virkistysalueena. Kulttuuriympäristön kannalta arvokkaille peltoalueille on osoitettu asutusta, jolloin tulee yksityiskohtaisemman suunnittelun tarve (kaavallinen tarkastelu). Kaavamerkintä tulisi muuttaa strategisluonteiseksi, ei määritellä tonttikokoja tms.

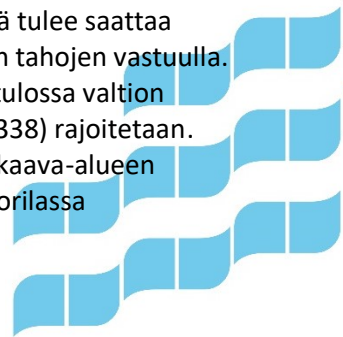
Luonnonsuojelun osalta maakunnalliset ja valtakunnalliset suojelukohteet tulisi huomioida riittäväällä tavalla, niiden alueelle ei saa osoittaa sellaista kaavamerkintää, joka on ristiriidassa suojeluperiaatteiden kanssa.

Pirkanmaan ely-keskus, Heidi Rauhamäki:

Pohjavesiasiat pitäisi elyn puolelta vielä tarkistaa. Seuranta on hyvä alueen vesihuollon kannalta ja se tulee olla mukana seurattavien asioiden listalla. Anna-Maria Niilo Rämä vastasi, että vesihuoltoa sinänsä ei ole tarkoitus seurata, mutta asukasmäärän kehittymisen ja rakentamisen myötä voidaan ennakoida tulevia vesihuollon toimenpidetarpeita. Pia Hastio lisäsi, että seurantaa rakennetaan parhaillaan ja että kaikkea tietosisältöä ei olla vielä määritelty.

Pirkanmaan ely-keskus, Minna Huttunen:

Kaavan alkuvaiheen liikenneselvitys on tehty tarkasti, mikä antaa hyvän pohjan tarkemmille ratkaisuille. Maantieverkossa on puutteita, esim. joka paikassa ei ole kävelyteitä tai valaistusta. Tämä tulee saattaa asukkaiden tietoon, maantieverkon puutteiden poistaminen on usein kuntien tai muiden tahojen vastuulla. Meluasioista huolehtiminen on kuntien tai rakentajien vastuulla, meluntorjuntaa ei ole tulossa valtion toimesta. Maanteiden liittymät on huomioitava, liittymien määrää Kaitavedentiellä (mt 338) rajoitetaan. Tulevissa asemakaavoissakin Kaitavedentie tulee säilymään maantiealueena, muut yleiskaava-alueen maantiet tulevat muuttumaan asemakaavoissa kaduiksi (pois lukien valtatie 9). Nurmi-Sorilassa

Kaitavedentien uuden linjauksen toteutus kuuluu Tampereen kaupungille. Kymmenniemessä Kaitavedentien itäpuolelle esitetyistä liikenneratkaisuista on tullut asukaspalautetta. Liittymän sijainti vaatii jatkossa tarkempaa suunnittelua.

Pirkanmaan ely-keskus, Samuli Alppi:

Pääpiirteittäin kaavaratkaisu on hyvin esitetty, työtapaan ollaan tyytyväisiä ja kaava jäsentää alueen maankäytön. Toisen viranomaisneuvottelukokouksen yhteydessä voidaan todeta, onko viranomaistahoilta jotain, mikä estää tämän kaavan viemistä hyväksymiskäsittelyyn.

Kintulammin retkeilyalueen osalta selostuksessa tulisi tuoda selkeästi esille maakuntakaavan, rantayleiskaavan ja strategisen yleiskaavan suhde ja miten maakuntakaavan tavoitteet yhtenäisestä VR-alueesta saadaan toteutettua. Maakuntakaavan retkeilyalue VR mahdollistaisi lunastuksen, häviääkö painoarvo?

Alueen kaavojen suhde on hyvä, kun tarkemmat kaavat jäävät voimaan. Rantayleiskaava jää voimaan, mutta jos alueella on kulttuurisia, maisemallisia tai luonnon arvoja, joita ei ole rantayleiskaavassa osoitettu, ne tulee huomioida jatkosuunnittelussa (poikkeaminen, st-ratkaisu, suora rakennuslupa). Osittain huomiointi toteutuu jo strategisen yleiskaavan merkintöjen kautta.

Täydennykset kaavaan olisi toteutettavissa niin, että ne huomioidaan kaavaselostuksessa, jolloin ei ole estettä sen viemiseksi hyväksymiskäsittelyyn.

Tre kaupunki; apulaispormestari Aleks Jäntti:

Hanke on ollut tasapainoilua poliittisen tahtotilan ja yleiskaavoituksen välillä. Poliittisen tahtotilan kautta kaavasta on haluttu tehdä nykytilannetta mahdollistavampi. Alueen kehittymisen kannalta on syytä tehdä tarkastelua vuosittain, jolloin ilmaantuu kaavoituksen lisätarpeet. Kintulammin alueella virkistysalueet ja reitit ovat tärkeitä. Alueella tulisi huomioida maakuntakaavasta esiin tulevat näkökohdat, rajaukset ei pitäisi olla kiinteistökohtaisia, tosin yksityisiltä maanomistajilta voi tulla vastustusta. Hyvin ja huolellisesti valmisteltu kaava.

Tre kaup; yleiskaavoitus, Pia Hastio:

Kaava on saatu tehtyä hyvässä yhteistyössä, siitä kiitos, ja se on mennyt hyvin eteenpäin. Näin ollen kaava voidaan viedä hyväksymiskäsittelyyn. Kaavatyö ei käynnistynyt siitä tarpeesta, etteikö rakentamista olisi pystytty luvittamaan olemassa olevien kaavojen tai käytössä olevien maankäyttöperiaatteiden pohjalta. Vuonna 2017 voimaan tullut maankäyttö- ja rakennuslain muutos käyttötarkoituksen muutosperiaatteista ”laukaisu” tarpeen strategiselle yleiskaavalle. Alueella ja voimaan jäävissä tarkemmissa kaavoissa on vielä toteutumattomia rakennuspaikkoja, mistä syystä rakennuspaikkakohtaiseen kaavatyöhön ja siihen liittyvään emätilatarkasteluun ei ole tarvinnut lähteä.

Kintulammin kysymys on kiinnostava, Tampereella sitä pidetään tärkeänä alueena, myös koronan jälkeen lähimatkaileu jää elämään ja aluetta pyritään kehittämään. Yksityisen maanomistajan maan varaamista retkeilyalueeksi pidetään hankalana. Seudullinen reitti on jo Kintulammilta Pukalaan, joka on merkitty sitovana yleiskaavaan. Ulkoilureittisuunnitelma on myös vireillä. Kintulammin alueen kuvausta voidaan täsmentää kaavaselostukseen, jolloin kaavaa ei tarvitse laittaa uudelleen nähtäville.

Rakentamista väylä- tai meluvyöhykkeille on myönnetty. Jatkossa tulee viestittää asukkaille, että kaikki alueet eivät ole hiljaisia tai erämaata. Liittymäkysymykset on myös tarkistettava näillä alueilla.

Tre kaup; yleiskaavoitus, Anna-Maria Niilo-Rämä:

Elinkeinotoimintojen alueella Eerolansuorantien varrella on jo nykyisinkin jonkin verran toimintaa.

Strategisessa kaavassa ekologinen yhteys ja laajat yhtenäiset metsäalueet on esitetty. Jos elinkeinotoimintojen alueille tulee hankkeita, tutkitaan yhteensovittaminen tarkemmin.

Perttulanniemen laajoille kylämaisille alueille on suunniteltu suuria rakennuspaikkoja, joissa voitaisiin harjoittaa eläintaloutta, esim. hevosia. Tällöin osa rakennuspaikoista jäisi pelloiksi. Alueella on osoitettu 11 uutta rakennuspaikkaa.

Pohjavesialueen määräysten sanamuotoihin ei äkkiseltään ole tarkentavaa vastausta.

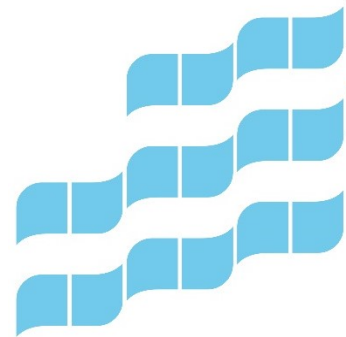
5. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

Pia Hastio esitti, että kokouksen muistio toimitetaan osallistujille ja liitetään kaava-asiakirjoihin. Kaavaselostusta täydennetään ja täydennyksistä tehdään erillinen kooste tämän neuvottelun pohjalta. Sen jälkeen käydään vielä erillinen sähköpostikeskustelu muutoksia ehdottaneiden viranomaisten kanssa, jotta nähdään, onko muutokset riittäviä. Kooste lisätään myöhemmin muistion liitteeksi.

Lindfors toivoi, että kommentit muistioon saadaan 26.2.2021 mennessä. Tämän jälkeen kaavakartat ja selostus viimeistellään hyväksymiskäsittelyä varten. Tavoitteena on, että yleiskaava hyväksytään kaupunginvaltuustossa kevään 2021 aikana ja valmistellaan yhdyskuntalautakuntaan 9.3.2021.

Mikko Nurminen kiitti kaupungilla tehdystä suuresta työstä sekä onnistuneesta yhteistyöstä viranomaisten kanssa. Hän myös arveli, että poliittinen hyväksyntä saadaan kaavalle.

Jukka Lindfors kiitti myös isosta tehdystä työstä, kiitti osallistujia ja päätti kokouksen kello 11:44.

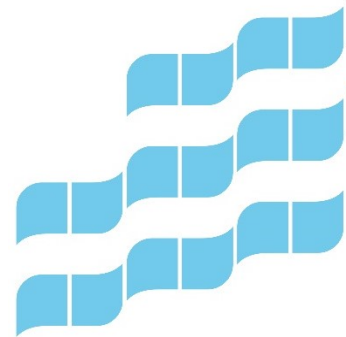
**MRL 66§ JA MRA 18§ MUKAINEN VIRANOMAISNEUVOTTELU
POHJOIS-TAMPEREEN STRATEGINEN YLEISKAAVA YK050
EHDOTUSVAIHE**

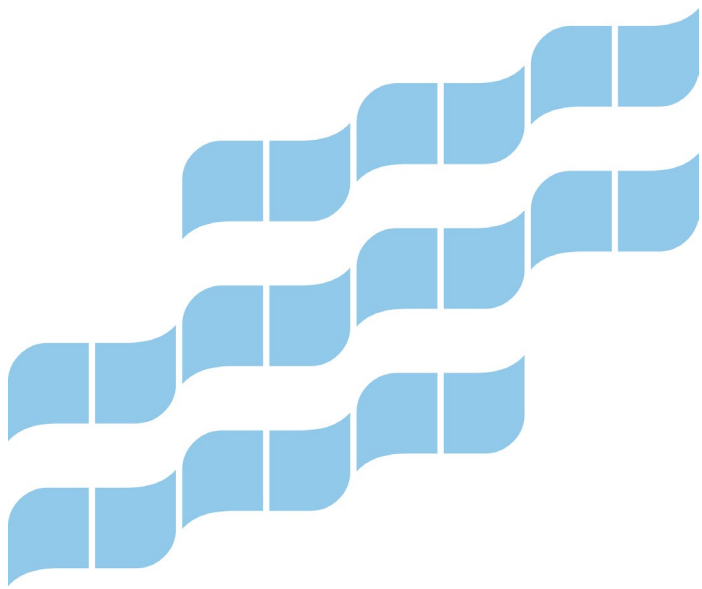
Tiedoksi osallistuneille

Viranomaisneuvottelun perusteella kaava-aineistoon tehtävät tarkistukset

Kaavaselistusta täydennetään seuraavasti:

- kehitettävä matkailukokonaisuus (mat), merkinnän kuvaus
  - o *Merkinnällä on osoitettu alueen matkailun kannalta keskeiset aluekokonaisuudet Kintulampi, Paarlahti, Teiskon kirkonseutu ja Kaanaa, joiden kehittäminen tulee turvata jatkossakin. Alueet ovat luonteeltaan erityyppisiä, mutta yhdessä Maisansalon matkailupalvelujen alueeksi osoitetun alueen kanssa ne voivat muodostaa rungon koko Pohjois-Tampereen matkailulle. Kintulammella on luontomatkailua, Kaanaassa mahdollisuudet moottoriurheiluun sekä massatapahtumiin, Paarlahti ja Teiskon kirkonseutu nähdään monipuolisesti kehitettävänä aluekokonaisuuksina, joissa kulttuuri- ja luonnonmaisema luo ainutlaatuisen pohjan matkailutoiminnoille. **Kintulammin alueella Tampereen kaupungin tavoitteena on luonnonsuojelu- ja retkeilyalueen toimintojen sekä niitä ympäröivän suojaavan vyöhykkeen säilyttäminen, mikä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin maanhankintana alueella.***
- virkistysalue, merkinnän kuvaus
  - o *Merkinnällä on osoitettu Kulkkilan, Ala-Pirttijärven ja Perttulanniemen alueet, joilla on normaalia laajempaa virkistyskäyttöä sekä Kintulammen suojelu- ja retkeilyalueeseen rajautuvia kiinteistöjä. Kaikki osoitetut virkistysalueet ovat kaupungin maanomistuksessa. **Jatkossa Kintulammin luonnonsuojelualueeseen liittyviä virkistysalueita voidaan kehittää, mikä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin maanhankintana alueella.** Pienemmät virkistyskohteet on esitetty kaavakartalla 2.*
- pohjavesialue, merkinnän kuvaus
  - o *Merkinnällä on osoitettu Kreetansuon (1 lk), Aunionkankaan (2 lk), Rääkkykankaan (1E lk) ja Jakamakankaan (2E lk) pohjavesialueet, jotka pohjautuvat ELY-keskuksen määrittämiin rajauksiin. Pohjaveden pilaamiskielto on asetettu ympäristönsuojelulaissa (17§, 27.6.2014/527). **Alueelle voi sijoittua uusia toimintoja, mikäli niistä ei aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa.** Pohjaveden pilaantumisriskiä aiheuttavan toiminnan arviointi ja suojaustoimenpiteiden suunnittelu tehdään hankekohtaisesti yhteistyössä kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi edellytetään puhtaiden vesien, kuten kattovesien, imeyttämistä maaperään. Jakamakankaan alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen käyttömahdollisuuksia seudulliseen vedenhankintaan.*

Kaupunkiympäristön suunnittelu
Yleiskaavoitus